

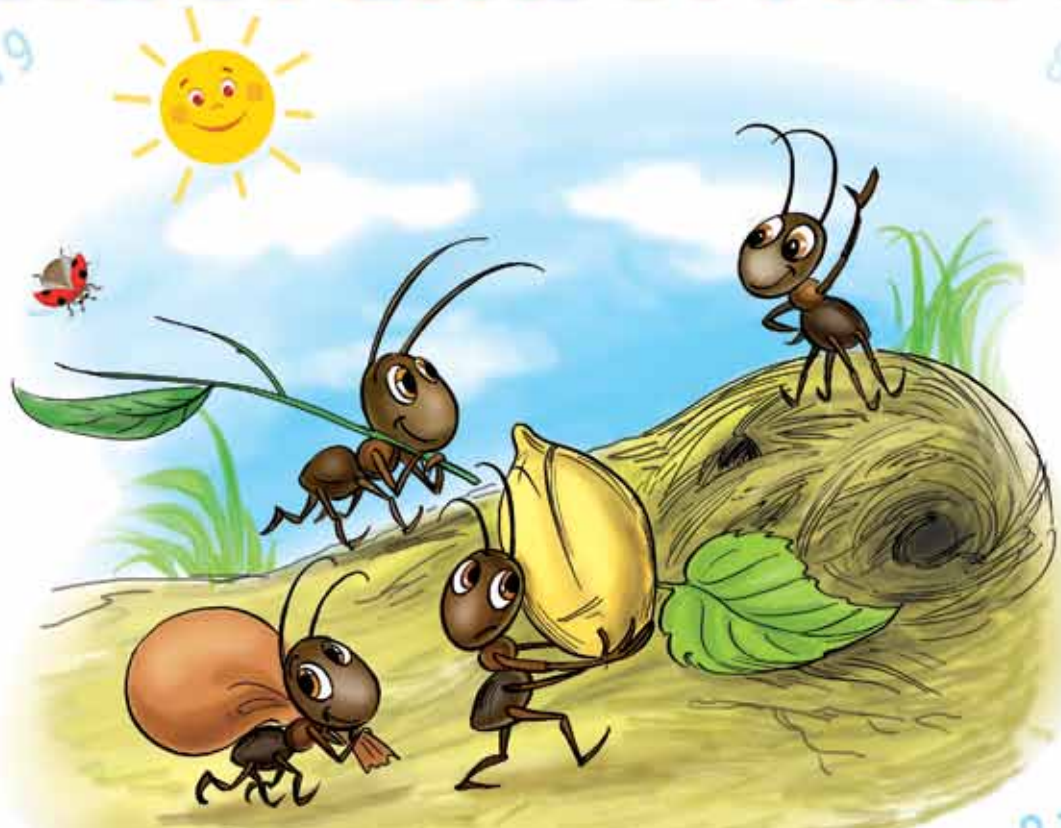
Наталія Листопад

МАТЕМАТИКА

19

8

$5 \cdot 2 = ?$

10

2

100

$10 : 2 = ?$

$55 + 27 = ?$

ДОДАВАННЯ ТА ВІДНІМАННЯ

Додавання

$$\begin{array}{c} \text{сума} \\ \hline 3 + 2 = 5 \end{array}$$

перший доданок   другий доданок   сума

Віднімання

$$\begin{array}{c} \text{різниця} \\ \hline 5 - 3 = 2 \end{array}$$

зменшуване   від'ємник   різниця

ТАБЛИЦЯ ДОДАВАННЯ

+	2	3	4	5	6	7	8	9
2	4	5	6	7	8	9	10	11
3	5	6	7	8	9	10	11	12
4	6	7	8	9	10	11	12	13
5	7	8	9	10	11	12	13	14
6	8	9	10	11	12	13	14	15
7	9	10	11	12	13	14	15	16
8	10	11	12	13	14	15	16	17
9	11	12	13	14	15	16	17	18

Від переставляння доданків сума не змінюється.
 $7 + 8 = 8 + 7$

Додавати і віднімати числа можна частинами.

$$7 + 5 = 7 + 3 + 2 = 10 + 2 = 12$$

$$14 - 9 = 14 - 4 - 5 = 10 - 5 = 5$$

Якщо від суми відняти доданок, то дістанемо інший доданок.

$$25 + 20 = 45 \quad 45 - 25 = 20 \quad 45 - 20 = 25$$

МНОЖЕННЯ ТА ДІЛЕННЯ

Множення

$$\begin{array}{c} \text{добуток} \\ \hline 3 \cdot 2 = 6 \end{array}$$

перший множник   другий множник   добуток

Ділення

$$\begin{array}{c} \text{частка} \\ \hline 6 : 2 = 3 \end{array}$$

ділене   дільник   частка

ТАБЛИЦЯ МНОЖЕННЯ

.	2	3	4	5	6	7	8	9
2	4	6	8	10	12	14	16	18
3	6	9	12	15	18	21	24	27
4	8	12	16	20	24	28	32	36
5	10	15	20	25	30	35	40	45
6	12	18	24	30	36	42	48	54
7	14	21	28	35	42	49	56	63
8	16	24	32	40	48	56	64	72
9	18	27	36	45	54	63	72	81

Від переставляння множників добуток не змінюється.

$$3 \cdot 7 = 7 \cdot 3$$

$$1 \cdot a = a$$

$$a \cdot 1 = a$$

$$0 \cdot a = 0$$

$$a \cdot 0 = 0$$

$$a : 1 = a$$

$$a : a = 1$$

$$0 : a = 0$$

Якщо добуток поділити на один із множників, то дістанемо інший множник.

$$9 \cdot 5 = 45$$

$$45 : 9 = 5$$

$$45 : 5 = 9$$

Наталія Листопад

МАТЕМАТИКА

Підручник для 2 класу
закладів загальної середньої освіти

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Київ
Оріон
2019

УДК 51(075.2)
Л63

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ Міністерства освіти і науки України від 28.03.2019 № 407)

ВИДАНО ЗА РАХУНОК ДЕРЖАВНИХ КОШТІВ. ПРОДАЖ ЗАБОРОНЕНО

Відповідно до Типової освітньої програми колективу авторів
під керівництвом Савченко О. Я.

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

— початок уроку

— домашнє завдання

— обчислення ланцюжком по колу

*

— завдання з логічним навантаженням

Навчальне видання

ЛИСТОПАД *Наталія Петрівна*

МАТЕМАТИКА

**Підручник для 2 класу
закладів загальної
середньої освіти**

Рекомендовано Міністерством
освіти і науки України

Головний редактор *І. В. Красуцька*
Редактор *І. В. Луценко*
Головний художник *І. П. Медведовська*
Технічний редактор *Е. А. Авраменко*
Коректор *С. В. Войтенко*
Малюнки *В. А. Дунаєвої*

Листопад Н. П.

Л63 Математика: підруч. для 2 кл. закладів загальної
середньої освіти / Н. П. Листопад. — К. : УОБЦ «Оріон»,
2019. — 160 с. : іл.

ISBN 978-617-7712-43-4.

Формат 70×100 ¹/₁₆.
Ум. друк. арк. 12,960 + 0,324 форзац.
Обл.-вид. арк. 11,50 + 0,55 форзац.
Зам. №
Тираж 118 700 пр.

**ТОВ «Український освітянський
видавничий центр «Оріон»»**

Свідоцтво «Про внесення суб'єкта видавничої
справи до державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції»
Серія ДК № 4918 від 17.06.2015 р.

Адреса видавництва: 03061, м. Київ,
вул. Миколи Шепелева, 2
www.orioncentr.com.ua

Віддруковано у ТОВ «КОНВІ ПРІНТ».
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої
справи до Державного реєстру видавців,
виготовлювачів і розповсюджувачів
видавничої продукції серія ДК № 6115,
від 29.03.2018 р. 03680,
м. Київ, вул. Антона Цедіка, 12,
тел. +38 044 332-84-73.

УДК 51(075.2)

ISBN 978-617-7712-43-4

© Н. П. Листопад, 2019
© УОБЦ «Оріон», 2019

ПОВТОРЕННЯ ВИВЧЕНОГО В 1 КЛАСІ

1. Розглянь малюнок. Опиши ситуацію. Дай відповіді на запитання.

- 1) Скільки всього людей зображено на малюнку?
- 2) Скільки людей відпочиває біля озера?
- 3) Скільки людей катається на човнах?
- 4) Скільки людей хочуть покататися на човнах? Чи вмістяться ці люди у 2 човни?
- 5) Скільки всього човнів на озері?
- 6) Скільки човнів уже в прокаті? Скільки гривень за прокат цих човнів отримала каса?
- 7) Скільки птахів плаває по озеру?
- 8) Скільки машин стоїть на парковці?

Сформулюй ще два запитання за цим малюнком.

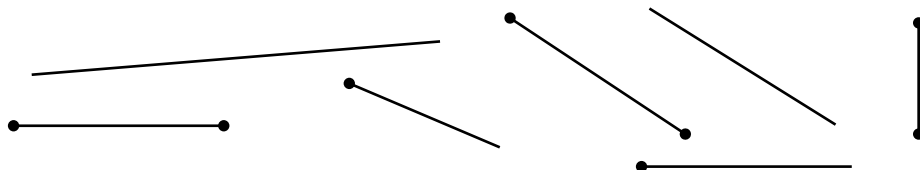
2. Які цифри використано на малюнку? Скільки разів використана кожна цифра?

3. Купили олівець за 3 грн і гумку за 6 грн. Скільки гривень заплатили за покупку?

4. $5 + 2$ $3 - 1$ $10 - 7$ $7 + 0$ $4 + 2$
 $5 + 3$ $3 - 2$ $10 - 8$ $7 - 0$ $4 - 2$

5. Скільки прямих зображено на малюнку? А відрізків? А променів?

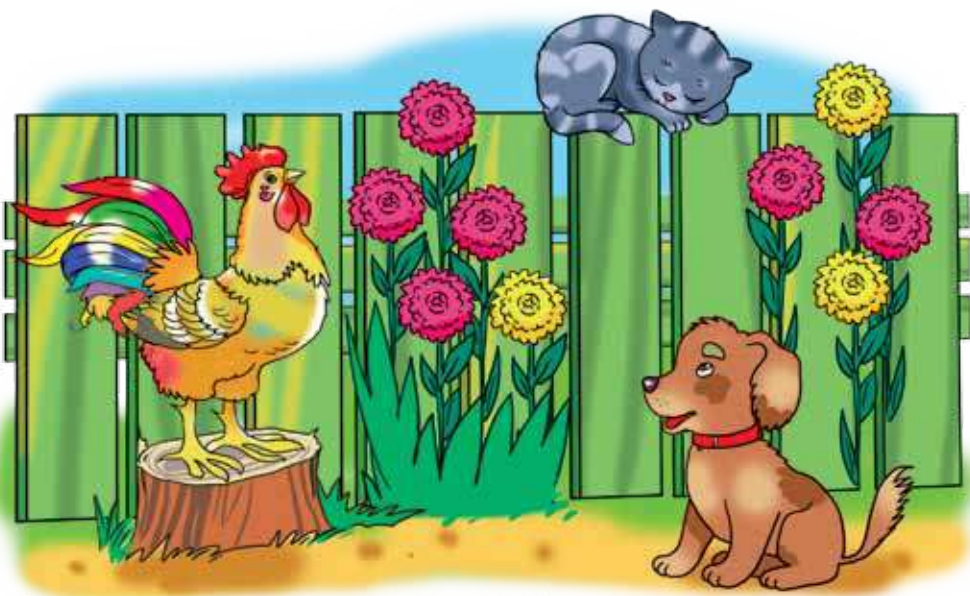

6. $1 + 1$ $3 + 1$ $10 - 1$ $8 - 1$ $6 - 1$
 $2 + 1$ $4 + 1$ $9 - 1$ $7 - 1$ $5 - 1$

7. З відпочинку на морі Улянка привезла 5 камінчиків і 4 мушлі. Скільки всього камінчиків і мушель привезла Улянка з відпочинку?

8. • Розглянь малюнок. Опиши ситуацію. Дай відповіді на запитання.

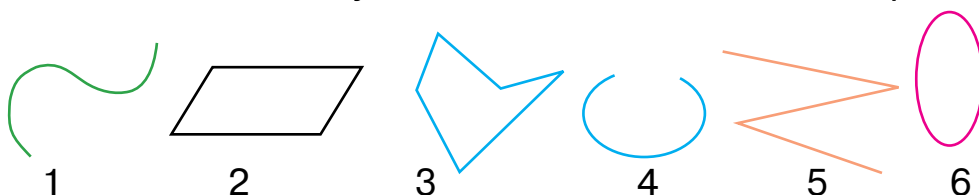
- 1) Скільки тварин зображено на малюнку?
2) Якого кольору квіти? Скільки квіток кожного кольору?
• Прочитай вирази, складені за малюнком. Що можна дізнатися, обчисливши ці вирази?
 $6 + 3$ $9 - 6$ $9 - 3$ $1 + 1 + 1$

9. $3 + 5 - 6$ $7 + 3 - 5$ $10 - 5 + 1$ $9 - 9 + 4$
 $7 - 4 + 3$ $9 - 3 + 3$ $10 - 8 + 0$ $7 - 0 + 2$

10. Микиті купили 10 олівців. Він уже використав 3 олівці. Скільки олівців залишилося в Микити?
11. **Зміни текст так, щоб утворилася задача.**
Матвій зібрав 2 кошики малини, а Іринка — 3 кошики. Малина — дуже смачна ягода.

12. Скільки кривих ліній на малюнку? Скільки ламаних? Чи є на малюнку замкнені лінії? Назви їх номери.

13. $7 - 2 - 2$ $2 + 6 + 1$ $10 - 4 - 3$ $6 + 0 - 4$
 $8 + 2 - 4$ $7 - 5 + 2$ $3 - 0 + 3$ $8 - 3 + 5$

14. У дітей було 10 грн. На зошити вони витратили 8 грн. Скільки гривень залишилося в дітей?

15. Скільки сомів на малюнку? Скільки щук? Яких риб більше? Запиши нерівність.

16. Порівняй.

$5 > 3$	$8 > 7$	$7 - 3 < 5$	$7 > 10 - 3$
$0 < 9$	$6 < 0$	$3 + 4 < 9$	$0 < 8 + 1$

17. Обчисли ланцюжком по колу.

$7 - 4$ $8 - 3$ $5 + 4$ $9 - 2$ $6 + 2$ $3 + 3$

Зразок. $7 - 4 = 3$ $3 + 3 = 6$ $6 + 2 = \square$

Останнім у цьому ланцюжку буде вираз, який матиме значення 7.

18. Прочитай задачі. Для кожної задачі визнач дію, за якою її можна розв'язати. Розв'яжи задачу, у якій треба виконати дію віднімання.

1) У Мирослави було 5 грн і 2 грн. Скільки всього гривень було в Мирослави?

2) У Мирослави було 5 грн. Вона купила олівець за 2 грн. Скільки гривень залишилось у Мирослави?

19. Форму якої фігури має кожний предмет у кімнаті?

20. Порівняй.

$7 < 10 - 5$

$8 - 7 < 1$

$8 + 1 < 8 - 1$

$3 < 10 + 0$

$3 + 2 < 3$

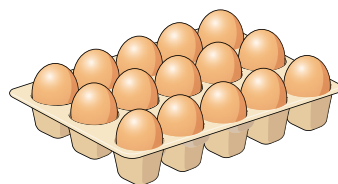
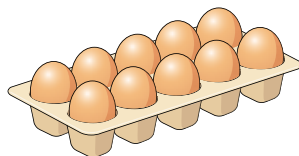
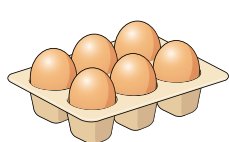
$6 + 0 < 6 - 0$

21. На обідньому столі лежало 3 ложки. Офіціант поклав ще стільки само ложок. Скільки ложок стало на столі?

22. Скільки яєць у кожному лотку? У якому лотку яєць найбільше? Склади й запиши нерівності.

- 23.** Скільки купюр на кожному малюнку? Скільки гривень на кожному малюнку? За зразком склади вирази й обчисли їх значення.

$$10 + 1$$

$$11 - 1$$

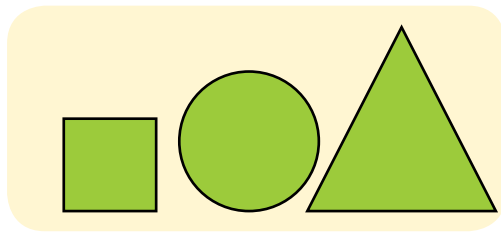
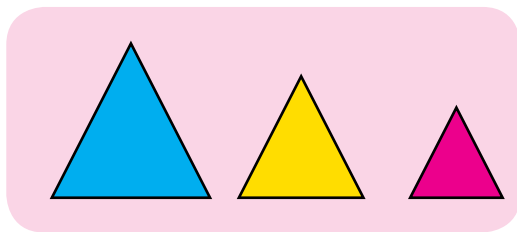
$$11 - 10$$

- 24.** $10 + 7$ $18 - 8$ $17 - 10$ $19 - 9 - 2$
 $13 - 3$ $6 + 10$ $11 - 1$ $10 + 7 - 3$

- 25.** Маса кроля — 2 кг, а маса зайця на 3 кг більша. Яка маса зайця?

- 26.** За якою ознакою різняться фігури?

- 27.** $10 + 5$ $15 - 5$ $15 - 10$ $15 - 0$
 $10 + 4$ $14 - 4$ $14 - 10$ $14 + 0$

- 28.** Світлані 7 років. Її братик Тихін на 3 роки старший. Скільки років Тихонові?

29. Випиши з поданих чисел спочатку всі одноцифрові числа, а потім — усі двоцифрові.

14, 7, 9, 17, 0, 1, 10, 19, 6, 2, 15, 5, 20

30. Запиши як суму розрядних доданків кожне з чисел: 13, 17, 18, 14, 12.

31. Назви попереднє число до кожного з чисел: 7, 17, 13, 15, 8, 11, 19.

32. Порівняй.

$17 \text{ і } 7$ $4 \text{ і } 8$ $10 + 6 \text{ і } 16$ $13 - 3 \text{ і } 10 + 3$
 $10 \text{ і } 1$ $4 \text{ і } 18$ $16 - 6 \text{ і } 1$ $18 - 10 \text{ і } 18 - 8$

33. $14 + 3$ $17 - 5$ $13 + 4$ $19 - 8$
 $16 + 2$ $13 - 2$ $18 - 7$ $12 + 6$

34. 1) Вимірйай довжину кожного предмета. Запиши довжину в сантиметрах; у дециметрах і сантиметрах.

- 2) Побудуй відрізок, довжина якого дорівнює довжині ножиць, зображених на малюнку.

35. Довжина однієї сторони дитячого майданчика дорівнює 10 м, а іншої — на 7 м менша. Знайди довжину невідомої сторони дитячого майданчика.

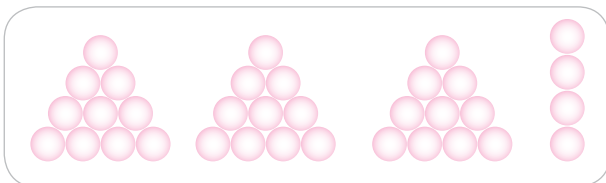
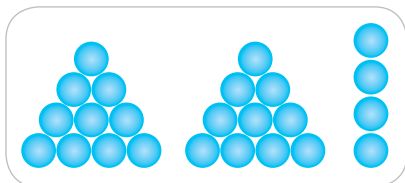

36. $14 + 5$ $10 + 7$ $16 - 4 + 1$ $13 + 5 - 2$
 $18 - 8$ $15 - 3$ $5 + 4 + 10$ $19 - 3 - 3$

- **37.** По двору ходили 16 качок і кури, яких було на 6 менше, ніж качок. Скільки курей ходило по двору?

- 38.** Скільки кульок на кожному малюнку? Запиши числа й порівняй їх.

- 39.** Запиши цифрами числа: *двадцять сім, тридцять три, сімнадцять, двадцять дев'ять, тридцять шість, одинадцять, двадцять два, тридцять вісім.*

- 40.** Розклади на розрядні доданки числа:
34, 26, 19, 28, 31.

- 41.** Обчисли тільки різниці.

$$\begin{array}{cccc} 20 + 3 & 30 - 20 & 20 - 10 & 3 + 2 + 3 \\ 35 - 5 & 20 + 7 & 10 + 10 & 17 - 3 - 1 \end{array}$$

- 42.** Сливе варення розлили в 15 банок, а кизилове — у 5 банок. З яким варенням банок більше: з кизилловим чи сливовим? На скільки більше?

- **43.** Обчисли ланцюжком по колу.

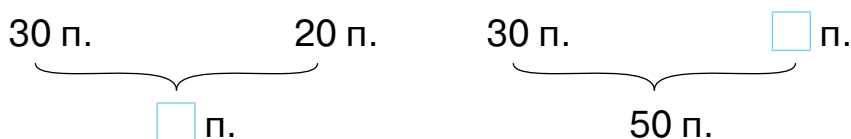
$$\begin{array}{cccc} 15 - 3 & 18 - 10 & 19 - 6 & 13 - 10 \\ 12 + 6 & 10 + 9 & 3 + 12 & 8 + 2 \end{array}$$

- **44.** Адміністратор у першій половині дня отримав 20 електронних листів, а в другій — 10 листів. На скільки листів більше отримав адміністратор у першій половині дня, ніж у другій?

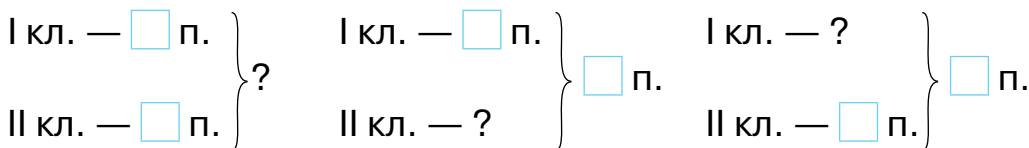
45. Полічи: від 58 до 73; від 45 до 54, від 82 до 90.
46. Запиши числа, які складаються з 4 д. і 3 од.; 8 д. і 5 од.; 6 д. і 1 од.; 7 д. і 7 од.; 6 д. і 9 од.
47. Назви попереднє і наступнє число до кожного з чисел: 66, 39, 43, 79, 54, 60, 81.
48. Прочитай задачі. Розглянь схеми до них. Чим схожі задачі й чим вони різняться? Розв'яжи задачі.

1) На вітрині лежить 30 пиріжків з маком і 20 з яблуками. Скільки всього пиріжків з яблуками та з маком лежить на вітрині?

2) На вітрині лежить 50 пиріжків. Із них 30 пиріжків — з маком, а решта — з яблуками. Скільки пиріжків з яблуками лежить на вітрині?

49. Прочитай задачу. Визнач, яка зі схем їй відповідає.
У двох клітках жило 8 папужок. У першій клітці жило 5 папужок, а решта — у другій. Скільки папужок жило в другій клітці?

50. $5 + 3$ $4 + 5$ $6 + 3$ $2 + 7$
 $15 + 3$ $14 + 5$ $26 + 3$ $12 + 7$

51. В Іллі є 17 зошитів. Із них 10 зошитів — у клітинку, а решта — у лінійку. Скільки зошитів у лінійку є в Іллі?

52. Прочитай вирази. Обчисли тільки суми.

$$\begin{array}{cccc} 17 - 3 & 20 + 7 & 7 + 10 & 98 - 88 \\ 20 + 5 & 45 - 20 & 5 + 14 & 100 - 75 \end{array}$$

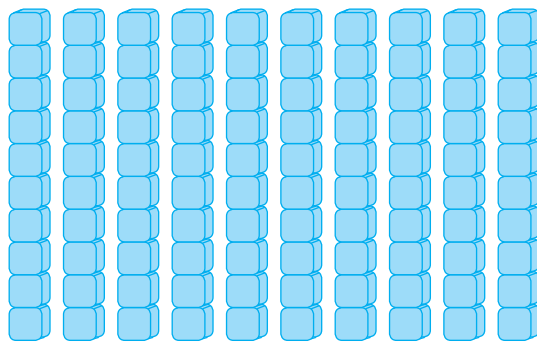
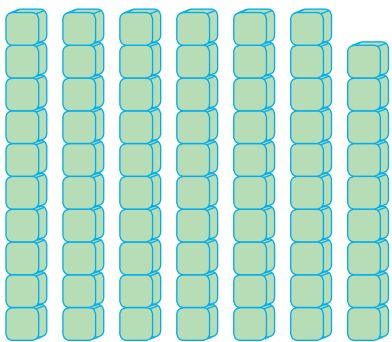
53. Полічи від 90 до 100.

54. Розклади на розрядні доданки числа:
45, 17, 83, 97, 84, 66, 99.

55. Кожну довжину запиши в дециметрах і сантиметрах.
57 см, 32 см, 85 см, 93 см, 12 см.

56. Скільки сантиметрів міститься у 2 дм; у 9 дм;
у 10 дм? Скільки сантиметрів міститься в 1 м?

57. Скільки кубиків на кожному малюнку? Запиши ці
числа й порівняй їх.

$$\begin{array}{ccccc} 58. & 3 + 4 & 5 + 3 & 13 - 3 & 40 + 5 & 70 + 7 \\ & 30 + 40 & 15 + 3 & 13 - 10 & 45 - 5 & 77 - 70 \end{array}$$

59. У Тимофія 9 іграшкових автомобілів. Із них 6 авто-
мобілів стоїть у гаражі, а решта — у коробках. Скільки
автомобілів у коробках?

- 60.** Прочитай задачу. Визнач, яка зі схем їй відповідає.
Тато купив 6 кг овочів. Із них було 4 кг цибулі, а решта — буряки. Скільки кілограмів буряків купив тато?

Ц. — <input type="text"/> кг	Ц. — <input type="text"/> кг	Ц. — ?
Б. — <input type="text"/> кг	Б. — ?	Б. — <input type="text"/> кг
} ?	} <input type="text"/> кг	} <input type="text"/> кг

- 61.** $20 + 30 - 50$ $40 + 20 + 1$ $30 + 5 - 1$
 $25 - 5 - 10$ $90 - 50 + 30$ $65 - 5 + 20$

- 62.** За два дні Поліна прочитала книжку, у якій 16 сторінок. За перший день вона прочитала 10 сторінок. Скільки сторінок прочитала Поліна за другий день?

- 63.** Полічи десятками від 10 до 100.

- 64.** Порівняй.

56 і 65	10 і 0	30 і 50 - 20	70 + 9 і 80
71 і 17	10 і 100	45 і 45 - 5	60 + 40 і 100

- 65.** Запиши вирази й обчисли їх значення.

- Число 70 збільшити на 20.
- Сума чисел 40 і 3.
- Від 100 відняти 50.
- Перший доданок — 3, другий доданок — 7.
- 83 зменшити на 80.

- 66.** Знайди довжину ламаної. Побудуй відрізок, довжина якого дорівнює довжині ламаної.

67. Прочитай задачі. Визнач, у яких задачах треба знаходити суму, а в яких — різницю. Розв'яжи задачі на знаходження різниці.

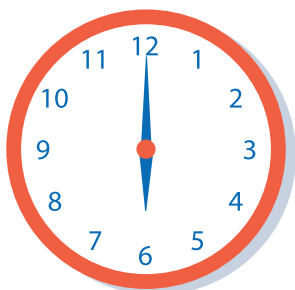
1) У кошику сиділи кошенята: 2 чорних і 2 рудих. Скільки всього кошенят сиділо в кошику?

2) У діда Панаса жило четверо кошенят. Одне кошеня взяла онука. Скільки кошенят залишилося в діда Панаса?

3) На полицю поставили 12 банок варення з яблук і 4 банки варення з малини. Скільки всього банок з варенням поставили на полицю?

4) На полиці було 16 банок з варенням. За місяць з'їли варення із 6 банок. Скільки банок з варенням залишилося на полиці?

68. Котру годину показує кожний годинник?

 69. На вулиці встановили 18 ліхтарів, а в провулку — на 10 ліхтарів менше. Скільки ліхтарів установили в провулку?

 70. Виміряй довжину викрутки й шурупа. Побудуй відрізок, довжина якого дорівнює сумі цих довжин.

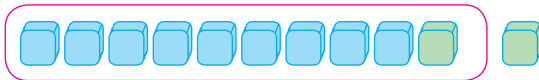

ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ ОДНОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ

- 71.** Запиши в порядку зменшення числа:
6, 3, 8, 2, 9, 4, 1, 5, 7.
Доповни кожне число до числа 10 за зразком:
 $9 + 1 = 10$.
- 72.** Прочитай кожний вираз і назви його значення.
 $1 + 2$ $3 + 2$ $5 + 2$ $7 + 2$
 $2 + 2$ $4 + 2$ $6 + 2$ $8 + 2$
- 73.** Розглянь, як виконали додавання чисел 9 і 2.

Запам'ятай
цей прийом
обчислення.

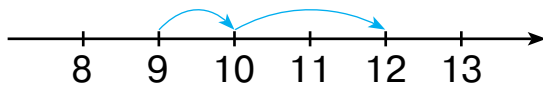

$$9 + 2 = 9 + 1 + 1 = 10 + 1 = 11$$

$\begin{array}{c} \wedge \\ 1 \quad 1 \end{array}$

Спочатку потрібно додати стільки одиниць, щоб отримати десяток, а потім — додати решту одиниць.

- 74.** Виконай додавання, скориставшись зразком міркувань. Запам'ятай результати обчислень.

$$9 + 3 = 12$$

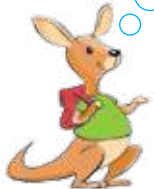
М і р к у ю т а к :

Розкладаю число 3 на два зручні доданки, щоб під час додавання першого числа отримати десяток. Перший доданок — 1, а другий — 2. До 9 додати 1, буде 10; до 10 додати 2, буде 12.

$$9 + 3 = 9 + 1 + 2 = 10 + 2 = 12$$

$\begin{array}{c} \wedge \\ 1 \quad 2 \end{array}$

$$9 + 4 \quad 9 + 5 \quad 9 + 6 \quad 9 + 7 \quad 9 + 8 \quad 9 + 9$$

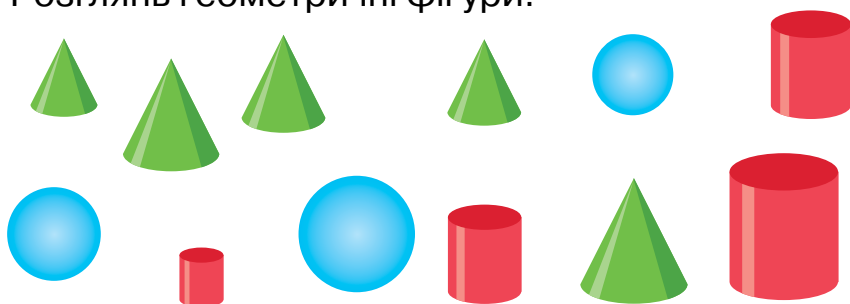

75. Прочитай задачі. Що в них спільного і що — відмінного? Розв'яжи задачі.

1) На виставку другокласники підготували 10 виробів із пластиліну і 20 виробів із глини. Скільки всього виробів підготували на виставку другокласники?

2) На виставку другокласники підготували 10 виробів із пластиліну і 20 виробів із глини. На скільки більше виробів із глини, ніж із пластиліну підготували другокласники?

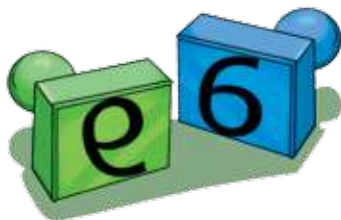
76. Розглянь геометричні фігури.

1) Запиши кількість: конусів; циліндрів; куль.

2) Склади за цими даними задачу із запитанням «На скільки більше ... ?».

77*. Печаткою якого кольору можна правильно поставити цифру 6?

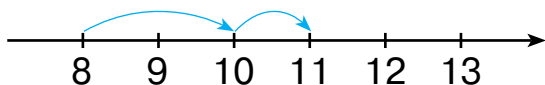
78. $9 + 5$ $6 + 4 + 2$ $8 - 5 + 1$
 $9 + 7$ $9 - 3 + 2$ $17 - 3 - 2$

79. На конкурс учнівських робіт до свята осені учні виготовили 9 композицій із квітів і 4 композиції з овочів. Скільки всього композицій виготовили учні?

80. Прочитай кожний вираз і назви його значення.

$$\begin{array}{cccc} 0 + 3 & 2 + 3 & 4 + 3 & 6 + 3 \\ 1 + 3 & 3 + 3 & 5 + 3 & 7 + 3 \end{array}$$

81. Розглянь схему та поясни, як виконали додавання чисел 8 і 3.

$$8 + 3 = 8 + 2 + 1 = 10 + 1 = 11$$

2 1

82. Обчисли. Запам'ятай результати обчислень.

$$8 + 4 \quad 8 + 5 \quad 8 + 6 \quad 8 + 7 \quad 8 + 8 \quad 8 + 9$$

$$\begin{array}{ccc} 83. & 3 + 7 + 5 & 8 + 6 + 1 & 20 + 10 + 10 \\ & 6 + 4 - 5 & 9 + 9 + 1 & 50 - 40 + 20 \end{array}$$

84. Прочитай задачі. Що в них спільне, а що — відмінне?
Розв'яжи задачі.

1) У квочки 10 жовтеньких курчат і 7 рябеньких. Скільки всього курчат у квочки?

2) У квочки 10 жовтеньких курчат, а рябеньких — на 7 більше. Скільки рябеньких курчат у квочки?

85. Склади задачу про тварин із запитанням «Скільки всього ... ?».

$$\begin{array}{ccc} 86. & 8 + 4 + 0 & 6 + 3 - 5 & 45 - 5 + 1 \\ & 8 + 8 - 6 & 60 + 30 - 50 & 30 - 10 + 5 \end{array}$$

87. У зоопарку 9 макак і 5 шимпанзе. Скільки всього макак і шимпанзе в зоопарку?

88. Розглянь, як складена таблиця.

11	12	13	14	15	16	17	18
$9 + 2$	$9 + 3$	$9 + 4$	$9 + 5$	$9 + 6$	$9 + 7$	$9 + 8$	$9 + 9$
$8 + 3$	$8 + 4$	$8 + 5$	$8 + 6$	$8 + 7$	$8 + 8$	$8 + 9$	

- 1) Прочитай вирази на збільшення числа 8.
- 2) Прочитай вирази, які мають значення 14.
- 3) Прочитай суми, у яких одним з доданків є число 7.
- 4) У якому стовпці значення кожної суми — число 12?

89. $9 + 3 + 6$ $10 + 5 + 1$ $15 - 3 + 6$ $8 + 5 - 3$ $10 + 8 - 4$

90. Запиши вирази й обчисли їх значення.

- Сума чисел 8 і 7.
- 9 збільшити на 5.
- 18 зменшити на 8.

91. У букеті 15 троянд. Із них 10 троянд — жовті, а решта — білі. Скільки білих троянд у букеті?

92. Прочитай задачі. Розглянь схеми до них. Чим схожі задачі й чим вони різняться? Розв'яжи задачі.

1) Христинка сплела 5 віночків з ромашок і 4 віночки з волошок. Скільки всього віночків сплела Христинка?

2) Христинка сплела 9 віночків. Із них 5 віночків були з ромашок, а решта — з волошок. Скільки віночків з волошок сплела Христинка?

3) Христинка сплела 9 віночків. Із них 4 віночки були з волошок, а решта — з ромашок. Скільки віночків з ромашок сплела Христинка?

5 в. 4 в. 5 в. $\square$ в. $\square$ в. 4 в.
└──────────┘   └──────────┘   └──────────┘
 $\square$ в. 9 в. 9 в.

93. $4 + 6 + 6$ $8 + 6 - 4$ $18 - 10 + 3$
 $7 + 3 + 3$ $8 + 4 - 2$ $15 - 5 + 7$

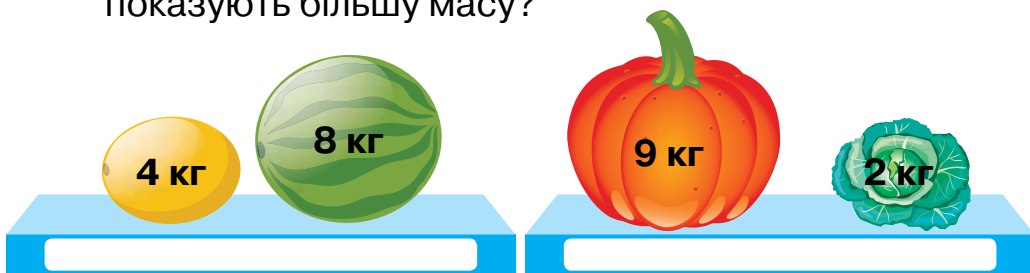
94. Маса овочів на візку становить 8 кг. Визнач, яка маса картоплі.

95. 1) Знайди значення виразів. Запиши тільки відповіді.
 $9 + 5$ $8 + 4$ $9 + 7$ $9 + 9$ $8 + 8$ $9 + 8$ $8 + 5$
 2) Кожне із записаних чисел зменш на 10.

96. $5 + 4 + 3$ $10 - 6 + 4$ $8 + 9 - 0$
 $2 + 7 + 4$ $10 - 7 + 0$ $9 + 6 - 5$

97. Визнач масу товару на кожних вагах. Які ваги показують більшу масу?

98. Прочитай задачу. Визнач, яка зі схем відповідає задачі. Розв'яжи задачу.

Микита впіймав 15 рибин. Із них 10 рибин — лящі, а решта — карасі. Скільки карасів упіймав Микита?

Л. — <input type="text"/> р.	}	?	Л. — <input type="text"/> р.	}	<input type="text"/> р.	Л. — ?	}	<input type="text"/> р.
К. — <input type="text"/> р.		К. — ?	К. — <input type="text"/> р.					

99. $4 + 4 + 4$
 $5 + 3 + 3$

$10 - 2 + 5$
 $10 - 1 + 6$

$18 - 3 - 5$
 $15 + 0 - 10$

100. За малюнком склади задачу із запитанням «Скільки літрів води в бутлі?». Розв'яжи задачу.

101. Прочитай кожний вираз і назви його значення.

$1 + 4$ $3 + 4$ $5 + 4$ $2 + 4$ $4 + 4$ $6 + 4$

102. Розглянь схему і поясни, як виконали додавання чисел 7 і 4.

$7 + 4 = 7 + 3 + 1 = 10 + 1 = 11$
           3 1

103. Обчисли. Запам'ятай результати обчислень.

$7 + 5$ $7 + 6$ $7 + 7$ $7 + 8$ $7 + 9$

104. 1) Чим схожі й чим різняться вирази у стовпчиках?

$9 + 7$ $8 + 7$ $9 + 8$
 $7 + 9$ $7 + 8$ $8 + 9$

2) Обчисли. Який закон додавання можна застосувати?

105. Назви числа, пропущені в таблиці. Як знаходять невідомий від'ємник?

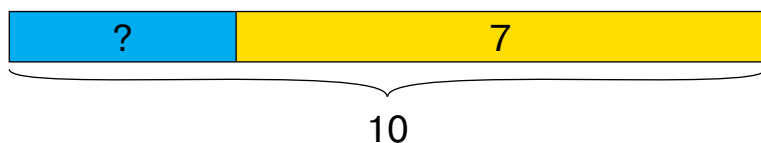
Зменшуване	15	20	40	21	100	7
Від'ємник						
Різниця	5	10	30	20	100	0

106. Що зображено на малюнку? Опиши ситуацію. Як дізнатися, скільки телят утекло?

107. У П'ятачка було 10 кульок. Після того як кілька кульок лопнуло, у нього їх залишилося 7. Скільки кульок лопнуло?

108*. Знайди помилки художника.

109. $7 + 5 + 5$
 $9 + 5 + 5$

$17 - 10 + 4$
 $10 - 3 + 7$

$2 + 7 + 7$
 $9 - 2 + 6$

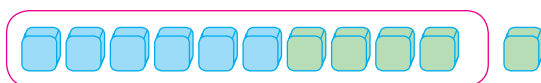
110. Для актової зали купили 18 світильників. Коли кілька світильників змонтували, то залишилося змонтувати ще 12. Скільки світильників змонтували?

111. Прочитай кожний вираз і назви його значення.

0 + 5   2 + 5   4 + 5   1 + 5   3 + 5   5 + 5

112. Розглянь схему та поясни, як виконали додавання чисел 6 і 5.

$$6 + 5 = 6 + 4 + 1 = 10 + 1 = 11$$

$$\begin{array}{c} \wedge \\ 4 \quad 1 \end{array}$$

113. Обчисли. Запам'ятай результати обчислень.

6 + 6   6 + 7   6 + 8   6 + 9

114. $2 + 4 + 5$ $8 + 7 - 4$ $10 - 2 + 5$
 $9 - 3 + 7$ $9 + 6 + 3$ $17 - 10 + 8$

115. Досліди таблицю. Дай відповіді на запитання. Виконай завдання.

11	9 + 2	8 + 3	7 + 4	6 + 5	5 + 6	4 + 7	3 + 8	2 + 9
12	9 + 3	8 + 4	7 + 5	6 + 6	5 + 7	4 + 8	3 + 9	
13	9 + 4	8 + 5	7 + 6	6 + 7	5 + 8	4 + 9		
14	9 + 5	8 + 6	7 + 7	6 + 8	5 + 9			
15	9 + 6	8 + 7	7 + 8	6 + 9				
16	9 + 7	8 + 8	7 + 9					
17	9 + 8	8 + 9						
18	9 + 9							

1) Скільки всього виразів записано в першому рядку таблиці? Чи є серед них схожі вирази?

2) Чому чотири комірки в першому рядку зафарбовані в зелений колір? Чи вмієш ти обчислювати вирази, записані в цих комірках? Який закон додавання можна використати, щоб виконати ці обчислення?

3) Прочитай вирази у п'ятому рядку таблиці. Що в них спільного, а що — відмінного? Яке значення мають ці вирази?

4) Прочитай вирази, записані в третьому стовпчику. Що в них спільного? До кожного виразу з цього стовпчика знайди в таблиці схожий.

116. У холодильнику було 8 йогуртів. Після полуденку залишилося 6 йогуртів. Скільки йогуртів з'їли на полуденок?

$$7 + 5 - 1$$
$$8 - 2 + 7$$

$$8 + 9 - 10$$
$$9 - 2 + 9$$

$$4 + 5 + 4$$
$$5 + 5 + 8$$

118. У шкільному автобусі їхало 26 учнів. Після того як частина учнів вийшла на зупинці, в автобусі залишилося 6 учнів. Скільки учнів вийшло на зупинці?

$$9 - 9$$
$$9 + 9$$

$$8 - 8$$
$$8 + 8$$

$$7 - 7$$
$$7 + 7$$

$$6 - 6$$
$$6 + 6$$

$$5 - 5$$
$$5 + 5$$

120. Обчисли значення виразів, записаних у кожній фігурі. Що є спільним для цих виразів?

$$2 + 9$$
$$3 + 8$$
$$4 + 7$$
$$5 + 6$$
$$6 + 5$$
$$7 + 4$$
$$8 + 3$$
$$9 + 2$$

$$3 + 9$$
$$4 + 8$$
$$5 + 7$$
$$6 + 6$$
$$7 + 5$$
$$8 + 4$$
$$9 + 3$$

$$4 + 9$$
$$5 + 8$$
$$6 + 7$$
$$7 + 6$$
$$8 + 5$$
$$9 + 4$$

121. $8 + 5 - 3$
 $9 - 6 + 7$

$6 + 4 - 10$
 $8 - 5 + 10$

$18 - 10 + 7$
 $10 - 3 + 9$

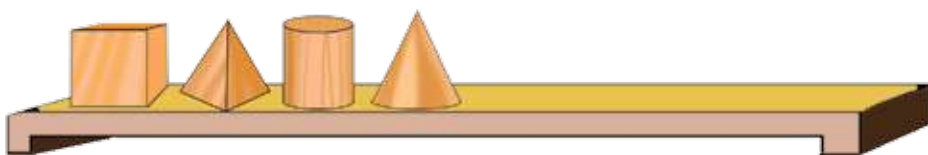
122. Що зображено на малюнку? Опиши ситуацію. Як дізнатися, скільки горішків було в дуплі?

Я взяла в дуплі 5 горішків.
Там залишилося
ще 4 горішки.

123. Учні взяли з полиці 7 геометричних фігур, і на ній залишилося ще 4 фігури. Скільки фігур було на полиці спочатку?

124*. Побудуй два відрізки, сума довжин яких дорівнює 13 см. Скільки є варіантів розв'язання?

125. $14 - 4 - 6$
 $3 + 9 - 2$

$4 + 8 + 1$
 $6 + 7 + 3$

$5 + 6 + 6$
 $8 + 5 - 3$

126. Дівчатка вплели у віночок 5 стрічок, і в них залишилося ще 7. Скільки стрічок було в дівчаток спочатку?

127. Запиши попереднє і наступне число до кожного з чисел: 3, 5, 6, 4. Із кожною трійкою чисел склади суми і знайди їх значення.

Зразок. 2, 3, 4 $2 + 3 + 4 = 9$

128. Обчисли значення виразів, записаних у кожній фігурі. Що є спільним для цих виразів?

$$\begin{array}{l} 5 + 9 \\ 6 + 8 \\ 7 + 7 \\ 8 + 6 \\ 9 + 5 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 6 + 9 \\ 7 + 8 \\ 8 + 7 \\ 9 + 6 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 7 + 9 \\ 8 + 8 \\ 9 + 7 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 8 + 9 \\ 9 + 8 \end{array}$$

129. $3 + 5 + 7$
 $8 - 5 + 9$

$10 - 5 + 8$
 $12 - 2 - 6$

$20 + 30 + 40$
 $100 - 50 + 10$

130. Коли майстри проклали 40 м кабелю, то в мотку його залишилося ще 60 м. Скільки метрів кабелю було в мотку спочатку?

131*. Побудуй два відрізки, сума довжин яких дорівнює 15 см.

132. $16 - 10 + 7$
 $7 + 8 + 0$

$8 + 8 - 10$
 $4 + 10 + 5$

$40 + 40 + 20$
 $70 - 60 - 1$

133. Коли з куща троянд зрізали 7 квіток, то на ньому залишилося ще стільки само квіток. Скільки квіток було на кущі троянд спочатку?

134. $1 + 1 + 1$
 $2 + 2 + 2$

$3 + 3 + 3$
 $4 + 4 + 4$

$5 + 5 + 5$
 $6 + 6 + 6$

135. Запиши тільки ті вирази, які мають значення 15.

$7 + 8$

$10 + 5$

$8 + 3$

$16 - 1$

$10 + 7 - 2$

$7 + 5$

$9 + 6$

$8 + 7$

$6 + 9$

$10 - 1 + 5$

136. Обчисли ланцюжком по колу.

$5 + 9$	$13 - 3$	$17 - 10$	$14 + 3$
$6 + 9$	$7 + 6$	$15 - 10$	$10 - 4$

137. Розв'яжи першу задачу та використай її розв'язок у другій задачі.

1) Марійка вишила 4 серветки, а бабуся — на 3 серветки більше. Скільки серветок вишила бабуся?

2) Марійка вишила 4 серветки, а бабуся — серветок. Скільки всього серветок вишили Марійка й бабуся?

138. Котру годину покаже кожний годинник через 3 год?

 139. Накресли два відрізки: один — завдовжки 7 см, а другий — на 4 см довший.

 140. Обчисли ланцюжком по колу.

$12 + 3 - 10$	$13 - 0 + 3$	$5 + 9 + 1$
$10 - 4 + 7$	$15 + 0 - 5$	$16 - 10 + 6$

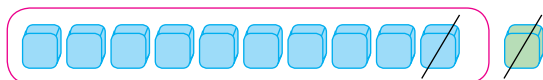
141. Скільки гарбузів упало з воза? Скільки гарбузів залишилося на возі? Скільки гарбузів було на возі?

$$142. \quad 11 - 1 - 3 \qquad 12 - 2 - 1 \qquad 17 - 7 - 6$$

$$15 - 5 - 5 \qquad 13 - 3 - 2 \qquad 16 - 6 - 4$$

143. Розглянь схему та поясни, як знайшли різницю чисел 11 і 2.

Запам'ятай цей прийом обчислення.

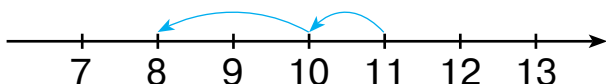

$$11 - 2 = 11 - 1 - 1 = 9$$

$\begin{array}{c} \wedge \\ 1 \quad 1 \end{array}$

Спочатку потрібно відняти стільки одиниць, щоб отримати десяток, а потім — відняти решту одиниць.

144. Виконай віднімання, скориставшись зразком міркувань.

$$11 - 3 = 8$$

М і р к у ю т а к :

Розкладаю число 3 на такі два числа, щоб під час віднімання першого числа отримати десяток. Перший від'ємник — 1, а другий — 2. Від 11 відняти 1, буде 10; від 10 відняти 2, буде 8.

$$11 - 3 = 11 - 1 - 2 = 10 - 2 = 8.$$

$\begin{array}{c} \wedge \\ 1 \quad 2 \end{array}$

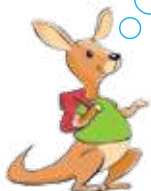
$$11 - 4 \quad 11 - 5 \quad 11 - 6 \quad 11 - 7 \quad 11 - 8 \quad 11 - 9$$

145. $11 - 2 + 3 \qquad 15 - 4 - 3 \qquad 5 + 6 - 4$

146. Розв'яжи задачу з двома запитаннями.

На тренуванні з легкої атлетики бігом займаються 6 спортсменів, а стрибками — на 3 спортсмени більше.

- 1) Скільки спортсменів займаються стрибками?
- 2) Скільки всього спортсменів займаються бігом і стрибками?

147. На скільки сантиметрів червона смужка довша за жовту?

148. $5 + 6$ $3 + 8$ $11 - 6$ $11 - 3$ $5 + 8 - 3$ $11 - 4 + 5$

149. Розв'яжи задачу з двома запитаннями.

У букеті 7 волошок, а ромашок — на 2 більше.

1) Скільки ромашок у букеті?

2) Скільки всього волошок і ромашок у букеті?

150. Що спільне і що відмінне у виразах кожного стовпця? Обчисли значення виразів.

$$10 - 4 \quad 10 - 8 \quad 10 - 7$$

$$11 - 4 \quad 11 - 8 \quad 11 - 7$$

151. Розглянь спосіб обчислення виразу $11 - 6$.

$$\begin{array}{r} 4 + 1 = 5 \\ \hline 11 = 10 + 1 \\ 10 - 6 = 4 \\ 4 + 1 = 5 \end{array}$$

М і р к у ю т а к :

11 — це 1 десяток й 1 одиниця. Від 1 одиниці не можна відняти 6 одиниць. 6 одиниць можна відняти від 1 десятка: буде 4 одиниці. До 4 додаю 1, буде 5. Отже, $11 - 6 = 5$.

152. Виконай віднімання зручним для тебе способом.

$$11 - 2 \quad 11 - 3 \quad 11 - 5 \quad 11 - 9$$

153. Обчисли ланцюжком по колу.

$$16 + 1 \quad 3 + 3 \quad 17 - 6 \quad 7 + 9$$

$$10 - 7 \quad 5 + 5 \quad 11 - 6 \quad 6 + 1$$

154. Додай п'ять разів число 3; чотири рази — число 4.

155. **Доповни умову та розв'яжи задачу.**

1) У лісі діти знайшли 11 білих грибів, а маслюків — на грибів менше. Скільки маслюків знайшли діти?

2)* Які числа можна використати для умови задачі? Як зміниться число у відповіді?

156. **Розв'яжи задачу з двома запитаннями.**

У лісі діти знайшли 11 білих грибів, а маслюків — на 7 грибів менше.

1) Скільки маслюків знайшли діти?

2) Скільки всього білих грибів і маслюків знайшли діти?

$$157. \begin{array}{l} 7 + 5 - 2 \\ 6 + 8 - 4 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 11 - 6 - 1 \\ 11 - 9 + 5 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 3 + 8 - 5 \\ 7 + 4 - 8 \end{array}$$

158. **Доповни умову та розв'яжи задачу.**

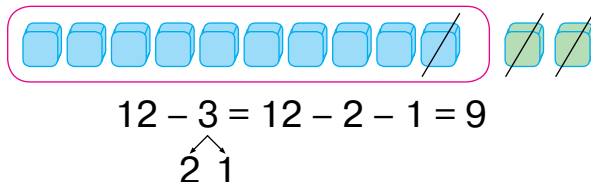
Купили 3 кг моркви, а картоплі — на кг більше. Скільки кілограмів картоплі купили?

$$159. \begin{array}{l} 13 - 3 - 3 \\ 12 - 2 - 2 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 16 - 6 - 6 \\ 14 - 4 - 4 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 19 - 9 - 9 \\ 18 - 8 - 8 \end{array}$$

160. Розглянь схему та поясни, як знайшли різницю чисел 12 і 3.

161. $12 - 4$ $12 - 5$ $12 - 6$ $12 - 7$ $12 - 8$ $12 - 9$

162. На скільки сантиметрів ключ довший, ніж болт?

163. $4 + 8 - 3$ $12 - 7 + 5$ $0 + 10 - 8$
 $7 + 5 - 4$ $11 - 6 + 2$ $10 - 0 - 1$

164. Порівняй.
 $10 + 7$ і 10 1 і $10 - 0$ $7 + 6$ і 13
 $11 - 3$ і 10 5 і $11 - 5$ $9 + 5$ і 15

165. Визнач, хто правильно обрав дію для розв'язування задачі. Поясни свій вибір.

Для виготовлення букетів з куца ромашок спочатку зрізали 9 квіток, а потім — ще 5. Скільки всього ромашок зрізали?

Усього

+

Зрізали

-

166. Доповни задачу числовим даним так, щоб у відповіді було число 15.

У їдальні спочатку використали 7 л молока, а потім — ще л. Скільки всього літрів молока використали в їдальні?

167. Порівняй.
 $13 + 5$ і 20 $12 - 7$ і 12 10 і $7 + 9$
 $11 - 8$ і 10 $12 - 4$ і 8 12 і $12 - 3$

168. Першому покупцеві продали 11 кг слив, а другому — 6 кг. Скільки кілограмів слив продали двом покупцям?

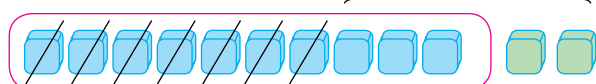

169. Запиши як суму розрядних доданків числа від 11 до 19.

170. Поясни спосіб обчислення виразу $12 - 7$.

$3 + 2 = 5$

$12 = 10 + 2$
 $10 - 7 = 3$
 $3 + 2 = 5$

171. Обчисли зручним для тебе способом.

$12 - 5$

$11 - 7 + 6$

$5 + 6 - 9$

$12 - 9$

$12 - 4 - 5$

$8 + 4 - 7$

172. 1) Прочитай задачу. Чи можна відразу відповісти на запитання задачі? Чи всі дані тобі відомі? Що ще треба знати, щоб розв'язати задачу?

У ставку плавало 4 гусей, а качок — на 3 більше. Скільки всього гусей і качок плавало у ставку?

2) Розв'яжи задачу за поданим планом.

План розв'язування

1) Скільки качок плавало у ставку?

2) Скільки всього гусей і качок плавало у ставку?

173. Прочитай задачу. Усно склади план розв'язування задачі. Розв'яжи задачу.

Купили 5 кг печива, а цукерок — на 3 кг менше. Скільки всього кілограмів печива й цукерок купили?

174. $12 - 4 + 7$ $11 - 5 + 8$ $17 - 7 - 5$ $10 + 2 - 9$

175. Розв'яжи задачу за поданим планом.

У Юриному пеналі 3 прості олівці, а кольорових — на 5 олівців більше. Скільки всього олівців у Юриному пеналі?

План розв'язування

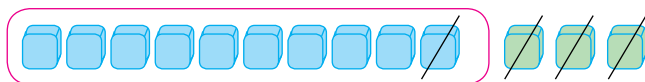
1) Скільки кольорових олівців у Юриному пеналі?

2) Скільки всього олівців у Юриному пеналі?

176. Від числа 18 віднімай по 3, поки не отримаєш число 0.

177. Додай три рази число 6.

178. Розглянь схему та поясни, як знайшли різницю чисел 13 і 4.

$$13 - 4 = 13 - 3 - 1 = 9$$

3 1

179. $13 - 5$ $13 - 6$ $13 - 7$ $13 - 8$ $13 - 9$

180. Обчисли різниці $13 - 6$ і $13 - 9$ іншим способом.

181. $2 + 9 - 7$ $12 - 5 + 8$ $13 - 5 + 9$ $9 + 4 - 8$

182. Прочитай задачу. Розглянь схему. Усно склади план розв'язування задачі. Розв'яжи задачу.

Софійка виготовила 4 букети квітів, а Галинка — на 2 букети більше. Скільки всього букетів квітів виготовили дівчатка?

С.

--	--	--	--	--

      }
Г.

--	--	--	--	--	--	--

      } ?

183. За малюнком склади задачу, яка містить запитання «Скільки всього м'ячів у хлопчиків?».

- 184.** 1) Визнач, що було спочатку, а що — потім. Запиши послідовність подій за зразком: 1 — В, 2 — ... .
2) Склади розповідь за малюнками.

А

Б

В

Г

Д

Е

185. $17 - 4 - 5$ $13 - 4 - 7$ $10 + 3 - 8$ $8 + 4 - 3$

- 186.** Розв'яжи задачу за поданим планом.

Сім'я тиждень відпочивала на морі, а в горах — на 3 дні менше. Скільки всього днів сім'я була на відпочинку?

План розв'язування

- 1) Скільки днів сім'я відпочивала в горах?
- 2) Скільки всього днів сім'я була на відпочинку?

187. Від числа 16 віднімай по 4, поки не отримаєш число 0.

188. Додай п'ять разів число 3.

189. Розглянь схему та поясни, як знайшли різницю чисел 14 і 5.

$$14 - 5 = 14 - 4 - 1 = 9$$

$$\begin{array}{c} \wedge \\ 4 \quad 1 \end{array}$$

190. $14 - 6$ $14 - 7$ $14 - 8$ $14 - 9$

191. Обчисли різниці $14 - 6$ і $14 - 9$ іншим способом.

192. Прочитай задачу. Розглянь короткий запис. Усно склади план розв'язування задачі. Розв'яжи задачу.
У коробці було 3 фішки. Олеся поклала в коробку 4 фішки, а Орест — 5. Скільки фішок стало в коробці?

Було — 3 ф.
Поклали — 4 ф. і 5 ф.
Стало — ?

193. У Михайлика було 5 моделей машинок, у Віталіка — 3 моделі, у Сергійка — 6 моделей. Скільки всього моделей машинок було у хлопців?

194. Запиши як суму розрядних доданків числа: 21, 61, 91.

195. $14 - 9 + 6$ $7 + 7 - 6$ $12 - 9 + 8$ $13 - 7 - 5$

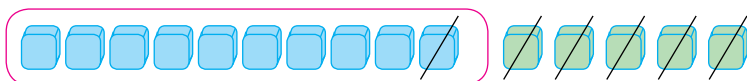
196. Прочитай задачу. Розглянь короткий запис. Усно склади план розв'язування задачі. Розв'яжи задачу.
На тарілці лежало 7 слив. На неї поклали ще 3 яблука й 5 груш. Скільки фруктів стало на тарілці?

Було — 7 сл.
Поклали — 3 ябл. і 5 гр.
Стало — ?

197. Від числа 18 віднімай по 6, поки не отримаєш число 0.

198. Додай чотири рази число 4.

199. Розглянь схему та поясни, як знайшли різницю чисел 15 і 6.

$$15 - 6 = 15 - 5 - 1 = 9$$

$\begin{array}{c} \wedge \\ 5 \quad 1 \end{array}$

200. $15 - 7$ $15 - 8$ $15 - 9$

201. Обчисли різницю $15 - 8$ іншим способом.

202. Прочитай задачу. Розглянь короткий запис. Усно склади план розв'язування задачі. Розв'яжи задачу. У ящику було 8 кг моркви й 7 кг буряків. Для приготування обіду витратили 9 кг цих овочів. Скільки кілограмів овочів залишилося в ящику?

Було — 8 кг і 7 кг
 Витратили — 9 кг
 Залишилося — ?

203. Доповни числовими даними й розв'яжи задачу. У цукерниці було 8 шоколадних цукерок і карамельок. Діти з'їли 10 цукерок. Скільки цукерок залишилося?

Було — 8 ц. і ц.
 З'їли — 10 ц.
 Залишилося — ?

204. Склади подібну задачу про фрукти з числами 6, 8 і 9.

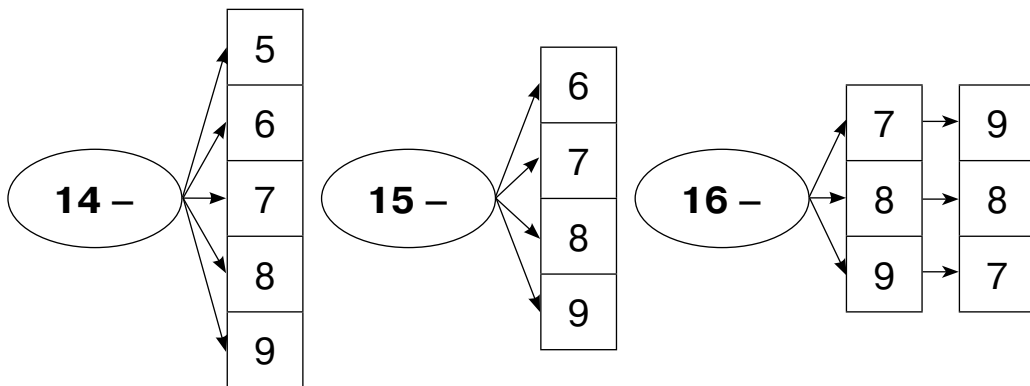
205. Обчисли ланцюжком по колу.

$14 - 7$ $11 - 6$ $7 + 3$ $9 + 5$ $6 + 9$
 $15 - 7$ $10 - 4$ $8 - 4$ $5 + 4$ $4 + 7$

- **206.** У шафі на полиці було 5 кубів і 3 циліндри. Учитель поставив на полицю 4 піраміди. Скільки фігур стало на полиці?

- 207.** 1) Склади, запиши й обчисли різниці за першими двома схемами.
2) Прочитай і запиши різниці за третьою схемою.
3) Розкажи про зручний для тебе спосіб обчислення цих виразів.

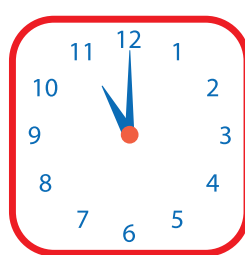
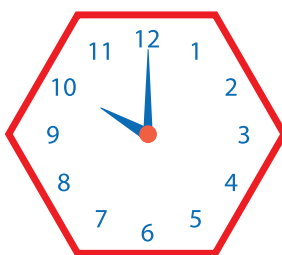
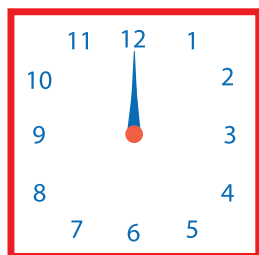
208. $7 + 8 - 9$ $42 - 40 + 9$ $30 - 20 - 5$
 $13 - 6 + 3$ $8 + 7 - 10$ $100 - 90 - 9$

- 209.** Розв'яжи задачу. Скористайся коротким записом.
В автобусі їхало 16 пасажирів. На першій зупинці вийшло 5 пасажирів, а на другій — 3. Скільки пасажирів залишилося в автобусі?

Їхало — п.
Вийшло — п. і п.
Залишилося — ?

- 210.** Доповни числовими даними й розв'яжи задачу.
Маляріві потрібно пофарбувати 15 вікон. До обіду він пофарбував вікон, а після обіду — . Скільки вікон залишилося пофарбувати маляріві?

211. Котру годину показував кожний годинник 5 год тому?

212. $15 - 8 + 6$ $16 - 6 - 0$ $5 + 9 + 3$ $13 - 3 + 7$

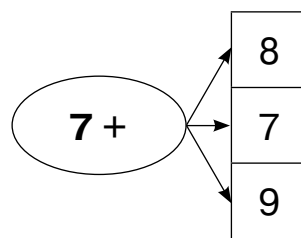
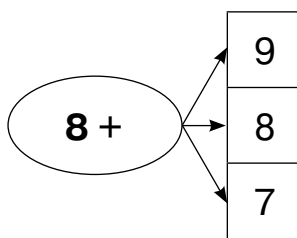
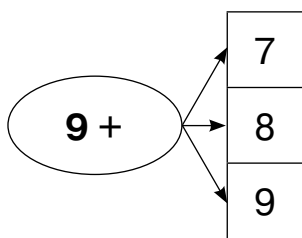
213. Розв'яжи задачу. Скористайся коротким записом.

У депо було 16 трамваїв. Спочатку на маршрути вийшло 5 трамваїв, а потім — ще стільки само. Скільки трамваїв залишилося в депо?

Було — тр.
 Вийшло — тр. і тр.
 Залишилося — ?

214. За схемами склади вирази й обчисли їх значення. Чим схожі й чим різняться записи?

215. Обчисли різницю $17 - 8$ різними способами, скориставшись схемами.

① $17 - 7 - \square = \square$

② $17 = 10 + 7$

③ $17 = 8 + 9$. Отже, $17 - 8 = \square$

$10 - 8 = \square$
 $\square + 7 = \square$

216. Обчисли різницю $17 - 9$ зручним для тебе способом.

217. Запиши в сантиметрах кожну довжину:

1 дм 2 см   2 дм 5 см   7 дм 4 см   1 дм 7 см

218. Обчисли різниці за зразком.

1 дм 3 см – 7 см

1 дм 4 см – 5 см

1 дм 7 см – 9 см

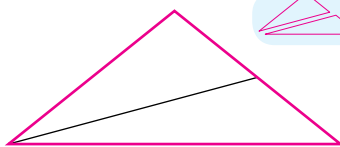
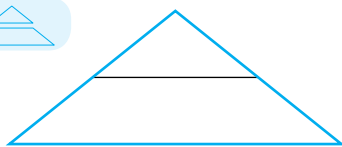
1 дм 7 см – 8 см

Зразок. 1 дм 3 см = 13 см

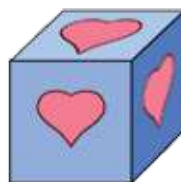
13 см – 7 см = 6 см

219. У класі на підвіконні ростуть два кактуси. Один з них має висоту 1 дм 5 см, а інший — на 8 см нижчий. Яка висота іншого кактуса?

220. Розглянь, як поділено відрізком кожний трикутник. Які фігури утворилися в кожному випадку?

221*. На кожній грані куба намальовано сердечко. Скільки сердечок намальовано на кубі?

222. Виміряй довжину кожної смужки. На скільки сантиметрів жовта смужка довша, ніж зелена?

223. Сергій і Матвій живуть в одному будинку, але на різних поверхах. Сергій живе на 17 поверсі, а Матвій — на 9 поверсі. Хто із хлопчиків живе вище. На скільки поверхів вище?

224. Назви числа, пропущені в таблиці. Поясни, як знайти невідомий доданок. Склади й запиши рівності.

Доданок	5			7	9		6	
Доданок		7	9			8		8
Сума	10	15	11	14	17	16	15	17

225. Поясни, як знаходили різницю $18 - 9$ у кожному випадку.

$$\begin{array}{lll}
 1) 9 = 8 + 1 & 2) 18 = 10 + 8 & 3) 18 = 9 + 9 \\
 18 - 8 = 10 & 10 - 9 = 1 & 18 - 9 = 9 \\
 10 - 1 = 9 & 8 + 1 = 9 &
 \end{array}$$

226. Обчисли ланцюжком по колу.

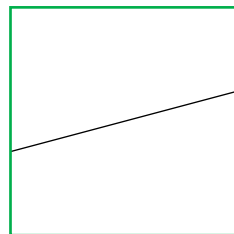
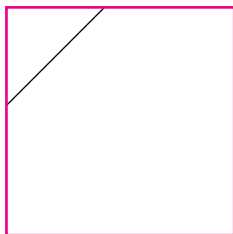
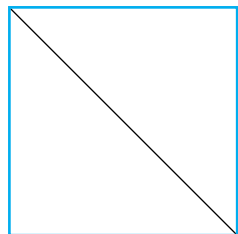
$$\begin{array}{cccccc}
 17 - 8 & 15 - 8 & 7 + 6 & 5 + 6 & 4 + 8 & 12 - 9 \\
 13 - 8 & 10 - 2 & 3 + 7 & 9 + 6 & 8 + 9 & 11 - 7
 \end{array}$$

227. Запиши як суму однакових доданків числа: 10, 12, 14, 16, 18.

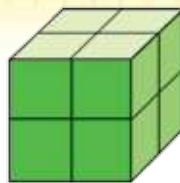
Зразок. $10 = 5 + 5$

228. Фокусник дістав з капелюха 7 голубів, а з рукава — на 3 голуби менше. Скільки всього голубів дістав фокусник з капелюха й рукава?

229. Розглянь, як поділено відрізком кожний квадрат. Які фігури утворилися в кожному випадку?

230*. Зі скількох малих кубів складається великий куб?

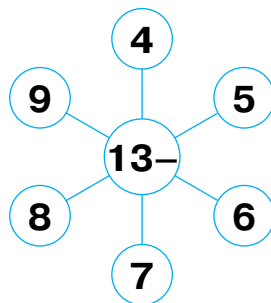
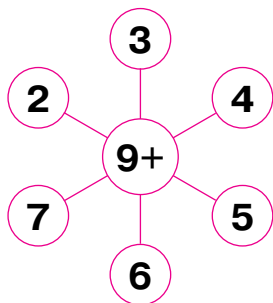

231. Запиши тільки ті вирази, значення яких дорівнює 9.

$3 + 5$ $11 - 2$ $4 + 5$ $14 - 5$ $16 - 8$
 $6 + 3$ $10 - 0$ $18 - 9$ $17 - 7$ $16 - 7$

232. Для оздоблення штор використали 7 м білої тасьми, а рожевої — на 3 м більше. Скільки всього метрів рожевої та білої тасьми використали для оздоблення штор?

233. За схемами склади вирази й обчисли їх значення.

234. Назви числа, пропущені в таблиці. Поясни, як знайти невідомі зменшуване та від'ємник. Склади й запиши рівності.

Зменшуване	17			17	14		18	
Від'ємник		8	9			8		8
Різниця	10	8	6	8	5	6	9	7

235. Закупили 7 саджанців груш і 5 саджанців горіхів. Посадили 8 саджанців. Скільки саджанців залишилося посадити?

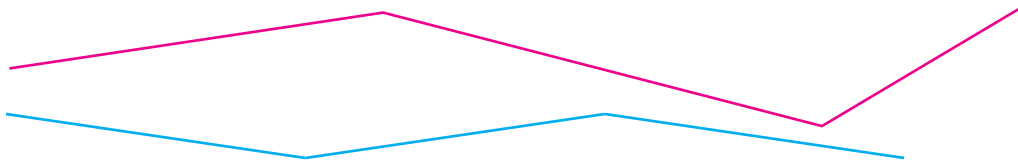

236. Склади задачу за малюнком і запитанням.

Скільки креветок буде в дівчинки, якщо хлопчик віддасть їй усі свої креветки?

237. Скільки ланок містить кожна ламана? Обчисли довжину кожної ламаної.

238. Обчисли тільки різниці.

$13 - 4$

$10 + 10$

$9 - 4$

$11 - 8$

$13 + 4$

$10 - 10$

$9 + 4$

$11 + 8$

239. Склади задачу за малюнком і запитанням.

У мене було 20 червоних і 40 синіх намистин. Я вже використала 30 намистин.

Скільки намистин залишилося в дівчинки?

ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ ДВОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ

240. Полічи десятками від 10 до 100.

241. Зменш на 10 кожне з чисел: 40; 70; 20; 90; 10; 60.

242. Розклади на розрядні доданки кожне з чисел:
67; 91; 32; 74; 19; 55; 89.

243. Обчисли суми.

$50 + 4$	$10 + 1$	$70 + 5$	$60 + 30$
$30 + 9$	$90 + 3$	$80 + 5$	$40 + 20$

244. Пригадай взаємозв'язок дій додавання і віднімання.
Обчисли суми та за їх значеннями знайди різниці.

$50 + 6$	$70 + 7$	$20 + 1$	$90 + 10$
$56 - 6$	$77 - 7$	$21 - 1$	$100 - 10$
$56 - 50$	$77 - 70$	$21 - 20$	$100 - 90$

245. У Лесі 8 кімнатних рослин. Із них — 3 герані, а решта — кактуси. У Світлани на 2 кактуси менше, ніж у Лесі. Скільки кактусів у Світлани?

246. Склади задачу про кімнатні рослини, яка міститиме числа 4, 5, 6.

247. Знайди довжину замкненої ламаної.

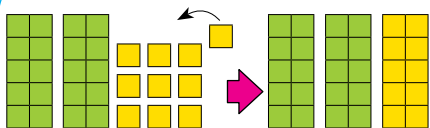
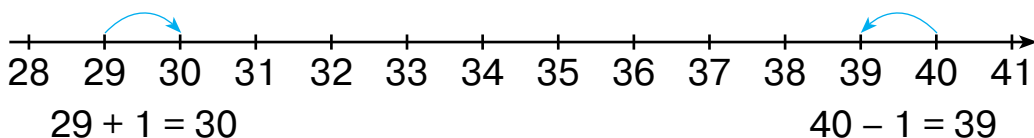
248. $3 + 9 - 10$ $20 + 40 - 50$ $15 - 7 + 30$ $7 + 8 - 9$

249. На змаганнях з легкої атлетики команда виборола 3 золоті медалі, 2 срібні, а бронзових — стільки, скільки золотих і срібних медалей разом. Скільки всього медалей виборола команда?

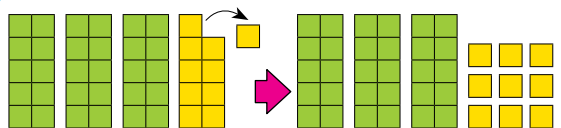
250. Назви попереднє і наступне число до кожного з чисел: 12; 67; 59; 43; 70; 89; 20; 99.

251. Збільш на 1 кожне з чисел:
48; 62; 36; 90; 9; 25; 33.

252. Розглянь схему й малюнок і поясни прийоми обчислення суми $29 + 1$ і різниці $40 - 1$.

$$\begin{aligned} 29 &= 20 + 9 \\ 9 + 1 &= 10 \\ 20 + 10 &= 30 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 40 &= 30 + 10 \\ 10 - 1 &= 9 \\ 30 + 9 &= 39 \end{aligned}$$

253. $65 - 5 - 1$ $39 + 1 + 7$ $79 + 1 - 10$

254. Порівняй.

$$\begin{array}{lll} 70 \text{ і } 70 - 1 & 12 + 6 \text{ і } 16 & 60 - 1 \text{ і } 60 + 1 \\ 40 \text{ і } 40 + 9 & 68 - 8 \text{ і } 6 & 30 + 40 \text{ і } 40 + 30 \end{array}$$

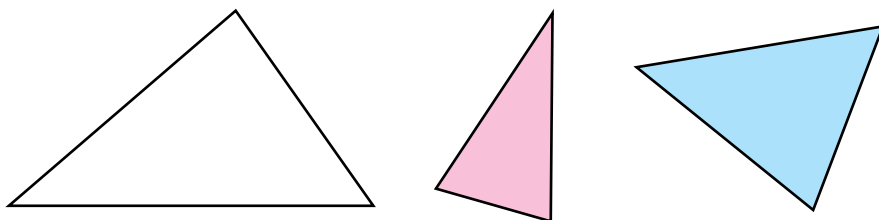
255. Дідусь знайшов 25 грибів. З них 20 грибів — лисички, а решта — маслюки. Онука знайшла на 8 маслюків більше, ніж дідусь. Скільки маслюків знайшла онука?

256. Прочитай задачу. Вибери вираз, який є розв'язанням цієї задачі.

У низці намиста 40 білих намистин, 30 зелених і 20 блакитних. Скільки всього намистин у низці?

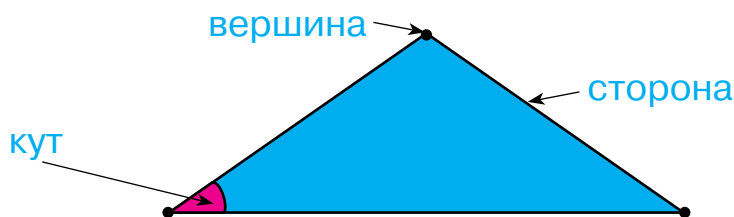
$$40 + 30 - 20 \quad 40 + 30 + 20 \quad 40 - 30 + 20$$

257. 1) Як називаються фігури, зображені на малюнку?

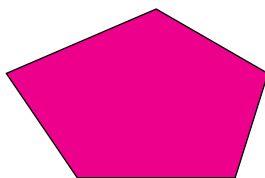
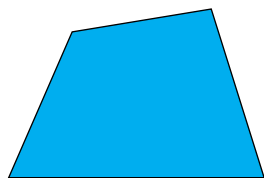

2) Поясни, чому ці фігури мають таку назву.

258. Розглянь малюнок і прочитай назви елементів геометричної фігури.

259. Скільки вершин, сторін і кутів має кожна фігура?

Такі фігури називають багатокутниками.

Кожний багатокутник має однакову кількість сторін, вершин і кутів.

260. Порівняй.

$50 \text{ і } 55 - 5$

$34 - 1 \text{ і } 43$

$10 + 1 \text{ і } 10 - 0$

$80 \text{ і } 90 - 1$

$78 - 8 \text{ і } 80$

$100 - 0 \text{ і } 10 + 0$

261. Для приготування компоту взяли 15 фруктів. Із них 8 фруктів — груші, а решта — яблука. Для випікання пирога взяли на 5 яблук більше, ніж для компоту. Скільки яблук взяли для випікання пирога?

262. Запиши вирази й обчисли їх значення.

• 40 зменшити на 1.

• 70 збільшити на 9.

• Різниця чисел 100 і 10.

• Від 67 відняти 0.

• Сума чисел 50 і 5.

• До 69 додати 1.

263. $67 - 7 + 10$

$50 - 1 - 9$

$43 + 1 - 4$

$79 + 1 + 20$

$17 - 7 + 1$

$80 + 5 - 1$

264. У вчителя було 30 аркушів кольорового паперу. На уроці учні використали 10 аркушів жовтого кольору і стільки само аркушів червоного кольору. Скільки аркушів кольорового паперу залишилось у вчителя?

265. Прочитай задачу. Вибери вираз, який є розв'язанням цієї задачі.

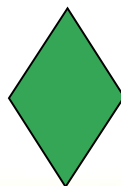
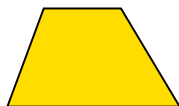
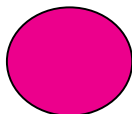
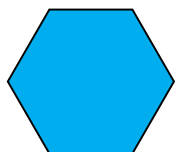
У готелі вільними є два тримісні номери й один чотиримісний. Скільки вільних місць є в готелі?

$2 + 3 + 4$

$3 + 3 + 4$

$3 + 2 + 4$

266. На які дві групи можна поділити геометричні фігури, зображені на малюнку?

267. 1) Розглянь фігури. Чим вони схожі й чим різняться?

Межею багатокутника є замкнена ламана. Ланки ламаної є сторонами багатокутника.

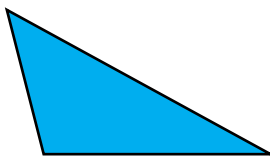
2) Знайди довжину ламаної.

3) Вимірй довжину кожної сторони багатокутника.

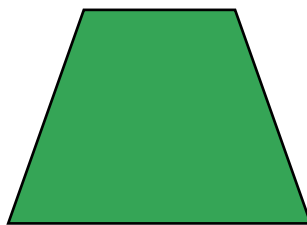
Знайди суму довжин сторін багатокутника.

Сума довжин усіх сторін багатокутника — це периметр багатокутника.

268. Перевір, чи правильно знайшли периметр трикутника та чотирикутника.

$$3 + 4 + 2 = 9 \text{ (см)}$$

$$3 + 4 + 3 + 2 = 12 \text{ (см)}$$

269. Обчисли ланцюжком по колу.

$$78 - 8$$

$$20 + 10$$

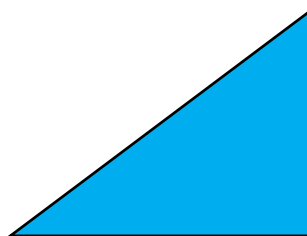
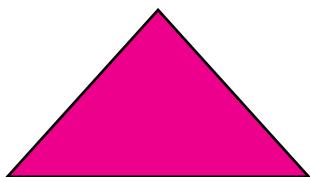
$$30 + 40 + 8$$

$$69 - 9$$

$$70 - 1$$

$$60 - 30 - 10$$

270. Знайди периметр кожного трикутника.

271. Усно знайди значення виразів і запиши результати.

Запиши знайдені числа в порядку збільшення.

$$45 + 1 \quad 17 - 10 \quad 80 - 60 \quad 39 + 1$$

$$50 + 9 \quad 10 + 0 \quad 70 - 1 \quad 88 - 80$$

272. Прочитай задачі. Склади вираз до кожної задачі.
Розв'яжи задачу на знаходження різниці.

1) Мама спекла 7 пиріжків із сиром і 8 пиріжків із грибами. Скільки всього пиріжків із сиром та з грибами спекла мама?

2) Мама спекла 15 пиріжків. 10 пиріжків з'їли за обідом. Скільки пиріжків залишилося?

273. 1) Прочитай задачу. Склади план розв'язування задачі. Яку дію треба виконати першою? Другою? Запиши розв'язання задачі.

Мама спекла 40 штук печива. За обідом з'їли 20 штук печива, а на полуденок — 10 штук. Скільки штук печива залишилося?

2) Розглянь, як записано розв'язання задачі виразом.

$$40 - (20 + 10)$$

Дужки — особливі знаки, які визначають порядок виконання дій у виразі. У цьому виразі дужки вказують на те, що першою дією треба знаходити суму чисел, а другою — різницю.

Вираз $40 - (20 + 10)$ читають так:

«Від числа сорок відняти суму чисел 20 і 10».

274. 1) Розглянь вирази та їх значення. Що в них спільне а що — відмінне? Як змінилося значення виразу після того, як у його записі поставили дужки?

$$15 - 7 + 3 = 11$$

$$15 - (7 + 3) = 5$$

275. Обчисли й визнач, чи змінилося значення виразу після того, як у його записі поставили дужки.

$$13 - 7 - 4$$

$$13 - (7 - 4)$$

276. $23 - 3 + 40$

$70 - 30 + 20$

$70 - (30 + 20)$

$39 + 0 + 1$

$17 - 10 + 7$

$17 - (10 + 7)$

277. Знайди периметр кожного багатокутника.

278. Запиши вирази й обчисли їх значення.

• 40 збільшити на 20.

• Сума чисел 49 і 1.

• Від числа 70 відняти 1.

• Різниця чисел 15 і 10.

279. Назви дію, яку треба виконати першою в кожному виразі. Знайди значення виразів.

$36 + (40 - 10)$

$(17 - 10) + 20$

$15 - (10 + 0)$

280. Ознайомся, як по-різному можна прочитати вирази. Знайди значення цих виразів.

1) $60 + (10 + 20)$

• До числа 60 додати суму чисел 10 і 20.

• Число 60 збільшити на суму чисел 10 і 20.

• Сума числа 60 і суми чисел 10 і 20.

2) $19 - (15 - 5)$

• Від числа 19 відняти різницю чисел 15 і 5.

• Число 19 зменшити на різницю чисел 15 і 5.

• Різниця числа 19 і різниці чисел 15 і 5.

$$281. \quad 30 + 20 \qquad 17 - 10 \qquad 36 - 30$$

$$60 - 50 \qquad 67 - 7 \qquad 5 + 6$$

$$60 - (30 + 20) \quad 67 - (17 - 10) \quad 5 + (36 - 30)$$

282. Прочитай задачу. Проаналізуй вираз до задачі. Запиши розв'язання окремими діями.

У червоному кінозалі фільм переглянуло 40 глядачів, а в блакитному — на 10 глядачів менше. Скільки всього глядачів переглянуло фільм у цих кінозалах?

$$40 + (40 - 10)$$

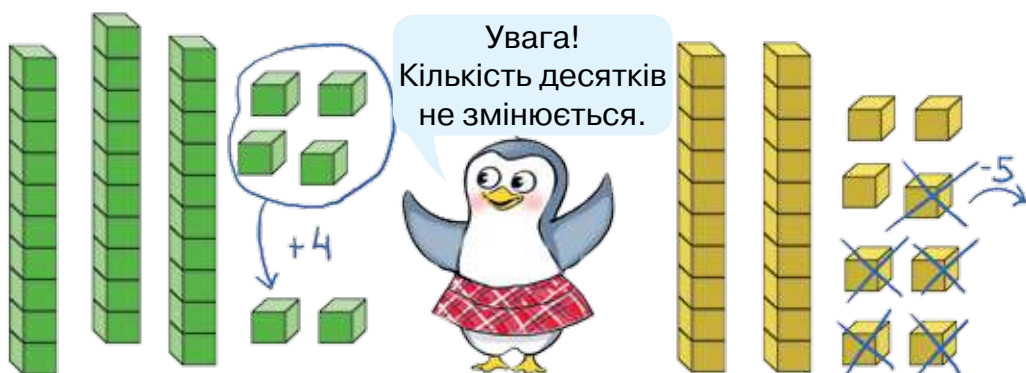
 283. $19 - (3 + 7)$ $7 + (37 - 30)$ $60 + (15 - 9)$

 284. Одного дня Надійка витратила на поливання квітів 4 л води, а іншого — на 2 л менше. Скільки всього літрів води витратила Надійка на поливання квітів за два дні?

285. Прочитай вирази. Знайди значення цих виразів.

$$40 + (4 + 3) \qquad 77 - (6 + 1) \qquad 75 - (10 - 5)$$

286. За малюнками й записами поясни, як знаходили суму $32 + 4$ і різницю $28 - 5$.

Увага!
Кількість десятків не змінюється.

$$32 + 4 = 30 + (2 + 4) = 30 + 6 = 36$$

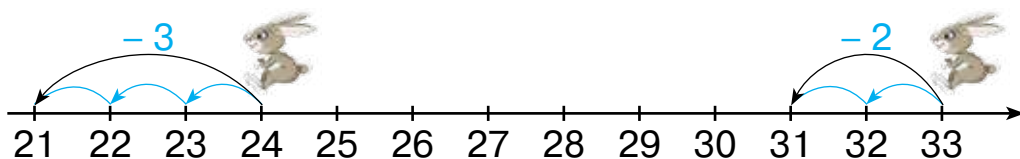
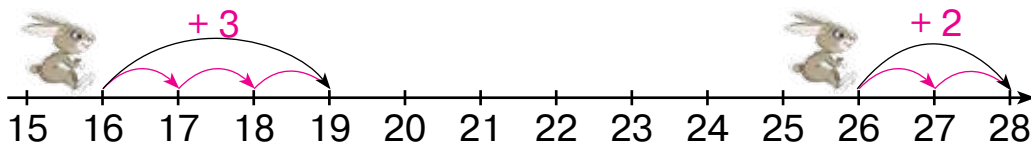
$$\begin{array}{r} 30 \quad 2 \\ \swarrow \quad \searrow \end{array}$$

$$28 - 5 = 20 + (8 - 5) = 20 + 3 = 23$$

$$\begin{array}{r} 20 \quad 8 \\ \swarrow \quad \searrow \end{array}$$

287.	$2 + 7$	$4 + 5$	$8 - 3$	$9 - 6$
	$12 + 7$	$14 + 5$	$18 - 3$	$19 - 6$
	$32 + 7$	$44 + 5$	$58 - 3$	$69 - 6$
	$92 + 7$	$84 + 5$	$78 - 3$	$99 - 6$

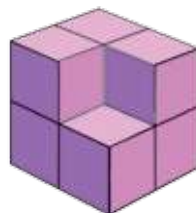
288. За малюнками склади вирази й обчисли їх значення.

289. Доповни умову так, щоб розв'язанням задачі був вираз $(8 + 5) - 7$.

У їдальню привезли моркву й капусту. Для приготування страв витратили 7 кг овочів. Скільки кілограмів овочів залишилося?

290*. Скільки малих кубиків потрібно покласти, щоб утворився куб?

291. $45 + 2$ $67 - 5$ $34 + 2 - 5$ $78 - (15 - 7)$

292. У зоопарку мавпам у першу клітку поклали 7 кг бананів, а в другу — на 4 кг більше. Скільки кілограмів бананів поклали у дві клітки разом?

293. Обчисли ланцюжком по колу.

$50 - 1$	$39 - 30$	$49 - 9$	$9 + 5$
$40 - 1$	$10 + 40$	$14 + 1$	$15 - 5$

294. За малюнками й записами поясни, як знаходили кожну суму.

Я додаю
2 десятки.

Я додаю 1 десяток
і 5 одиниць.

$$34 + 20 = (30 + 20) + 4 = 50 + 4 = 54$$

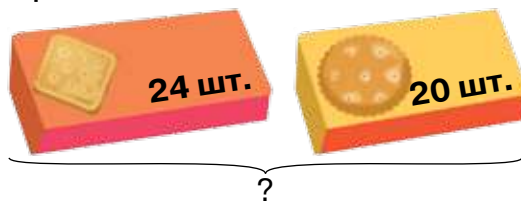
30 4

$$30 + 15 = (30 + 10) + 5 = 40 + 5 = 45$$

10 5

- 295.** $40 + 50$ $10 + 60$ $40 + 30$ $10 + 10$
 $45 + 50$ $11 + 60$ $40 + 35$ $10 + 12$
 $49 + 50$ $19 + 60$ $40 + 37$ $10 + 15$

296. Склади вираз до малюнка та знайди його значення.

297. У першому будинку 30 квартир, а в другому — на 25 квартир більше. Скільки всього квартир у цих будинках?

298. Склади подібну задачу про учнів, яка міститиме числа 20 і 12.

- 299.** $13 + 30$ $36 + 50 + 1$ $(40 - 10) + 1$
 $19 + 70$ $23 + 30 - 1$ $67 - (13 - 9)$

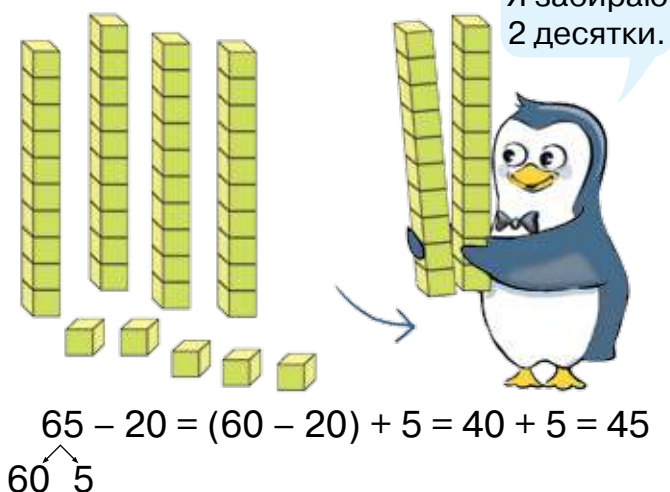
- **300.** На екскурсію в музей пішло 10 дорослих, а дітей — на 15 осіб більше. Скільки всього осіб пішло на екскурсію?

- 301.** Усно знайди значення виразів і запиши результати. Запиши знайдені числа в порядку збільшення.

$$67 - 7 \quad 45 - 3 \quad 88 - 80 \quad 7 + 8 \quad 100 - 90$$

$$4 + 32 \quad 52 + 7 \quad 40 + 40 \quad 78 - 7 \quad 69 - 69$$

- 302.** За малюнком і записами поясни, як знаходили різницю $65 - 20$.

- 303.** $78 - 40$ $34 - 30$ $56 - 30 + 2$ $45 - (12 - 9)$
 $93 - 80$ $34 - 20$ $41 + 4 - 20$ $70 + (18 - 9)$

- 304.** За малюнком склади задачу, яка міститиме запитання «Скільки цукерок залишилося в коробці?».

Ми взяли з коробки 20 цукерок.

305. 1) Розглянь таблицю, у якій подано інформацію про свійських птахів — курку, качку й індичку.

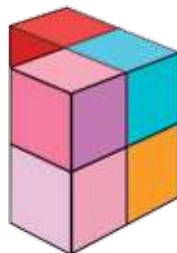
Щоб дізнатися довжину тіла індички, я умовно проводжу лінії у стовпчику «Довжина» та в рядку «Індичка». Вони перетинаються в тій «комірці», у якій записано: 85 см.

Птах	Маса	Довжина
Курка	2 кг	30 см
Качка	3 кг	60 см
Індичка	7 кг	85 см

- 2) Хто зі свійських птахів найважчий? найлегший?
- 3) На скільки сантиметрів довжина тіла качки більша, ніж довжина тіла курки?
- 4) Сформулюй ще два запитання за даними таблиці.

306*. Скільки малих кубиків потрібно покласти, щоб утворився куб?

307. $84 - 20$ $51 - 40$ $40 + 57 - 5$ $40 + (57 - 5)$

308. У Наталки на підвіконні стоять 3 орхідеї та 5 фіалок, а в Надійки — на 4 кімнатні рослини більше. Скільки кімнатних рослин у Надійки?

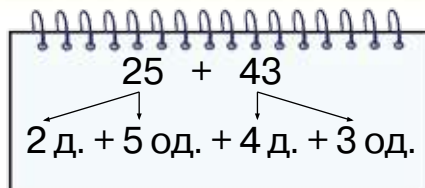
309. Розклади на розрядні доданки числа:
56; 79; 32; 52; 99; 17.

310. Знайди суми чисел: 20 і 5; 50 і 30; 4 і 9; 8 і 40; 3 і 6.

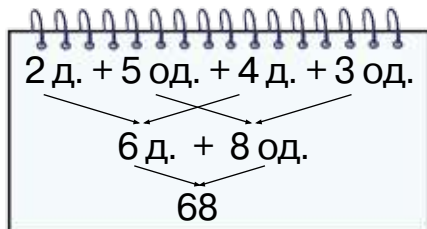
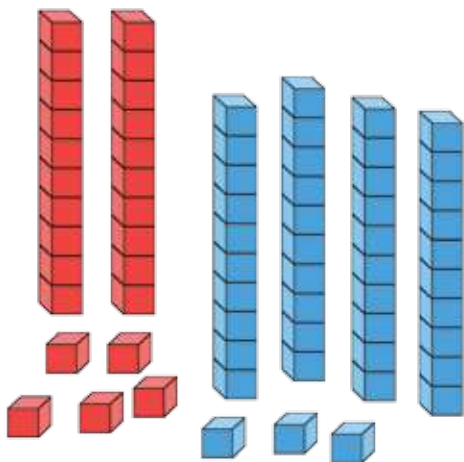

311. За малюнком і записами поясни, як знаходили суму чисел 25 і 43.

Кожний із доданків розкладаю на десятки й одиниці.

Десятки додаю до десятків, одиниці додаю до одиниць. Знайдені суми додаю.

$$25 + 43 = (20 + 40) + (5 + 3) = 60 + 8 = 68$$

312. $12 + 13$ $34 + 22$ $41 + 18$ $56 + 31$ $64 + 23$

313. У кошику було 12 огірків і 15 помідорів. Для приготування обіду використали 8 помідорів. На скільки більше залишилось огірків, ніж помідорів?

314. Розглянь таблицю, у якій подано інформацію про різний посуд. Дай відповіді на запитання.

Посуд	Місткість	Матеріал
Банка	3 л	скло
Пляшка	1 л	скло
Бідон	40 л	метал
Діжка	10 л	дерево

- 1) Скільки літрів рідини вміститься у весь посуд?
- 2) На скільки літрів місткість бідона більша, ніж місткість діжки?
- 3) Скільки всього літрів рідини вміститься у скляний посуд?

 315. $14 + 11$ $34 + 31$ $17 + 71$ $55 + 22$ $11 + 88$

 316. В Олексі було 12 зошитів у клітинку і 8 зошитів у лінійку. Він використав 5 зошитів у лінійку. Скільки зошитів залишилося в Олексі?

 317. Обчисли ланцюжком по колу.

$11 + 11$	$14 + 35$	$15 - 1$	$25 - 10$
$21 - 10$	$49 - 20$	$22 + 3$	$29 - 8$

318. $50 + 25$ $78 - 20 - 8$ $37 + (30 - 10)$
 $34 + 21$ $45 + 13 - 50$ $67 - (15 - 9)$

319. Запиши вирази й обчисли їх значення.

- Число 15 збільшити на 4.
- Суму чисел 20 і 30 збільшити на 5.
- Різницю чисел 27 і 7 збільшити на 15.
- Суму чисел 22 і 40 зменшити на 10.

320. Прочитай задачу. Розглянь короткий запис. Усно склади план розв'язування задачі. Розв'яжи задачу.
 У парку росте 15 дерев каштанів, лип — на 12 дерев більше, ніж каштанів, а тополь — на 20 дерев менше, ніж лип. Скільки тополь росте в парку?

Каштанів — 15 д. ←

Лип — ?, на 12 д. більше — ←

Тополь — ?, на 20 д. менше — ←

321. Назви, який сьогодні день тижня й число місяця.
Яка пора року?

322. Розглянь календар осінніх місяців. Дай відповіді на запитання.

Вересень							Жовтень							Листопад						
Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд	Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд	Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
						1		1	2	3	4	5	6					1	2	3
2	3	4	5	6	7	8	7	8	9	10	11	12	13	4	5	6	7	8	9	10
9	10	11	12	13	14	15	14	15	16	17	18	19	20	11	12	13	14	15	16	17
16	17	18	19	20	21	22	21	22	23	24	25	26	27	18	19	20	21	22	23	24
23	24	25	26	27	28	29	28	29	30	31				25	26	27	28	29	30	
30																				

- 1) Скільки днів у кожному осінньому місяці?
- 2) Скільки всього днів триває осінь?
- 3) У якому місяці починається навчальний рік?
- 4) У якому місяці проходять осінні шкільні канікули?
- 5) Чому окремі дні календаря виділено червоним кольором?
- 6) Скільки в листопаді робочих днів, а скільки — вихідних?
- 7) Для чого виготовляють календарі?

323. $57 + 32$ $35 + 41 - 70$ $22 + (56 - 30)$

324. Розв'яжи задачу, скориставшись поданою схемою.

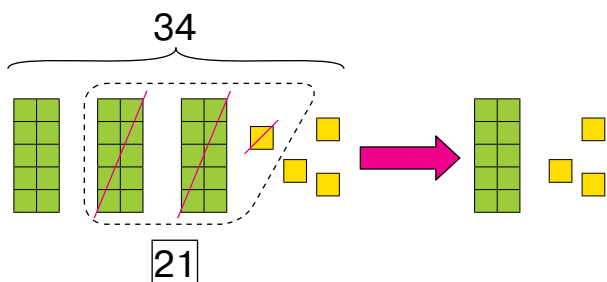
Сім'я заготовила 5 банок полуничного варення, яблучного — на 8 банок більше, ніж полуничного, а вишневого — на 3 банки менше, ніж яблучного. Скільки банок вишневого варення заготовила сім'я?

1) $\square + \square = \square$ (б.) — яблучного варення;

2) $\square - \square = \square$ (б.) — вишневого варення.

325. Додай: число 11 шість разів; число 12 чотири рази.

326. За малюнком і записами поясни, як знаходили різницю чисел 34 і 21.

Десятки віднімаємо від десятків, одиниці віднімаємо від одиниць. Знайдені різниці додаємо.

$$34 - 21 = (30 - 20) + (4 - 1) = 10 + 3 = 13$$

30   4   20   1

327. $47 - 23$ $89 - 54$ $55 - 44$ $78 - (23 + 31)$
 $63 - 42$ $99 - 64$ $33 - 22$ $56 - (86 - 74)$

328. Запиши вирази й обчисли їх значення.

- До числа 34 додати суму чисел 12 і 13.
- Від числа 79 відняти суму чисел 56 і 12.
- Число 21 збільшити на різницю чисел 45 і 32.

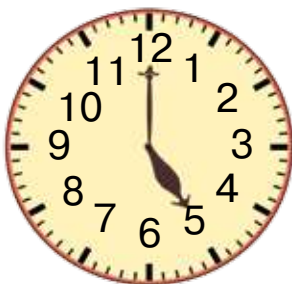
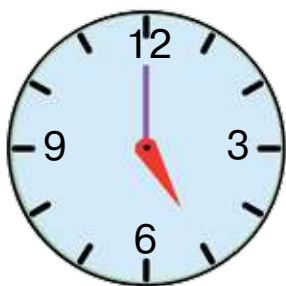
329. На ковзанці каталося 25 дітей. 8 хлопчиків і 5 дівчаток пішли додому. Скільки дітей залишилося на ковзанці?

330. У Настусі 15 м'яких іграшок. Із них — 7 собак і 5 ведмедиків, а решта — слоників. Скільки слоників у Настусі?

331*. Скільки малих кубиків потрібно покласти, щоб утворився куб?

332. Котру годину показує кожний годинник?

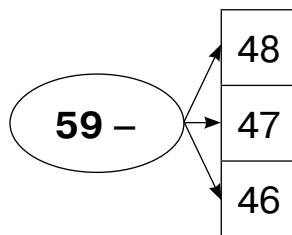
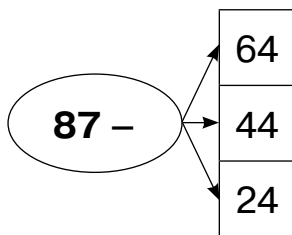
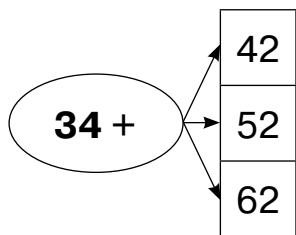

333. $37 + 21$ $37 - 21$ $78 - (45 - 23)$ $78 - (45 + 23)$

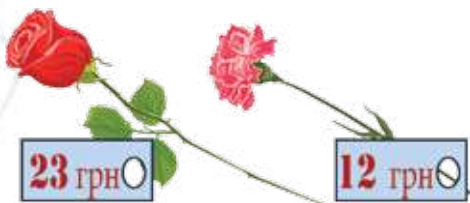
334. У басейні тренувалося 8 дівчаток і стільки само хлопчиків. 10 дітей закінчили тренування й вийшли з басейну. Скільки дітей залишилося в басейні?

335. Відними від числа 39 число 13 три рази.

336. Склади вирази за схемами й обчисли їх значення.

337. Який букет дорожчий? На скільки гривень дорожчий?

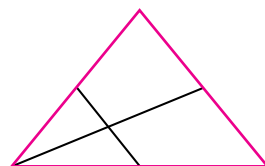
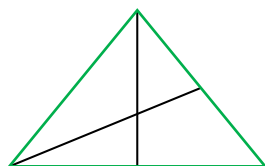
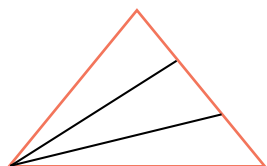

338. У двох пакетах по 23 горіхи, а в третьому — стільки, скільки у двох пакетах разом. Скільки горіхів у третьому пакеті?

339. Тарас під час ранкової зарядки зробив 8 вправ, його сестра — на 2 вправи менше, а їхній тато зробив стільки вправ, скільки діти зробили разом. Скільки вправ зробив тато?

340*. У Михася 8 моделей легкових автомобілів, а вантажних — менше. Яка найбільша кількість цих моделей може бути в Михася?

341. На скільки фігур поділено кожний трикутник двома відрізками? Назви ці фігури.

342. $45 + 10 - 34$ $78 - 56 + 30$ $28 - (65 - 53)$

343. Марійка купила зошитів на 85 грн, а Світланка — на 73 грн. У кого з дівчаток покупка дорожча? На скільки гривень дорожча?

344. $6 + 3$ $5 + 4$ $1 + 8$
 $16 + 3$ $25 + 4$ $11 + 8$
 $96 + 3$ $75 + 4$ $61 + 8$

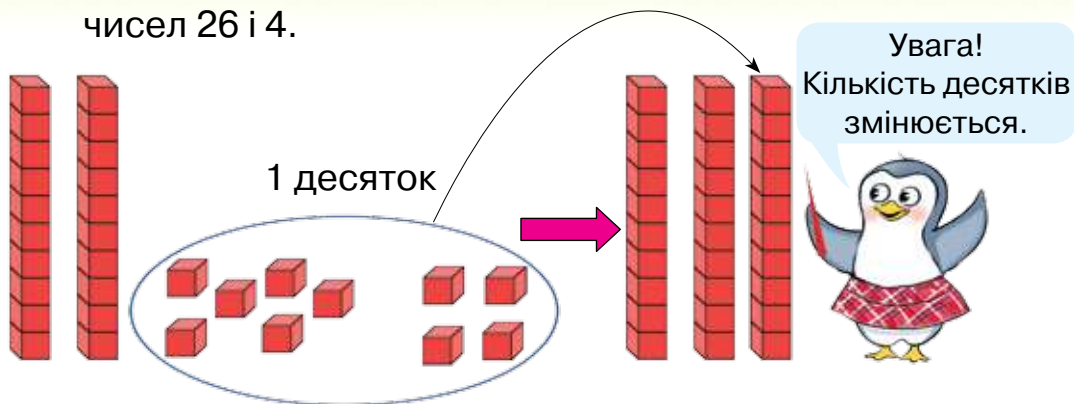
345. Доповни до числа 10 кожне з чисел.

$10 = 6 + \square$ $10 = 5 + \square$ $10 = 9 + \square$

$10 = 7 + \square$ $10 = 8 + \square$ $10 = 1 + \square$

346. За малюнком і записами поясни, як знаходили суму чисел 26 і 4.

$$26 + 4 = 20 + (6 + 4) = 20 + 10 = 30$$

$\swarrow$
 20 6

347.

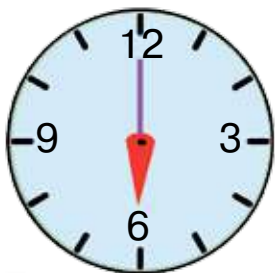
$2 + 8$	$3 + 7$	$5 + 5$	$4 + 6$
$12 + 8$	$13 + 7$	$45 + 5$	$64 + 6$
$82 + 8$	$43 + 7$	$75 + 5$	$94 + 6$

348. У саду росло 3 груші й 8 яблунь. Посадили ще 9 дерев. Скільки всього дерев стало в саду?

349. Доповни задачу числовими даними. Запиши вираз до задачі.

На стоянці було 10 легкових автомобілів і кілька вантажних. Приїхало ще 4 автомобілі. Скільки всього автомобілів стало на стоянці?

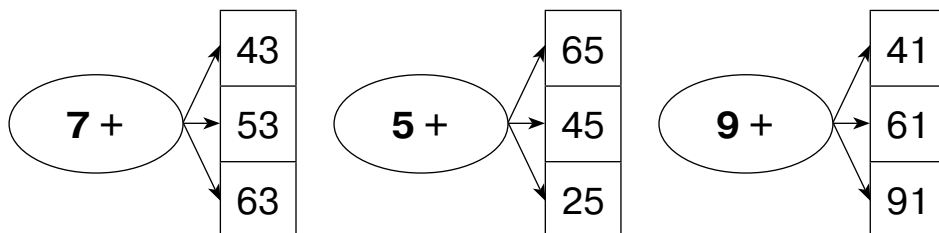
350. Котру годину покаже кожний годинник через 5 год?

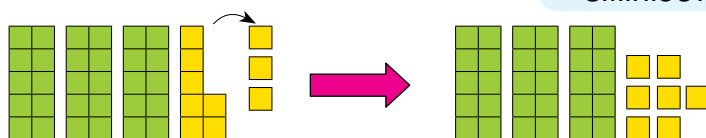
 351. Обчисли ланцюжком по колу.
 $15 + 5$ $27 - 15$ $14 + 42$ $12 - 4$ $20 + 7$ $56 - 41$ $8 + 6$

 352. У пеналі лежало 3 ручки і 9 фломастерів. Поклали в пенал ще 8 олівців. Скільки всього речей стало в пеналі?

353. Склади вирази за схемами й обчисли їх значення.

354. За малюнком і записами поясни, як знаходили різницю чисел 40 і 3.

$$40 - 3 = (30 + 10) - 3 = 30 + (10 - 3) = 30 + 7 = 37$$

$\begin{array}{c} \wedge \\ 30 \quad 10 \end{array}$

355. $10 - 5$ $10 - 7$ $30 - 9 + 5$ $23 + (30 - 8)$
 $80 - 5$ $20 - 7$ $80 - 20 - 2$ $38 - (20 - 5)$
 $90 - 5$ $100 - 7$ $45 - 5 - 5$ $13 + (60 - 6)$

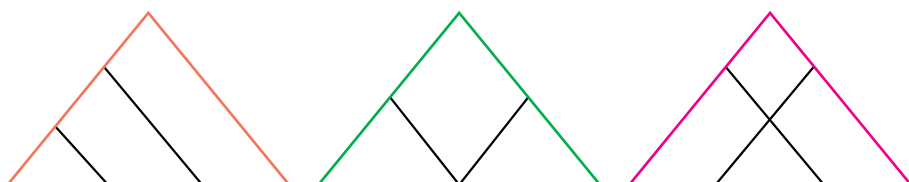
356. Мама попросила Сашка купити 3 десятки яєць. Сашко приніс 3 яйця. Чи правильно Сашко здійснив покупку? Запиши кількість яєць, що мав купити Сашко. Знайди різницю між кількістю замовлених яєць і кількістю куплених.

357. Прочитай задачу. Проаналізуй вираз до задачі. Запиши розв'язання окремими діями.

Коли з ігрового майданчика додому пішло 5 дівчаток і 7 хлопчиків, то на ньому залишилося 10 дітей. Скільки дітей було на ігровому майданчику спочатку?

$$(5 + 7) + 10$$

358. На скільки фігур поділено кожний трикутник двома відрізками? Назви ці фігури.

359. $50 - 6$ $30 - 9$ $40 - (10 - 5)$ $39 + 1 - 7$

360. З тарілки взяли 2 яблука і 5 груш. На тарілці залишилося ще 6 фруктів. Скільки фруктів було на тарілці спочатку?

361. Від числа 60 відними число 5 чотири рази.
Від числа 20 відними число 3 п'ять разів.

362. Запиши вирази й обчисли їх значення.

- Від суми чисел 30 і 40 відняти число 8.
- Різницю чисел 70 і 5 збільшити на 12.
- До числа 23 додати різницю чисел 15 і 8.
- Число 90 зменшити на різницю чисел 12 і 9.

363. Знайди суму трьох послідовних чисел:

364. Порівняй.

$$\begin{array}{ccc} 60 - 6 \text{ і } 60 & 85 \text{ і } 90 - 5 & 48 - 40 \text{ і } 48 - 8 \\ 20 - 7 \text{ і } 27 & 99 \text{ і } 100 - 9 & 80 - 8 \text{ і } 80 + 8 \end{array}$$

365. У вагоні електропотяга їхало 28 пасажирів. На станції вийшло 15 пасажирів, а зайшло — 7. Скільки пасажирів стало у вагоні?

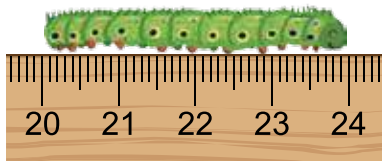
366. Розв'яжи задачу із двома запитаннями.

У їдальні було 39 кг помідорів. Для приготування обіду витратили 12 кг помідорів, а для приготування вечері — 7 кг.

1) Скільки кілограмів помідорів залишилось у їдальні?

2)* Чи вистачить цих помідорів для наступного дня, якщо витрати будуть такими самими?

367. Знайди довжину гусені.

 368. $10 - 3$ $30 - 6$ $49 - 9 - 9$ $34 - 4 - 2$
 $100 - 3$ $60 - 6$ $27 - 7 - 7$ $34 - (4 - 2)$

 369. У шкільному автобусі їхало 25 дітей. На першій зупинці вийшло 5 дітей, а на другій — 7. Скільки дітей залишилося в автобусі?

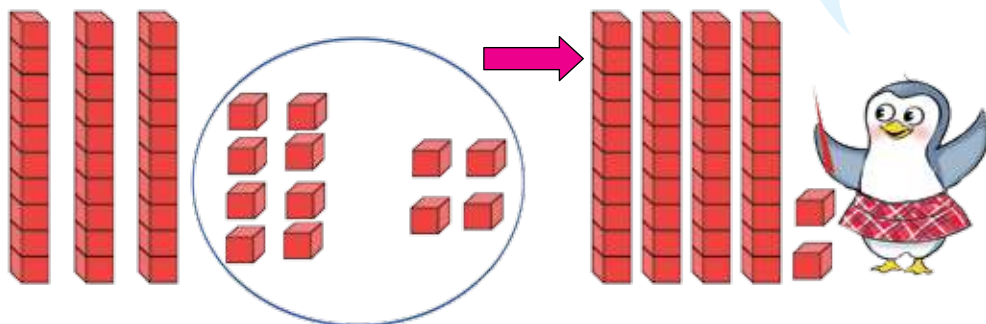
370. Знайди в кожному рядку «зайве» число та запиши його. Обчисли суму записаних чисел.

- 11, 22, 12, 33, 44, 55, 66.
- 12, 13, 23, 14, 15, 16.
- 40, 50, 70, 43, 90.

371. За малюнком і записами поясни, як знаходили суму чисел 38 і 4.

Увага!
Кількість десятків змінюється.

$$38 + 4 = 30 + (8 + 4) = 30 + 12 = 42$$

- 372.** $8 + 7$ $3 + 9$ $5 + 6$
 $18 + 7$ $13 + 9$ $15 + 6$
 $88 + 7$ $53 + 9$ $35 + 6$

- 373.** $56 + 7 - 3$ $42 - 11 + 5$ $46 - (25 + 5)$
 $80 - 7 + 13$ $74 + 9 - 12$ $46 - 25 + 5$

374. У вантажному потязі було 18 вагонів. На станції «Козятин» від потяга відчепили 5 вагонів, а на станції «Жмеринка» — причепили 10 вагонів. Скільки вагонів стало в потязі?

375. У хлопчика було 12 аркушів кольорового паперу. Він обміняв 7 аркушів жовтого кольору на 5 аркушів зеленого кольору. Скільки аркушів кольорового паперу стало в хлопчика?

376. Знайди довжину ламаної.

$$377. \begin{array}{l} 66 + 7 - 2 \\ 37 + 7 + 5 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 64 + (13 - 4) \\ 64 + 13 - 4 \end{array}$$

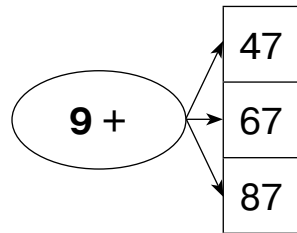
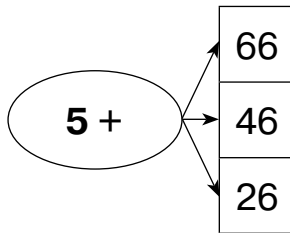
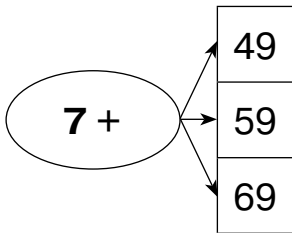
$$\begin{array}{l} 23 + 23 + 23 \\ 31 + 31 + 31 \end{array}$$

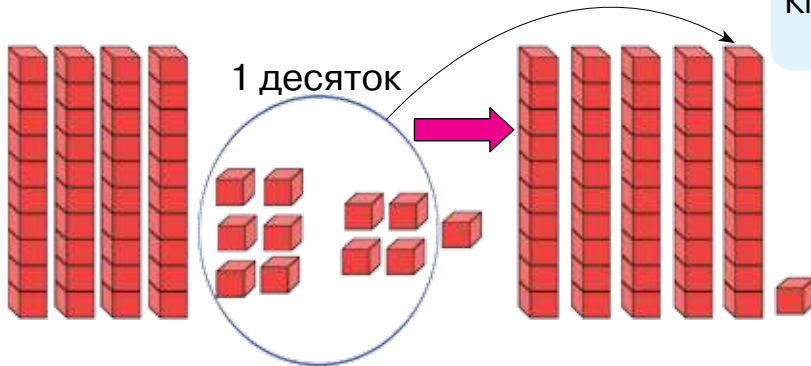
378. Довжина першої ланки ламаної дорівнює 10 см, другої — 6 см, а третьої — 4 см. Обчисли довжину ламаної.

379. За схемами склади вирази й обчисли їх значення.

380. Розглянь малюнок і прочитай, як виконували додавання чисел 46 і 5.

$$46 + 5 = 46 + 4 + 1 = (46 + 4) + 1 = 50 + 1 = 51$$

$\begin{array}{c} 4 \quad 1 \\ \swarrow \quad \searrow \\ \end{array}$

Щоб виконати це обчислення, ми використали властивість додавання суми до числа.

Щоб додати суму до числа, можна послідовно додати до числа кожний доданок.

381. Обчисли зручним для тебе способом.

$47 + 9$ $86 + 8$ $39 + 4$ $74 + 7$ $63 + 8$

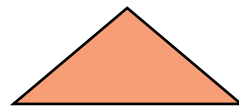
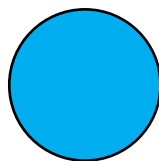
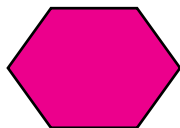
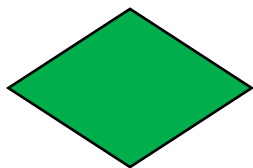
382. Перевір правильність обчислень.

$47 + 8 = 65$ $79 + 9 = 88$ $32 + 9 = 40$ $89 + 2 = 91$

383. У рейсовому автобусі було 14 пасажирів. На першій зупинці зайшло 7 пасажирів, а на другій — 8. Скільки пасажирів стало в автобусі?

384. У кошику лежало 12 яблук. У нього поклали ще 3 жовті яблука й 6 червоних. Скільки яблук стало в кошику?

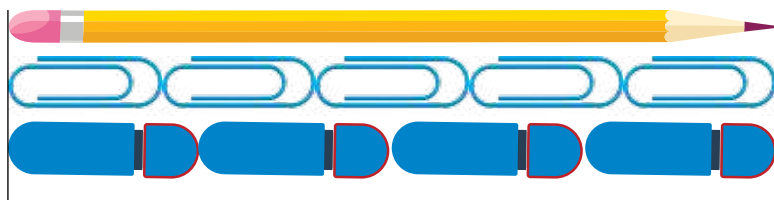
385. Назви багатокутники, що зображені на малюнку. Знайди периметр трикутника.

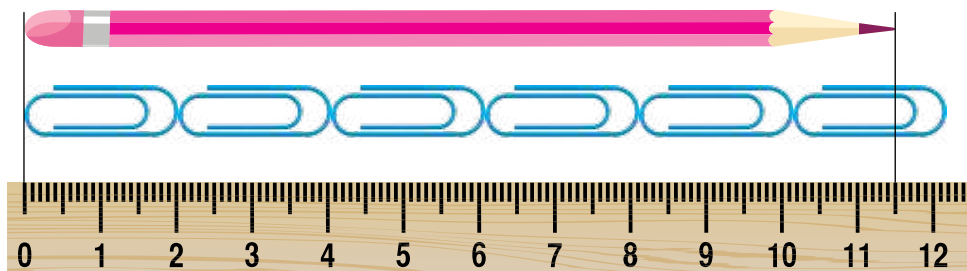
386. $58 + 5 - 10$ $25 + 9 + 3$ $46 - 10 - 25$ $46 - (10 + 25)$

387. У папці лежало 5 аркушів кольорового паперу. У неї поклали ще 3 аркуші блакитного кольору й 2 зеленого. Скільки аркушів паперу стало в папці?

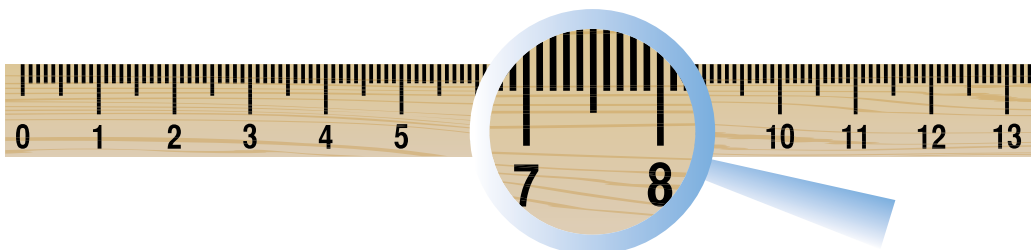
388. Якими мірками вимірювали довжину олівця? Назви довжину олівця в різних мірках.

389. Чи можна точно сказати, яка довжина олівця?

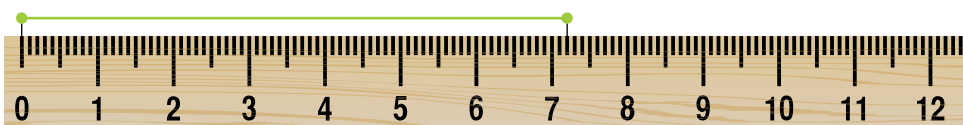

390. Розглянь лінійку. Між поділками, що позначають кількість сантиметрів, нанесені менші поділки. Відстань між двома меншими поділками дорівнює 1 міліметру.

Коротко записують: мм.

391. Прочитай пояснення.

Довжина зеленого відрізка дорівнює 7 сантиметрів і 2 міліметри.

Коротко записують: 7 см 2 мм.

392. Скориставшись лінійкою, визнач, скільки міліметрів міститься в 1 см.

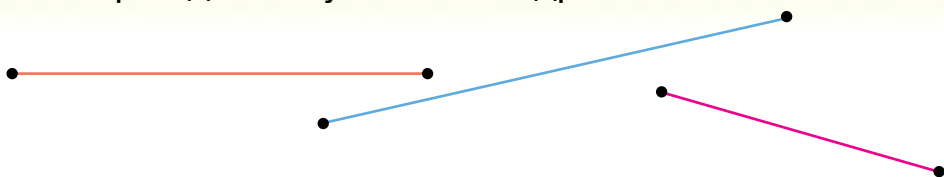
Запам'ятай!
1 см = 10 мм

393. Скільки міліметрів у 2 см; у 6 см?

394. Виміряй довжину кожного відрізка.

395. Обчисли зручним для тебе способом.

$$\begin{array}{cccc} 8 + 7 & 34 + 8 & 76 + 7 & 8 + 37 \\ 15 + 9 & 17 + 7 & 6 + 58 & 69 + 4 \end{array}$$

396. Доповни задачу та розв'яжи її.

У шафі стоїть 15 чашок, а склянок — менше, ніж чашок. Скільки всього склянок і чашок стоїть у шафі?

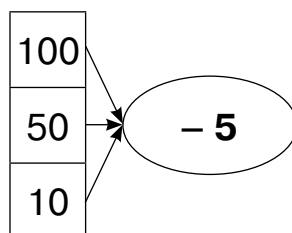
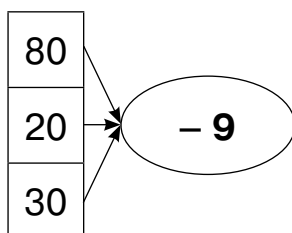
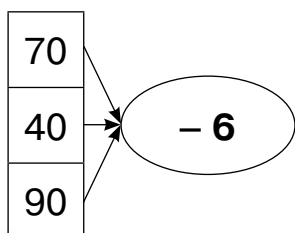
397*. Кролик Жако — акробат.
Покажи його праву лапу.

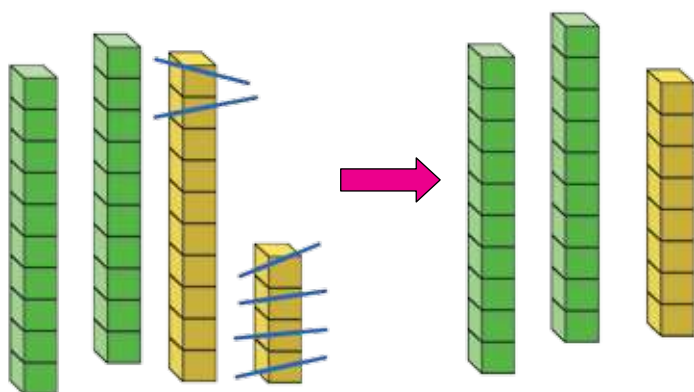
 398. $45 - 23$ $37 + 3$ $54 + 9$ $56 - (6 + 7)$
 $45 + 23$ $3 + 37$ $84 + 9$ $34 + (19 - 8)$

 399. Доповни задачу та розв'яжи її.
У Миколки є 10 зошитів у клітинку й кілька зошитів у лінійку. Скільки всього зошитів у клітинку й у лінійку є в Миколки?

400. Склади вирази за схемами й обчисли їх значення.

401. За малюнком і записами поясни, як знаходили різницю чисел 34 і 6.

Увага!
Кількість десятків
змінюється.

$$34 - 6 = 20 + 14 - 6 = 20 + (14 - 6) = 20 + 8 = 28$$

$\begin{array}{c} \wedge \\ 20 \quad 14 \end{array}$

402. $74 - 8$ $33 - 7$ $95 - 9$ $24 - 5$
 $84 - 8$ $53 - 7$ $55 - 9$ $64 - 5$

403. Усно перевір правильність обчислень.

$$34 + 9 = 33 \quad 29 + 3 = 32 \quad 94 + 6 = 100 \quad 47 + 9 = 79$$

404. Знайди помилку в розв'язанні задачі. Розв'яжи задачу правильно.

Спортивна школа з хокею отримала 15 пар ковзанів, ключок — на 6 більше, ніж пар ковзанів, а шайб — на 8 менше, ніж ключок. Скільки шайб отримала школа?

1) $15 + 6 = 21$ (к.);

2) $15 - 8 = 7$ (ш.).

Відповідь: 7 шайб.

405. Виміряй довжину флешки та ручки.

 406. На першій полиці стоїть 17 книжок, на другій — на 5 книжок більше, ніж на першій, а на третій — на 8 книжок менше, ніж на другій. Скільки книжок на третій полиці?

 407. Виміряй довжину маркера.

408. 1) Обчисли усно. Запиши відповіді.

$30 + 5$ $34 + 8$ $70 + 1$ $43 + 7$ $56 + 4$

$30 - 5$ $34 - 8$ $70 - 1$ $43 - 7$ $56 - 4$

2) Розмісти записані числа в порядку збільшення.

409. Запиши вирази й обчисли їх значення.

- Різниця числа 45 та суми чисел 20 і 10.
- Сума числа 37 та різниці чисел 18 і 9.
- Сума різниці чисел 56 і 9 та числа 3.

 410. Обчисли ланцюжком по колу.

$47 - 8$ $36 - 9$ $24 + 9$ $39 + 1 - 10$

$30 - 6$ $33 + 33$ $27 + 20$ $66 - (23 + 7)$

411. Прочитай задачу. Вибери вираз, який є розв'язанням цієї задачі.

У парку посадили 7 кленів, 8 каштанів і 5 лип. Скільки всього дерев посадили в парку?

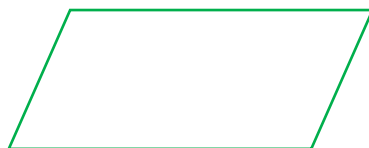
$7 + 8 - 5$

$7 + 8 + 5$

$7 + 5 - 8$

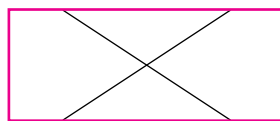
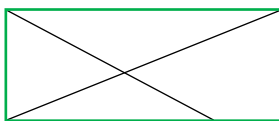
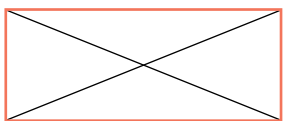
412. Склади задачу за виразом $15 + 4 + 7$.

413. Знайди периметр чотирикутника.

414. На скільки фігур поділено кожний чотирикутник двома відрізками? Назви ці фігури.

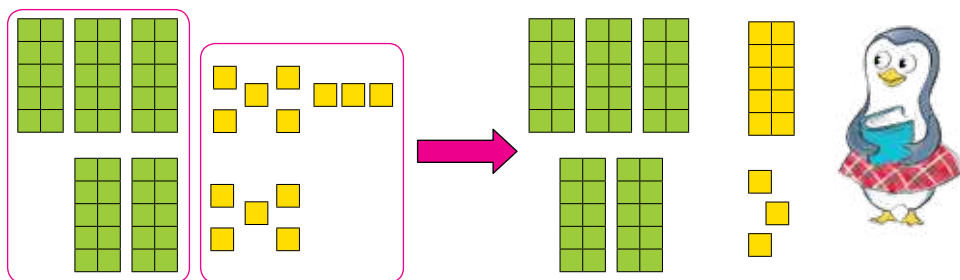
415. $45 - 8$ $94 - 7$ $74 - (15 - 6)$ $45 + (32 - 8)$

416. Склади вираз до задачі.

Микита приніс 3 відра води для поливу полуниці, 2 відра — для поливу капусти та 5 відер — для поливу яблунь. Скільки всього відер води приніс Микита?

417. $20 + 30$ $40 + 15$ $13 + 40$ $6 + 11$ $9 + 6$
 $70 + 20$ $80 + 11$ $19 + 80$ $3 + 25$ $7 + 4$

418. За малюнком і схемою розглянь, як знаходили суму чисел 38 і 25.

$$\begin{array}{r} 38 + 25 = (30 + 20) + (8 + 5) = 50 + 13 = 63 \\ \begin{array}{c} \wedge \quad \wedge \\ 30 \quad 8 \quad 20 \quad 5 \end{array} \end{array}$$

419. $45 + 27$ $68 + 23$ $78 - (19 + 22)$
 $56 + 19$ $35 + 57$ $34 + (48 - 21)$

420. Виконай дії з іменованими числами.

$15 \text{ кг} - 8 \text{ кг}$ $25 \text{ л} + 10 \text{ л}$ $5 \text{ мм} + 4 \text{ мм}$
 $70 \text{ кг} - 30 \text{ кг}$ $27 \text{ м} - 9 \text{ м}$ $35 \text{ мм} + 4 \text{ мм}$

421. Порівняй.

$$\begin{array}{lll} 10 \text{ і } 100 & 34 - 8 \text{ і } 34 & 45 \text{ і } 67 - (15 - 9) \\ 67 \text{ і } 76 & 78 + 9 \text{ і } 87 & 90 \text{ і } 99 - (100 - 10) \end{array}$$

422. Запиши розв'язання задачі окремими діями. Склади вираз до задачі.

На тарілці лежить 2 лимони, 7 апельсинів, а мандаринів — на 6 більше, ніж апельсинів. Скільки всього цитрусових лежить на тарілці?

423. Побудуй відрізок завдовжки 5 см 5 мм.

 424. $23 + 19$ $56 + 25$ $67 + (15 + 9)$ $58 - 3 + 18$

 425. У спортивній залі є 3 футбольні м'ячі, 7 волейбольних, а баскетбольних — на 3 м'ячі менше, ніж волейбольних. Скільки всього м'ячів є в спортивній залі?

426. Запиши тільки ті вирази, які мають значення 45.

$$\begin{array}{llll} 40 + 5 & 19 + 26 & 55 - 10 & 38 + 27 - 20 \\ 44 + 11 & 52 - 7 & 30 - 3 & 78 - (19 + 19) \end{array}$$

427. $56 + 37$ $34 + 17$ $67 - 23$ $89 - (34 + 43)$
 $78 + 19$ $52 + 19$ $34 - 22$ $89 - 34 + 43$

428. Прочитай задачу. Розглянь короткий запис. Що відомо, а що треба знайти в цій задачі? Скільки дій треба виконати, щоб розв'язати задачу?

Для дитячого садка купили 10 ляльок, 8 машинок, а м'ячів — стільки, скільки ляльок і машинок разом. Скільки всього ляльок, машинок і м'ячів купили для дитячого садка?

Ляльок — 10	} ← } ?
Машинок — 8	
М'ячів — ?	

429. Склади подібну задачу про фрукти.

430. Виміряй довжину й ширину стрічки.

 431. $47 + 45$ $56 + 25$ $84 - (33 + 28)$
 $47 - 45$ $56 - 25$ $84 - 33 + 28$

 432. Для приготування бутербродів купили батон за 15 грн, масло за 28 грн і сир за 48 грн. Скільки гривень коштує вся покупка?

433. Знайди суму й різницю чисел: 57 і 36; 48 і 25; 36 і 18.

434. За записами поясни, як знаходили суму чисел 43 і 27.

$$\begin{array}{r} 43 \\ \swarrow \searrow \\ 40 \quad 3 \end{array} + \begin{array}{r} 27 \\ \swarrow \searrow \\ 20 \quad 7 \end{array} = 40 + 3 + 20 + 7 = (40 + 20) + (3 + 7) = 60 + 10 = 70$$

$$43 + 27 = 43 + 20 + 7 = (43 + 20) + 7 = 63 + 7 = 70$$

435. Обчисли зручним для тебе способом.

$25 + 35$	$28 + 72$	$15 + 15$	$48 + 42$
$43 + 47$	$19 + 61$	$33 + 37$	$54 + 36$

436. Вибери ті солодощі, які можна купити за 80 грн.
Запиши кілька варіантів покупок.

437. Склади задачу про покупку солодощів.

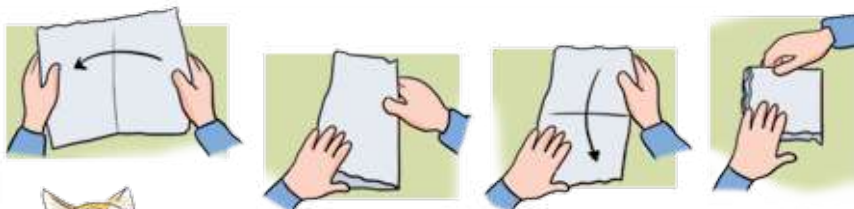
438. Мурашка проповзла від мурашника до дерева й повернулася назад. Який шлях пододала мурашка, якщо відомо, що відстань від мурашника до дерева становить 25 м?

439. Побудуй відрізок завдовжки 6 см 3 мм.

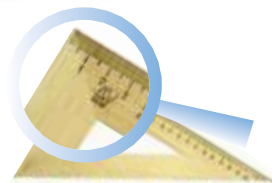
440. $26 + 14$ $78 + 14$ $13 + 67$ $35 + 17$

441. Тарас купив зошит за 8 грн, олівець за 5 грн і книжку за 37 грн. Яка вартість покупки?

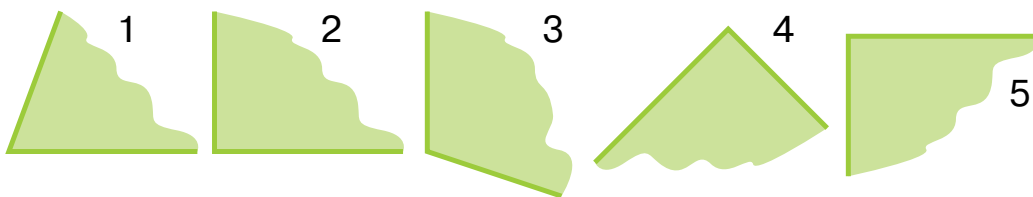
442. Виконай указані дії з аркушем паперу.

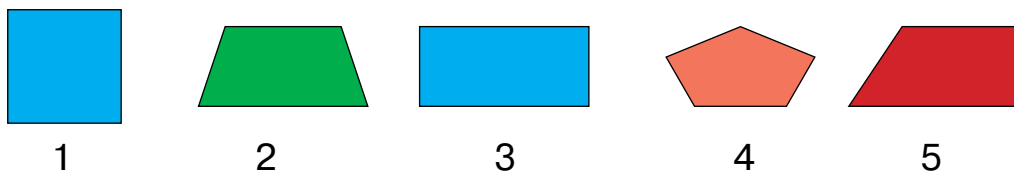
Запам'ятай!
Це — прямий кут.

443. Візуально, а потім за допомогою косинця визнач, які кути є прямими.

444. Назви номери фігур, що мають прямі кути.

445. Знайди прямі кути на предметах, що тебе оточують.

446. Для уроку математики учні виготовили 15 трикутників, стільки само чотирикутників і 30 кругів. Скільки всього трикутників, чотирикутників і кругів виготовили учні?

447. Склади задачу за виразом $34 + 17 + 29$.

 448. Знайди в кімнаті предмети, що мають прямі кути. Запиши назви цих предметів.

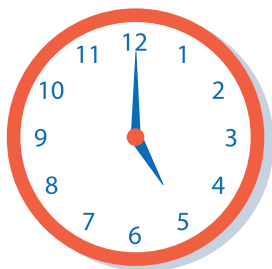
 449. На ялинці було 12 зелених і 15 жовтих кульок. Потім на неї повісили ще 13 червоних кульок. Скільки кульок стало на ялинці?

450. Скільки годин містить 1 доба? 2 доби? 3 доби?

451. Порівняй.

30 год і 3 доби   2 доби і 60 год   15 год і 1 доба

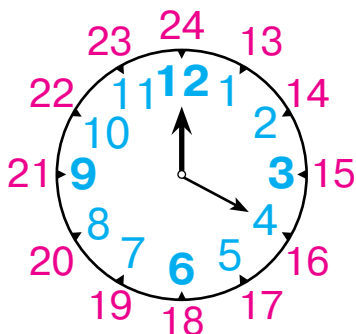
452. Чи можна стверджувати, що годинники показують однаковий час?

За добу
годинникова стрілка
робить 2 оберти.

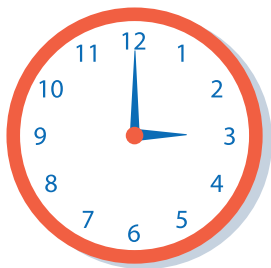

453. Розглянь циферблат годинника і прочитай пояснення того, як визначити час після полудня.

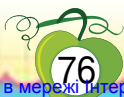
Щоб дізнатися, котра година доби після полудня, треба до числа, на яке вказує менша стрілка, додати число 12.

454. Котру годину показує кожний годинник до полудня й після полудня?

455. Екскурсія з Києва до Чернігова тривала 5 год, а з Києва до Умані — 8 год. Тривалість якої екскурсії більша? На скільки годин більша?

456. За м'яч заплатили 33 грн, за тенісну ракетку — 40 грн, а за скакалку — на 13 грн менше, ніж за м'яч. Яка вартість цієї покупки?

 457. Аліса замовила в кав'ярні чай за 15 грн, тістечко за 18 грн і фруктовий салат за 38 грн. Яка вартість замовлення?

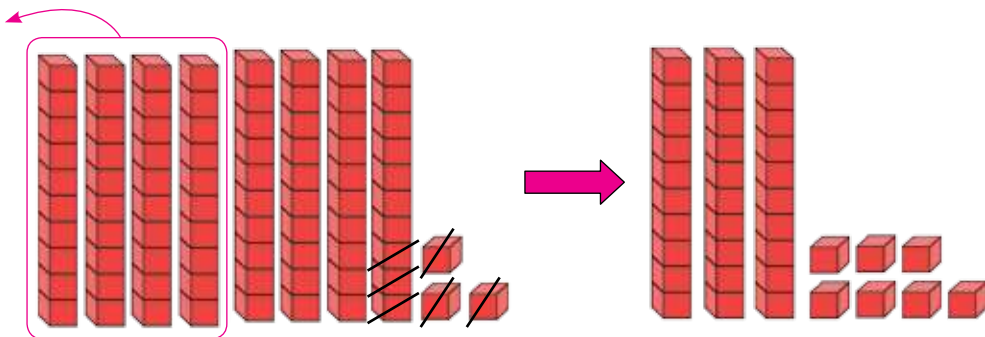
 458. Запиши, котру годину показує кожний годинник до полудня й після полудня.

459. Обчисли тільки різниці.

$67 - 9$	$67 + 8$	$100 - 20$	$78 - 70$	$56 - 33$
$19 - 4$	$67 - 8$	$30 + 50$	$78 - 8$	$56 + 33$

460. За малюнком і записами поясни, як знаходили різницю чисел 83 і 46.

$$83 - 46 = 83 - 40 - 6 = 43 - 6 = 30 + (13 - 6) = 37$$

$\begin{array}{r} 40 \quad 6 \\ \swarrow \quad \searrow \end{array}$

$\begin{array}{r} 30 \quad 13 \\ \swarrow \quad \searrow \end{array}$

461.

$34 - 15$	$87 - 48$	$54 - 8$	$23 + (21 - 18)$
$73 - 36$	$95 - 57$	$41 - 6$	$78 - (62 - 44)$

462. У кав'ярні за морозиво й сік заплатили 54 грн. Морозиво коштує 39 грн. Скільки гривень коштує сік?

54 грн

463. Склади та розв'яжи подібну задачу про фрукти.

464. Утвори рівність.
Перемістити можна тільки одну паличку.

465. $67 - 39$ $41 - 24$ $83 - 45 - 19$ $83 - (45 - 19)$

466. У вагоні електропотяга їхало 54 пасажери. Із них 36 пасажирів — дорослі, а решта — діти. Скільки дітей їхало у вагоні?

467. Назви числа, пропущені в таблиці. Як знайти невідомий доданок?

Доданок	34	27			7		8
Доданок			57	70		60	
Сума	51	65	85	100	56	63	80

468. Прочитай задачу. Розглянь короткий запис. Розв'яжи задачу за поданим планом.

На трьох полицях шафи стоїть 68 книжок. На першій полиці — 25 книжок, а на другій — 32 книжки. Скільки книжок на третій полиці?

I п. — 25 кн.	} 68 кн.
II п. — 32 кн.	
III п. — ?	

План розв'язування

- 1) Скільки книжок стоїть на першій і другій полиці разом?
- 2) Скільки книжок стоїть на третій полиці?

Це задача на знаходження третього доданка за відомою сумою і двома доданками.

469. Розв'яжи задачу, скориставшись поданою схемою.

Маса теляти, поросяти та ягняти разом становить 95 кг. Маса теляти — 49 кг, а маса поросяти — 35 кг. Яка маса ягняти?

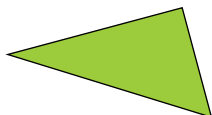
1) $\square + \square = \square$ (кг);

2) $\square - \square = \square$ (кг).

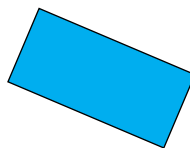
470. Назви номери фігур, що мають прямий кут.

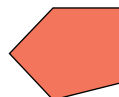
1

2

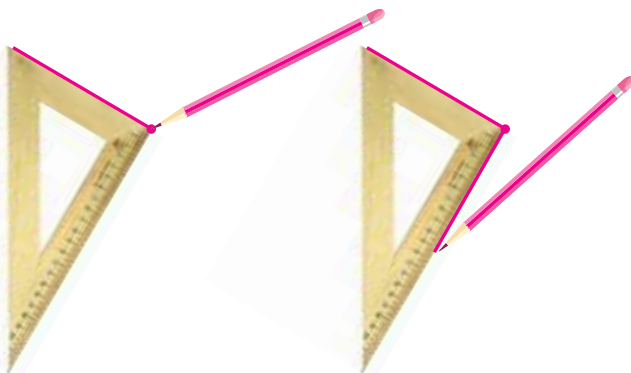

3

4

471. Побудувати прямий кут можна за допомогою косинця або на аркуші зошита в клітинку.

472. Побудуй прямий кут у зошиті.

473. $42 - 24$ $38 - 19$ $44 - (56 - 38)$ $34 + (73 - 47)$

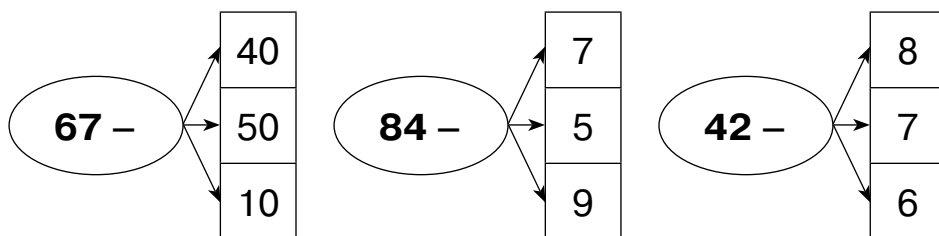

474. Розв'яжи задачу за поданим планом.

У кіоск завезли 75 кг фруктів. Із них було 32 кг бананів і 15 кг ківі. Решту фруктів становили апельсини. Скільки кілограмів апельсинів завезли в кіоск?

План розв'язування

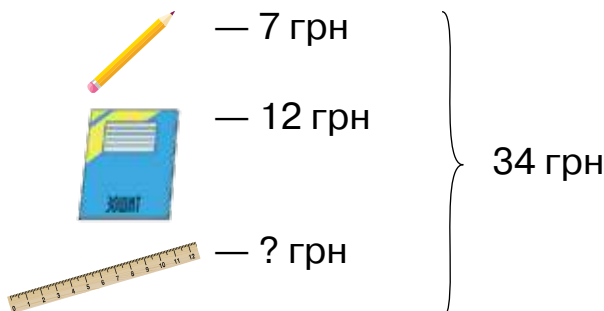
- 1) Скільки всього кілограмів бананів і ківі завезли в кіоск?
- 2) Скільки кілограмів апельсинів завезли в кіоск?

475. За схемами склади вирази й обчисли їх значення.**476. Розглянь записи та поясни знаходження різниці чисел 70 і 46.**

$$70 - 46 = \square \quad 70 - 40 = 30 \quad 30 - 6 = 24$$

477. $80 - 46$ $90 - 53$ $100 - 27$ $40 - 28$ $30 - 15$ **478. Визнач, яка ціна лінійки. Розв'яжи задачу двома способами.**

Олівець	7.00
Зошит	12.00
Лінійка	
<hr/>	
СУМА	34.00
ФІСКАЛЬНИЙ ЧЕК	

I спосіб

- 1) $\square + \square = \square$ (грн);
- 2) $\square - \square = \square$ (грн).

II спосіб

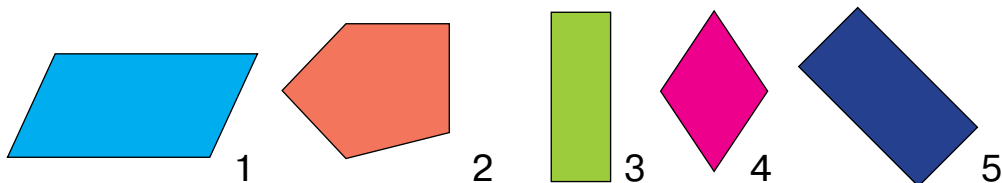
- 1) $\square - \square = \square$ (грн);
- 2) $\square - \square = \square$ (грн).

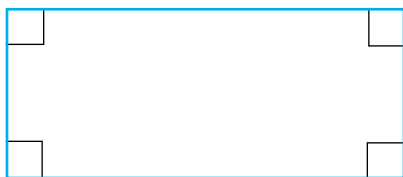
479. Розв'яжи задачу двома способами.

У трьох бригадах працює 80 будівельників. У першій бригаді — 32 будівельники, а в другій — 27. Скільки будівельників працює в третій бригаді?

480. Назви номери чотирикутників, у яких є прямий кут.

Чотирикутник, у якого всі кути прямі, називається прямокутником.

481. Назви предмети довкілля, що мають форму прямокутника.

 482. $74 - 70$ $74 - 37$ $76 - (40 - 25)$
 $74 - 4$ $74 - 27$ $76 - 40 - 25$

 483. Робітники зібрали 75 кг лікарських трав. Ромашки зібрали 25 кг, звіробою — 37 кг. Решту маси зібраних трав становила череда. Скільки кілограмів череди зібрали?

484. Виконай дії з іменованими числами.

$5 \text{ см} + 25 \text{ см}$ $77 \text{ кг} - 39 \text{ кг}$ $50 \text{ л} - 25 \text{ л}$
 $7 \text{ мм} + 19 \text{ мм}$ $18 \text{ кг} + 47 \text{ кг}$ $21 \text{ л} + 29 \text{ л}$

485. Маса кози становить 67 кг, а вівця на 33 кг важча. Яка маса вівці?

486. Яка маса двох мішків?

Запам'ятай!
100 кг — це
1 центнер.

Коротко записують:

1 ц.

У центнерах вимірюють масу великих тварин, урожаю.

487. Прочитай, яка маса кожної тварини. Визнач, хто із цих тварин найважчий, а хто — найлегший.

7 ц

4 ц

1 ц

488. Порівняй.

73 кг і 100 кг

7 ц і 5 ц

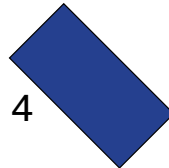
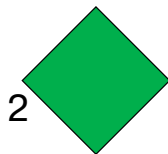
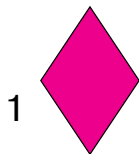
1 ц і 50 кг

73 кг і 1 ц

1 ц і 10 ц

1 ц і 100 кг

489. Запиши номери фігур, які є прямокутниками.

490. Маса жирафа — 8 ц, а зебра на 4 ц легша. Яка маса зебри?

491. Виконай дії з іменованими числами.

45 мм + 30 мм

27 кг + 7 кг

40 грн – 17 грн

32 дм – 12 дм

15 ц – 8 ц

55 грн + 45 грн

492. Пригадай, як знайти невідомі зменшуване та від'ємник. Визнач, які числа пропущені в таблиці.

Зменшуване	89		44	67	99	21		35
Від'ємник		27			59		0	
Різниця	40	35	19	39		14	48	0

493. Порівняй.

$$67 - 28 \text{ і } 40 \qquad 100 \text{ і } 37 + 63 \qquad 45 - 15 \text{ і } 45 + 15$$
$$39 + 18 \text{ і } 55 \qquad 100 \text{ і } 85 - 15 \qquad 76 - 70 \text{ і } 76 - 6$$

494. Знайди помилку в розв'язанні задачі. Розв'яжи задачу правильно.

У книжковій шафі стоїть 56 книжок. На першій полиці — 20 книжок, на другій — 17 книжок. Скільки книжок на третій полиці?

1) $20 + 17 = 37$ (кн.)

2) $56 + 37 = 92$ (кн.)

Відповідь: 92 книжки.

495. Розв'яжи задачу двома способами.

Купили 40 фруктів. Із них — 15 яблук, 15 груш, а решта — банани. Скільки бананів купили?

496. Склади задачу про цукерки за виразом $44 - (12 + 17)$.

497. Що спільного й відмінного в цих чотирикутників?

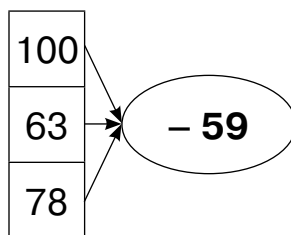
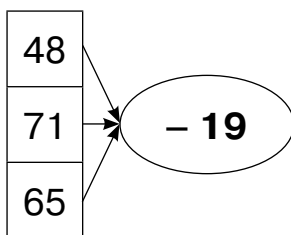
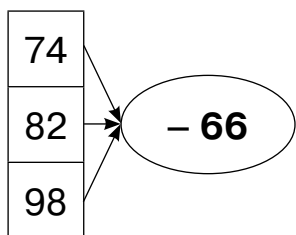
Прямокутник, у якого всі сторони рівні, називається квадратом.

498. Знайди в довкіллі предмети, що мають форму квадрата.

 499. Купили три різні м'ячі за 100 грн. Ціна першого — 32 грн, ціна другого — 28 грн. Яка ціна третього м'яча?

 500. $86 - 69$ $93 - 35 - 19$ $65 - 38 + 17$ $65 - (38 + 17)$

501. Склади вирази за схемами й обчисли їх значення.

502. 1) Допоможи хлопцеві й дівчині обчислити вартість їхнього замовлення.

Я замовляю сирник і какао.

Я замовляю фруктовий салат, млинець і лимонад.

МЕНЮ	
ДЕСЕРТИ	НАПОЇ
Тістечко – 15 грн	Чай зелений – 10 грн
Млинець – 23 грн	Чай чорний – 7 грн
Сирник – 23 грн	Какао – 23 грн
Пиріг – 14 грн	Сік – 12 грн
Салат фруктовий – 34 грн	Узвар – 8 грн
	Лимонад – 11 грн

2) Зроби замовлення на двох відвідувачів так, щоб його вартість не перевищувала 100 грн.

503. У кафе «Білосніжка» за день приготували 65 коктейлів. Із них 22 коктейлі були бананові, 19 — шоколадні, а решта — кокосові. Скільки кокосових коктейлів приготували за день у кафе?

504. Назви, який сьогодні день тижня й число місяця. Яка пора року?

505. Розглянь календар зимових місяців. Дай відповіді на запитання.

Грудень 2019							Січень 2020							Лютий 2020						
Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд	Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд	Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
					1			1	2	3	4	5							1	2
2	3	4	5	6	7	8	6	7	8	9	10	11	12	3	4	5	6	7	8	9
9	10	11	12	13	14	15	13	14	15	16	17	18	19	10	11	12	13	14	15	16
16	17	18	19	20	21	22	20	21	22	23	24	25	26	17	18	19	20	21	22	23
23	24	25	26	27	28	29	27	28	29	30	31			24	25	26	27	28	29	
30	31																			

- 1) Скільки днів у кожному зимовому місяці?
- 2) Чи знаєш ти, чому в лютому не завжди буває 28 днів? Прочитай пояснення.
- 3) Скільки всього днів триває ця зима?
- 4) У якому місяці починається новий календарний рік?
- 5) Скільки в січні робочих днів, а скільки вихідних?

Додавання одного дня (29 лютого) раз на 4 роки пов'язане з обертанням нашої планети навколо Сонця. Земля робить повний оберт за 1 рік і майже 6 год. У сумі 6 год за 4 роки становлять одну добу.
 $6 \text{ год} + 6 \text{ год} + 6 \text{ год} + 6 \text{ год} = 24 \text{ год} = 1 \text{ доба}$

506. $93 - 24 - 47$
 $84 - (38 - 29)$

$84 - 38 - 29$
 $84 - (38 + 29)$

507. За день у бібліотеці читачі взяли 47 книжок. Із них: 15 — казки, 10 — збірки віршів, а решта — енциклопедії. Скільки енциклопедій взяли читачі в бібліотеці?

МНОЖЕННЯ

508. Обчисли суму: п'яти двійок; трьох четвірок.

509. Знайди значення виразів.

$$27 + 27 + 27$$

$$33 + 33 + 33$$

$$17 + 17 + 17 + 17$$

510. Скільки всього шпильок на малюнку?

Додавання
однакових
доданків
можна
замінити
множенням.

$$5 + 5 + 5 = 15$$

Суму чисел $5 + 5 + 5$ запишемо по-іншому:

$$5 + 5 + 5 = 5 \cdot 3$$

$$5 \cdot 3 = 15$$

Цей запис читають так:

«П'ять помножити на три, дорівнює п'ятнадцять».

Крапка $\cdot$ — це знак множення.

Вираз $5 \cdot 3$ називають **добúтком**.

Число 5 указує на те, які числа додають, а число 3 — скільки є таких чисел.

511. Заміни додавання множенням за зразком.

$$30 + 30 + 30$$

$$17 + 17 + 17 + 17$$

$$25 + 25 + 25$$

$$3 + 3 + 3 + 3$$

$$10 + 10 + 10 + 10$$

$$20 + 20 + 20$$

Зразок. $30 + 30 + 30 = 30 \cdot 3$

512. Заміни множення додаванням за зразком.

$$7 \cdot 5$$

$$3 \cdot 6$$

$$12 \cdot 4$$

$$45 \cdot 2$$

$$4 \cdot 3$$

$$5 \cdot 2$$

$$17 \cdot 3$$

$$10 \cdot 4$$

Зразок. $7 \cdot 5 = 7 + 7 + 7 + 7 + 7$

513. Розв'яжи задачу двома способами.

У букеті 25 квіток. Із них — 10 волошок, 7 ромашок, а решта — дзвіночки. Скільки дзвіночків у букеті?

514. Заміни додавання множенням.

$$\begin{array}{lll} 7+7+7+7+7 & 2+2+2+2+2+2 & 9+9+9+9 \\ 11+11+11+11 & 27+27+27 & 50+50 \end{array}$$

515. На полиці стоїть 19 банок із джемом. Із них 4 банки — з малиновим джемом, 7 банок — з яблучним, а решта — зі сливовим. Скільки банок зі сливовим джемом стоїть на полиці?

516. Прочитай вирази. Поясни, що означає кожне число у виразі. Скористайся зразком.

$$2 \cdot 9 \quad 7 \cdot 6 \quad 10 \cdot 5 \quad 4 \cdot 4 \quad 14 \cdot 2 \quad 8 \cdot 3$$

Зразок. $2 \cdot 9$. Два помножити на дев'ять. Це означає, що кожним доданком у сумі чисел є число 2, а таких доданків — дев'ять.

517. Числа при множенні мають назви. Запам'ятай ці назви.

$$3 \quad \cdot \quad 2 \quad = \quad 6$$

перший множник   другий множник   добуток

Вираз $3 \cdot 2$ читають так: «Добуток чисел 3 і 2».

518. Назви перший і другий множник у кожному виразі.

$$4 \cdot 6 \quad 9 \cdot 4 \quad 12 \cdot 3 \quad 4 \cdot 5 \quad 20 \cdot 2$$

519. Заміни множення додаванням. Знайди значення кожного виразу. Запиши за зразком.

$$4 \cdot 2 \quad 6 \cdot 4 \quad 9 \cdot 3 \quad 10 \cdot 3 \quad 2 \cdot 6 \quad 20 \cdot 3$$

Зразок. $4 \cdot 2 = 4 + 4 = 8$

$$4 \cdot 2 = 8$$

520. Запиши тільки ті суми, які можна замінити добутком.

$$2 + 2 + 2 + 2 + 2 \quad 11 + 12 + 13 \quad 8 + 8 + 8 + 8$$

$$5 + 5 + 5 + 3 \quad 10 + 10 + 10 \quad 10 + 20 + 30$$

521. Прочитай задачі та порівняй їх. Чим вони схожі й чим різняться? Що невідомо в кожній задачі? Розв'яжи задачу на вибір.

1) У крамниці купили калач за 23 грн, батон за 15 грн і рогалик за 10 грн. Яка вартість покупки?

2) За калач, батон і рогалик заплатили 48 грн. Яка ціна калача, якщо відомо, що рогалик коштує 10 грн, а батон — 15 грн?

 522. Запиши тільки ті суми, які можна замінити добутком.

$$1 + 2 + 3 + 4 \quad 7 + 7 + 7 \quad 9 + 9 \quad 6 + 6 + 6 + 6$$

$$5 + 5 + 5 + 5 \quad 4 + 4 + 4 \quad 9 + 10 \quad 8 + 8 + 8 + 4$$

 523. Блокнот коштує 32 грн. Настя купила три такі блокноти. Яка вартість покупки?

524. Заміни додавання множенням.

$$2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 \quad 8 + 8 + 8 + 8 \quad 9 + 9 + 9$$

$$12 + 12 + 12 + 12 \quad 1 + 1 + 1 + 1 \quad 44 + 44$$

525. Назви компоненти й результат дії множення. Скористайся зразком.

$$7 \cdot 6 = 42 \quad 11 \cdot 2 = 22 \quad 10 \cdot 9 = 90$$

$$2 \cdot 8 = 16 \quad 23 \cdot 3 = 69 \quad 100 \cdot 1 = 100$$

Зразок. $7 \cdot 6 = 42$. Перший множник — 7, другий множник — 6, добуток — 42.

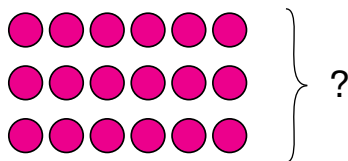
526. Заміни множення додаванням і перевір, чи правильно знайдено добутки.

$$3 \cdot 3 = 9 \quad 11 \cdot 2 = 20 \quad 7 \cdot 5 = 35$$

$$2 \cdot 4 = 6 \quad 33 \cdot 3 = 99 \quad 5 \cdot 3 = 53$$

527. 1) Прочитай задачу. Поясни схему та розв'яжи задачу.

В одній коробці 6 тістечок. Скільки тістечок у трьох таких коробках?

Це задача, у якій треба знайти добуток чисел.

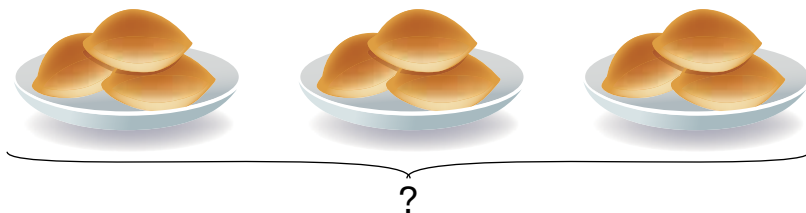

2) Ознайомся з розв'язуванням задачі множенням.

Щоб дізнатися, скільки всього тістечок у трьох коробках, треба 6 помножити на 3.

Записуємо вираз $6 \cdot 3$ і знаходимо його значення.

528. Склади задачу за малюнком. Розв'яжи спочатку додаванням, а потім — множенням.

529. Порівняй.

$$34 \text{ і } 56 - 18$$

$$41 + 39 \text{ і } 70$$

$$45 + 1 \text{ і } 45 - 1$$

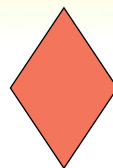
$$78 \text{ і } 56 + 23$$

$$100 - 10 \text{ і } 9$$

$$67 - 7 \text{ і } 67 - 60$$

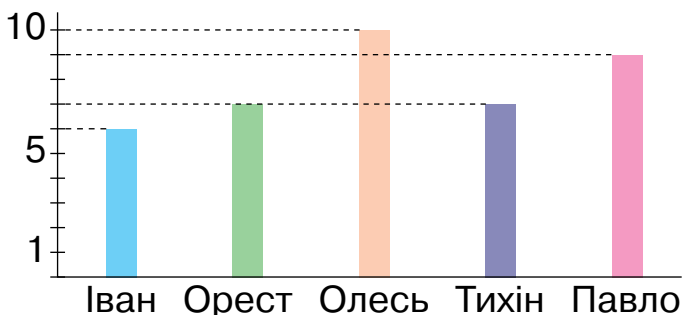

530. Якого кольору квадрати?

531. Учитель записав у таблицю результати метання м'яча в корзину. На уроці математики діти за цими даними побудували діаграму.

Ім'я	Кількість влучень
Іван	6
Орест	7
Олесь	10
Тихін	7
Павло	9

Діаграма показує співвідношення між величинами, що порівнюються.

Розглянь діаграму й дай відповіді на запитання:

- 1) Хто переможець змагань?
- 2) У кого з учнів однакова кількість влучень у корзину?

532. $34 + 47 - 69$ $100 - 80 + 47$ $56 - (45 + 9)$

533. Розв'яжи задачу спочатку додаванням, а потім — множенням.

Олівець коштує 4 грн. Скільки коштують три такі олівці?

534. Заміни кожну суму добутком.

$2 + 2 + 2 + 2$ $5 + 5 + 5$ $20 + 20 + 20$

535. Заміни кожний добуток сумою й обчисли.

$3 \cdot 5$ $2 \cdot 6$ $5 \cdot 3$ $4 \cdot 4$

536. Знайдемо значення кожного виразу на додавання й результати запишемо в таблицю множення числа 2.

$2 + 2 = 4$

$2 + 2 + 2 = 6$

$2 + 2 + 2 + 2 = 8$

$2 + 2 + 2 + 2 + 2 = 10$

$2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 = 12$

$2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 = 14$

$2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 = 16$

$2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 = 18$

$2 \cdot 2 = 4$

$2 \cdot 3 = 6$

$2 \cdot 4 = 8$

$2 \cdot 5 = 10$

$2 \cdot 6 = 12$

$2 \cdot 7 = 14$

$2 \cdot 8 = 16$

$2 \cdot 9 = 18$

Знаходити значення добутків за допомогою додавання незручно.

Раджу вивчити результати таблиці множення напам'ять.

537. Обчисли добутки. Скористайся таблицею множення.

$2 \cdot 5$

$2 \cdot 9$

$2 \cdot 4$

$2 \cdot 3$

$2 \cdot 8$

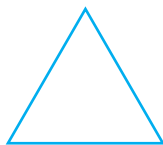
538. В одній пляшці 2 л лимонаду.

Скільки лимонаду в шести таких пляшках?

539. Дідусь дав трьом онукам по 2 булочки. Скільки всього булочок дідусь дав онукам?

540. Обчисли периметр трикутника.

541. Обчисли периметр квадрата.

542. Обчисли добутки. Скористайся таблицею множення.

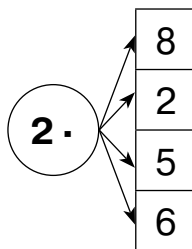
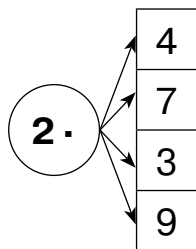
$2 \cdot 7$

$2 \cdot 2$

$2 \cdot 8$

$2 \cdot 6$

543. Запиши добутки за схемами й обчисли їх значення. Скористайся таблицею множення.

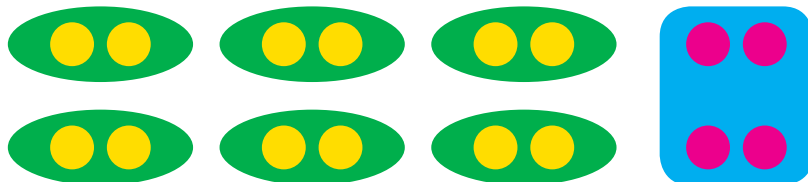

544. Скільки монет зображено на малюнку? Скільки це гривень?

545. На пошиття однієї сукні витрачають 2 м тканини. Скільки метрів тканини потрібно для пошиття п'яти таких суконь?

546. Скільки всього кругів на малюнку?

547. У класі на трьох підвіконнях стоїть по 2 вазони, а на четвертому — 3 вазони. Скільки всього вазонів стоїть на чотирьох підвіконнях?

548. $62 + 19 - 31$ $90 - 34 - 6$ $100 - 67 + 5$ $100 - (67 + 5)$

549. $50 - 43$ $80 - 18 + 32$ $25 + (70 - 5)$ $27 + (46 - 13)$

550. У їдальню привезли 8 пакетів молока, по 2 л в кожному. Скільки літрів молока привезли в їдальню?

551. Чим схожі вирази й чим вони різняться? Обчисли.

$$3 + 3 \quad 7 + 7 \quad 14 + 14 \quad 50 + 50 \quad 28 + 28$$

552. Знайдемо значення кожної суми двох однакових доданків і результати запишемо в таблицю множення на 2.

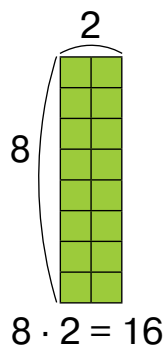
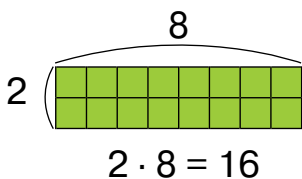
$2 + 2 = 4$	$2 \cdot 2 = 4$
$3 + 3 = 6$	$3 \cdot 2 = 6$
$4 + 4 = 8$	$4 \cdot 2 = 8$
$5 + 5 = 10$	$5 \cdot 2 = 10$
$6 + 6 = 12$	$6 \cdot 2 = 12$
$7 + 7 = 14$	$7 \cdot 2 = 14$
$8 + 8 = 16$	$8 \cdot 2 = 16$
$9 + 9 = 18$	$9 \cdot 2 = 18$

Раджу вивчити результати таблиці множення напам'ять.

553. $2 \cdot 5$ $6 \cdot 2$ $9 \cdot 2$ $2 \cdot 4$ $2 \cdot 3$
 $5 \cdot 2$ $2 \cdot 6$ $2 \cdot 9$ $4 \cdot 2$ $3 \cdot 2$

554. Чим схожі й чим різняться прямокутники? Зі скількох квадратів складається кожний прямокутник?

$$2 \cdot 8 = 8 \cdot 2$$

Від переставляння множників значення добутку не змінюється.

555. Бублик коштує 9 грн. Яка вартість двох таких бубликів?

556. Оленка купила 2 зошити за ціною 6 грн кожний. Продавцеві вона дала 20 грн. Яку решту отримала Оленка?

557. $45 - 7 - 18$ $45 - 7 + 18$ $45 - (7 + 18)$ $45 + 18 - 7$

 558. $6 \cdot 2$ $2 \cdot 3$ $23 - 10 - 3$ $100 - 70 + 3$

 559. Один конверт коштує 2 грн. Скільки гривень коштують дев'ять таких конвертів?

560. Склади рівності з виразів за зразком.

$2 \cdot 7$ $8 \cdot 2$ $9 \cdot 2$ $2 \cdot 3$ $7 \cdot 2$ $2 \cdot 8$ $3 \cdot 2$ $2 \cdot 9$

Зразок. $2 \cdot 7 = 7 \cdot 2$

 561. Обчисли ланцюжком по колу.

$2 + 2$ $5 \cdot 2$ $15 - 10$ $4 \cdot 2$ $10 - 8$ $8 + 7$

562. Спрости вирази, замінивши додавання множенням.

$10 + 10 + 10 + 50$ $2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 10$

$3 + 3 + 3 + 3 + 15$ $9 + 9 + 9 + 9 + 9 - 40$

Зразок. $10 + 10 + 10 + 50 = 10 \cdot 3 + 50$

563. Спрости вирази й обчисли їх значення.

$8 + 8 - 10$ $2 + 2 + 2 + 2 + 40$ $6 + 6 + 60$

564. Вибери вираз, за яким можна визначити кількість квіток у трьох вазах.

$3 \cdot 5 + 2$

$5 \cdot 2 + 3$

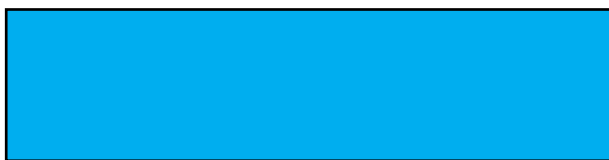

$3 \cdot 2 + 5$

565. На екскурсію вирушили два мікоавтобуси, по 9 пасажирів у кожному, і один великий автобус, у якому їхало 38 пасажирів. Скільки осіб поїхало на екскурсію?

566. Розглянь малюнок прямокутника. У прямокутника є довша й коротша сторона. Довшу сторону прямокутника називають **довжиною**, а коротшу — **шириною**.

567. Вимірй довжину й ширину кожного прямокутника. Порівняй їх.

Протилежні сторони
прямокутника рівні.

568*. Покажи мотузку, на якій зав'язаний вузол.

569. $7 \cdot 2 + 17$ $9 \cdot 2 - 9$ $7 \cdot 2 - 14$ $2 \cdot 9 + 82$

570. У ятку привезли 2 ящики ківі, по 6 кг у кожному, й 1 ящик мандаринів масою 12 кг. Скільки всього кілограмів фруктів привезли в ятку?

571. Знайдемо значення кожного виразу на додавання числа 3 і результати запишемо в таблицю множення числа 3.

$$3 + 3 = 6$$

$$3 + 3 + 3 = 9$$

$$3 + 3 + 3 + 3 = 12$$

$$3 + 3 + 3 + 3 + 3 = 15$$

$$3 + 3 + 3 + 3 + 3 + 3 = 18$$

$$3 + 3 + 3 + 3 + 3 + 3 + 3 = 21$$

$$3 + 3 + 3 + 3 + 3 + 3 + 3 + 3 = 24$$

$$3 + 3 + 3 + 3 + 3 + 3 + 3 + 3 + 3 = 27$$

$$3 \cdot 2 = 6$$

$$3 \cdot 3 = 9$$

$$3 \cdot 4 = 12$$

$$3 \cdot 5 = 15$$

$$3 \cdot 6 = 18$$

$$3 \cdot 7 = 21$$

$$3 \cdot 8 = 24$$

$$3 \cdot 9 = 27$$

572. Обчисли добутки. Скористайся таблицею множення.

$$3 \cdot 5 \quad 3 \cdot 8 \quad 3 \cdot 3 \quad 3 \cdot 2 \quad 3 \cdot 4 \quad 3 \cdot 9 \quad 3 \cdot 6$$

573. Спрости вирази й обчисли їх значення.

$$3 + 3 + 3 + 3 - 10 \quad 3 + 3 + 3 + 3 + 3 + 33$$

$$3 + 3 + 3 + 30 - 15 \quad 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 22$$

574. На стіл подали 7 тарілок з пиріжками, по 3 пиріжки на кожній. Скільки всього пиріжків подали на стіл?

575. Склади вираз за малюнком.

576. Знайди довжину ламаної.

 577. $2 \cdot 3 + 5$ $3 \cdot 8 - 20$ $3 \cdot 6 - 15$ $3 \cdot 9 + 23$

 578. Купили 2 пакети борошна, по 3 кг в кожному, і пакет рису, маса якого 2 кг. Яка маса цієї покупки?

579. Спрости вирази й обчисли їх значення.

$$2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 1$$

$$3 + 3 + 3 + 3 + 4$$

580. Обери два вирази, які відповідають малюнку.

$$4 + 3$$

$$3 + 3 + 3 + 3$$

$$4 + 4 + 4$$

$$3 \cdot 4$$

581. У трьох однакових будинках по 3 під'їзди. Скільки всього під'їздів у цих будинках?

582. Одну сукню кравець шиє 3 год. За скільки годин він пошиє дві такі сукні?

583. **Розв'яжи задачу, скориставшись коротким записом.**
Купили 4 пакети борошна, по 3 кг в кожному. Використали 7 кг борошна. Скільки кілограмів борошна залишилося?

Купили — 4 п. по 3 кг
Використали — 7 кг
Залишилося — ?

584. $59 + 32 - 41$ $59 - 32 + 41$ $86 - 39 + 28$ $86 - (39 + 28)$

 585. $3 \cdot 9 + 27$ $3 \cdot 8 - 17$ $92 - 45 - 20$ $26 + 19 - 37$

 586. У кожного з двох собак по 3 іграшки. Скільки всього іграшок у цих собак?

587. Чим схожі вирази й чим вони різняться? Обчисли.
 $5 + 5 + 5$ $3 + 3 + 3$ $12 + 12 + 12$ $25 + 25 + 25$

588. Знайдемо значення кожної суми трьох однакових доданків і результати запишемо в таблицю множення на 3.

$2 + 2 + 2 = 6$	$2 \cdot 3 = 6$
$3 + 3 + 3 = 9$	$3 \cdot 3 = 9$
$4 + 4 + 4 = 12$	$4 \cdot 3 = 12$
$5 + 5 + 5 = 15$	$5 \cdot 3 = 15$
$6 + 6 + 6 = 18$	$6 \cdot 3 = 18$
$7 + 7 + 7 = 21$	$7 \cdot 3 = 21$
$8 + 8 + 8 = 24$	$8 \cdot 3 = 24$
$9 + 9 + 9 = 27$	$9 \cdot 3 = 27$

Раджу вивчити результати таблиці множення напам'ять.

589. $8 \cdot 3$ $3 \cdot 5$ $7 \cdot 3$ $6 \cdot 3$ $9 \cdot 3$ $3 \cdot 4$
 $3 \cdot 8$ $5 \cdot 3$ $3 \cdot 7$ $3 \cdot 6$ $3 \cdot 9$ $4 \cdot 3$

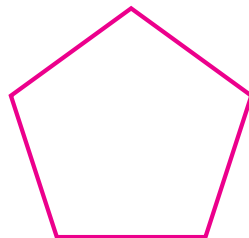
590. Зі скількох квадратів складається кожний прямокутник?

591. По вулиці їде 3 маршрутки, по 8 пасажирів у кожній. Скільки всього пасажирів їде в цих маршрутках?

592. Оленка купила 3 листівки, по 9 грн кожна. Продавцеві вона дала 50 грн. Яку решту отримала дівчинка?

593. Знайди периметр п'ятикутника.

594. $8 \cdot 3 - 9$ $3 \cdot 6 + 18$ $67 - 38 - 10$ $44 - 19 + 8$

595. $7 \cdot 3$ $4 \cdot 3$ $3 \cdot 3 + 42$ $84 - (42 - 16)$

596. Купили 3 пиріжки, по 8 грн кожний, і ватрушку за 10 грн. Яка вартість покупки?

597. Усно склади вирази й назви їх значення.

2	3	4	5	6	7	8	9
· 2							
4	6	8	10	12	14	16	18

Кожне число з першого рядка збільшили вдвічі.

598. У першому відрі 4 л води, а в другому — удвічі більше. Скільки літрів води в другому відрі?

Це задачі на збільшення числа в кілька разів.

599. Побудуй відрізок, утричі більший, ніж даний.

600. Розв'яжи задачу, скориставшись коротким записом.
У зайчика в коморі 5 капустин, а морквин — утричі більше. Скільки всього капустин і морквин у зайчика?

К. — 5 шт.	} ?
М. — ?, у 3 р. більше	

601. Склади задачу, яка містить збільшення числа у два рази.

 602. У Мар'яни 7 зошитів у лінійку, а в клітинку — удвічі більше. Скільки зошитів у клітинку в Мар'яни?

 603. Побудуй відрізок, удвічі довший, ніж смужка.

604. Спрости вирази, замінивши додавання множенням.
Обчисли.

$$3 + 3 + 3 + 3 + 3 + 3 + 3 - 7$$

$$3 + 3 + 3 + 25$$

$$2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 90$$

$$2 + 2 + 2 + 2 + 42$$

605. Миколці 6 років. Його сестричка Валя удвічі старша за нього. Скільки років Валі?

606. Бублик коштує 6 грн, а рогалик — удвічі дорожчий. Скільки коштує рогалик?

607. Прочитай задачі. Визнач, які з них розв'язують дією додавання, а які — дією множення. Розв'яжи задачі на множення.

1) Купили 5 яблук і 3 груші. Скільки яблук і груш купили?

2) Купили 5 яблук, а груш — у 3 рази більше. Скільки груш купили?

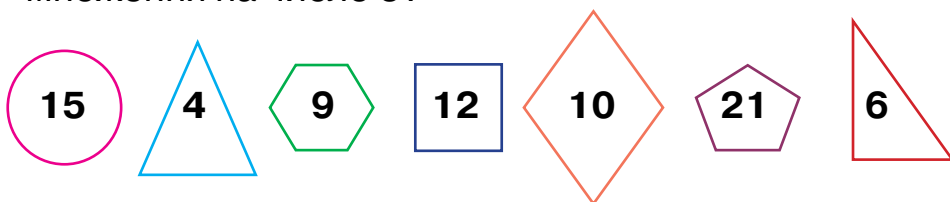
3) На першій полиці стояло 3 книжки, а на другій — у 2 рази більше. Скільки книжок стояло на другій полиці?

4) На першій полиці стояло 3 книжки, а на другій — на 2 книжки більше. Скільки книжок стояло на двох полицях?

608. $7 \cdot 3 + 49$ $50 - 32 + 10$ $63 - 45 - 0$ $28 + (43 - 18)$

609. Які з чисел, записаних у фігурах, не є результатом множення на число 3?

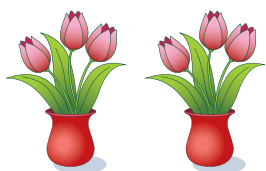

610. $78 - 46$ $4 \cdot 2 + 37$ $100 - (35 - 29)$ $63 + 25 + 12$

611. У сім'ї четверо дітей. Мама дала кожній дитині по 3 банани, а 6 бананів залишилося для батьків. Скільки було бананів?

612. Мама поставила у 2 вази 6 квіток, поділивши їх порівну. Скільки квіток поставила мама в кожную вазу?

Таку задачу розв'язують дією ділення. Потрібно 6 квіток поділити на дві рівні частини.

Розв'язання записують так:

$$6 : 2 = 3 \text{ (кв.)}$$

Відповідь: 3 квітки.

$:$ — знак ділення.

Вираз $6 : 2$ називають **часткою**.

Перше число в записі вказує на те, яке число ділять на рівні частини, а друге — на скільки частин ділять перше число.

Запис $6 : 2 = 3$ читають: «Шість поділити на два, дорівнює трьом».

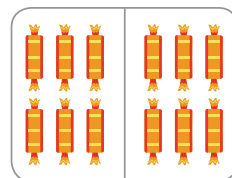
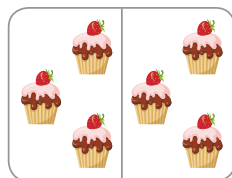
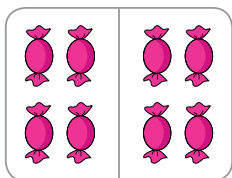
Ділення перевіряють за допомогою множення.

У двох вазах по 3 квітки:
 $3 \cdot 2 = 6 \text{ (кв.)}$

Ділення — дія, обернена до множення.

613. На кожному малюнку поділили солодощі на дві рівні частини. Запиши рівності за зразком і перевір.

Зразок. $8 : 2 = 4$ $4 \cdot 2 = 8$

614. Пригадай, у яких життєвих ситуаціях доводиться виконувати дію ділення.

615. Прочитай записи.

$$6 : 3 = 2$$

$$9 : 3 = 3$$

$$10 : 2 = 5$$

$$8 : 4 = 2$$

$$12 : 6 = 2$$

$$15 : 3 = 5$$

616. Виконай ділення за малюнками. Перевір результат за допомогою множення.

$$6 : 2$$

$$10 : 2$$

$$8 : 2$$

$$6 : 3$$

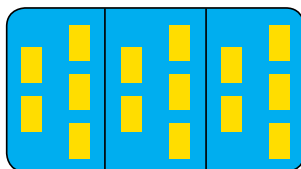
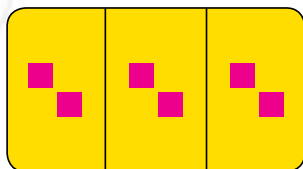
$$10 : 5$$

$$8 : 4$$

617. $2 \cdot 8 + 24$ $3 \cdot 9 - 19$ $7 \cdot 2 + 7$ $99 - (33 + 43)$

618. $5 \cdot 3$ $8 \cdot 3$ $3 \cdot 3$ $7 \cdot 2$ $9 \cdot 2$ $2 \cdot 2$

619. Кожну групу фігур поділили на 3 рівні частини. Запиши рівності за малюнками й перевір.

620. Прочитай записи.

$$18 : 6 = 3 \quad 24 : 3 = 8 \quad 24 : 4 = 6 \quad 30 : 5 = 6 \quad 36 : 6 = 6$$

621. Числа при діленні мають назви. Запам'ятай ці назви.

$$\begin{array}{ccccccc} 6 & & : & & 2 & = & 3 \\ \text{ділене} & & & & \text{дільник} & & \text{частка} \end{array}$$

Вираз $6 : 2$ читають так: «Частка чисел 6 і 2».

622. Прочитай вирази.

$$6 : 3 \quad 8 : 4 \quad 10 : 2 \quad 12 : 6 \quad 14 : 2$$

623. Запиши вирази.

- Частка чисел 27 і 3.
- Різниця чисел 27 і 3.
- Сума чисел 27 і 3.
- Добуток чисел 27 і 3.

624. Запиши вирази й обчисли їх значення.

- Суму чисел 27 і 3 збільшити на 27.
- Від числа 60 відняти різницю чисел 27 і 3.
- Добуток чисел 3 і 7 збільшити на 9.
- До добутку чисел 2 і 9 додати число 9.

625. В одній діжці 5 л меду, а в іншій — утричі більше. Скільки всього літрів меду у двох діжках?

626. $5 \cdot 3 + 7$ $3 \cdot 8 - 18$ $87 - (48 - 29)$ $87 - 48 - 29$

627. У майстерню привезли 6 дубових дощок, а соснових — удвічі більше. Скільки всього дубових і соснових дощок привезли в майстерню?

628. Знайди значення кожного добутку.

$$2 \cdot 9 \quad 2 \cdot 8 \quad 2 \cdot 7 \quad 3 \cdot 6 \quad 8 \cdot 3 \quad 4 \cdot 3$$

629. Розглянь малюнки. Прочитай обчислення та пояснення до них.

$6 \cdot 2 = 12$ — скільки всього дерев;

$12 : 2 = 6$ — скільки дерев у кожному ряду;

$12 : 6 = 2$ — скільки рядів.

$2 \cdot 4 = 8$ — скільки всього тістечок;

$8 : 4 = 2$ — скільки тістечок на кожній тарілці;

$8 : 2 = 4$ — скільки тарілок із тістечками.

За значенням добутку двох чисел можна знайти частки.

630. Обчисли добутки та знайди частки за зразком.

$$3 \cdot 9 \quad 7 \cdot 2 \quad 6 \cdot 3 \quad 8 \cdot 2 \quad 2 \cdot 9 \quad 2 \cdot 3 \quad 3 \cdot 6$$

Зразок. $3 \cdot 9 = 27$

$$27 : 3 = 9$$

$$27 : 9 = 3$$

Якщо добуток двох чисел поділити на один із множників, то дістанемо інший множник.

631. За таблицею множення числа 2 складемо таблицю ділення на число 2.

$2 \cdot 2 = 4$	$4 : 2 = 2$
$2 \cdot 3 = 6$	$6 : 2 = 3$
$2 \cdot 4 = 8$	$8 : 2 = 4$
$2 \cdot 5 = 10$	$10 : 2 = 5$
$2 \cdot 6 = 12$	$12 : 2 = 6$
$2 \cdot 7 = 14$	$14 : 2 = 7$
$2 \cdot 8 = 16$	$16 : 2 = 8$
$2 \cdot 9 = 18$	$18 : 2 = 9$

Раджу вивчити
результати
таблиці ділення
напам'ять.

632. Обчисли, скориставшись таблицею ділення на число 2.

$$16 : 2 \quad 12 : 2 \quad 14 : 2 + 15 \quad 18 : 2 - 5 \quad 8 : 2 - 4$$

633. У зоопарку поні дають на добу 2 морквини, а буряків — утричі більше. Скільки всього буряків і морквин дають поні на добу?

634. У букеті 3 ромашки, а волошок — у 4 рази більше. Скільки всього ромашок і волошок у букеті?

 635. Обчисли, скориставшись таблицею ділення на 2.

$$4 : 2 + 18 \quad 10 : 2 + 95$$

 636. Купили 2 ручки, а зошитів — у 4 рази більше. Скільки зошитів купили?

637. Назви компоненти й результат дії в кожній рівності.

$$2 \cdot 9 = 18 \quad 15 : 3 = 5 \quad 56 + 27 = 83 \quad 100 - 40 = 60$$

638. Знайди добуток і частку чисел 8 і 2.

639. Прочитай задачу на ділення та пояснення до неї.

10 сосисок розклали на 5 тарілок, порівну на кожную. Скільки сосисок на одній тарілці?

Спочатку покладемо по 1 сосисці на кожную тарілку. Для цього візьмемо 5 разів по 1 сосисці. Щоб покласти ще по 1 сосисці на кожную тарілку, знову візьмемо 5 сосисок. Розклали всі сосиски. На кожную тарілку поклали 2 сосиски.

$$10 : 5 = 2 \text{ (с.)}$$

Відповідь: 2 сосиски.

Це задача на ділення на рівні частини.

640. Прочитай задачі на ділення на рівні частини. Розв'яжи дві задачі на вибір.

1) За 2 однакові олівці заплатили 8 грн. Скільки гривень коштує 1 олівець?

2) 12 олівців поклали у 2 коробки, порівну в кожную. Скільки олівців в одній коробці?

3) 8 бананів поділили порівну між двома мавпочками. Скільки бананів отримала кожна мавпочка?

4) 6 грудочок цукру розклали порівну у 2 чашки. Скільки грудочок цукру в кожній чашці?

641. Склади подібну задачу про солодощі з числами 8 і 2.

642. 1) Прочитай дані про різних тварин у таблиці.

Тварина	Тривалість життя	Кількість зубів	Покрив шкіри
Крокодил	90 років	70	луска
Панда	25 років	40	хутро
Орел	20 років	0	пір'я

2) Дай відповіді на запитання.

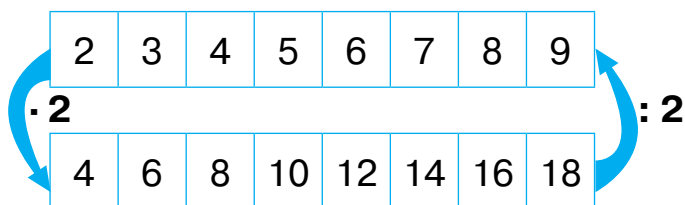
- На скільки років довше живе крокодил, ніж орел?
- Чим укрита шкіра в крокодила?
- На скільки більше зубів у крокодила, ніж у панди?
- Скільки зубів в орла?

3) Попрацюйте в парі. Поставте одне одному запитання про тварин за даними таблиці.

 643. Знайди добуток і частку чисел 4 і 2.

 644. За 2 однакові йогурти заплатили 10 грн. Яка ціна одного йогурта?

645. Склади добутки з множником 2 та частки з дільником 2, скориставшись схемою.

Зразок. $2 \cdot 2 = 4$ $4 : 2 = 2$

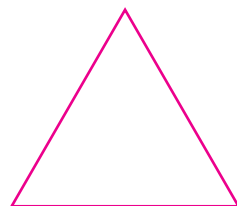
646. $9 \cdot 2 + 37$ $18 : 2 + 21$ $44 - 27 - 9$ $44 - (27 - 9)$

647. Прочитай задачі. Які з них розв'язують дією множення, а які — дією ділення? Розв'яжи дві задачі на вибір.

- 1) 10 кг яблук розклали в 2 пакети порівну. Скільки кілограмів яблук в одному пакеті?
- 2) Місткість банки — 2 л. Скільки літрів молока вміститься в чотирьох таких банках?
- 3) 6 л молока розлили у 2 банки, порівну в кожену. Скільки літрів молока в одній банці?
- 4) Купили 3 кг яблук за ціною 5 грн. Яка вартість цієї покупки?

648. На станції до одного потяга причепили 6 вантажних вагонів, а до іншого — утричі більше. Скільки всього вагонів причепили до цих двох потягів на станції?

649. Обчисли периметр трикутника.

 650. Прочитай вирази. Обчисли їх значення та перевір.
 $8 : 2$ $18 : 2$ $16 : 2$ $12 : 2$ $14 : 2$

 651. В одному мішечку 8 горіхів, а у другому — утричі більше. Скільки всього горіхів у цих двох мішечках?

652. Обчисли добутки та знайди частки.

$3 \cdot 8$ $7 \cdot 3$ $6 \cdot 2$ $5 \cdot 2$ $2 \cdot 4$ $3 \cdot 3$ $3 \cdot 5$

653. За таблицею множення числа 3 складемо таблицю ділення на число 3.

$3 \cdot 2 = 6$	$6 : 3 = 2$
$3 \cdot 3 = 9$	$9 : 3 = 3$
$3 \cdot 4 = 12$	$12 : 3 = 4$
$3 \cdot 5 = 15$	$15 : 3 = 5$
$3 \cdot 6 = 18$	$18 : 3 = 6$
$3 \cdot 7 = 21$	$21 : 3 = 7$
$3 \cdot 8 = 24$	$24 : 3 = 8$
$3 \cdot 9 = 27$	$27 : 3 = 9$

Раджу вивчити результати таблиці ділення напам'ять.

654. Обчисли, скориставшись таблицями ділення.

$27 : 3$ $12 : 3$ $12 : 2$ $18 : 3$ $18 : 2$ $21 : 3$

655. За 3 однакові зошити заплатили 21 грн. Яка ціна зошита?

656. 9 вазонів розмістили на трьох підвіконнях, порівну на кожному. Скільки вазонів поставили на одне підвіконня?

657. $24 : 3 + 24$ $3 \cdot 9 + 39$ $62 - 35 - 18$ $62 - (35 - 18)$

658. Побудуй відрізок, утричі коротший, ніж смужка.

659. Для собаки купили 6 кг сухого корму, а для kota — у 3 рази менше. Скільки кілограмів корму купили для kota?

Це задачі на зменшення числа в кілька разів.

660. $18 : 3 - 6$ $15 : 3 + 15$ $21 : 3 + 7$ $34 + 47 - 29$

661. Дідусь купив 9 бубликів і поділив їх порівну між трьома внуками. Скільки бубликів отримав кожний онук?

662. Усно склади вирази й обчисли їх значення. Прочитай.

6	9	12	15	18	21	24	27
: 3							
2	3	4	5	6	7	8	9

Зразок. $6 : 3 = 2$; частка чисел 6 і 3 дорівнює 2.

663. Запиши вирази й обчисли їх значення.

- Число 21 зменшити втричі.
- До частки чисел 24 і 8 додати число 20.
- Добуток чисел 3 і 8 зменшити на 5.

664. Прочитай вирази за зразком та обчисли їх значення.

$(24 - 18) \cdot 3$; різницю чисел 24 і 18 помножити на 3;
 $(19 + 5) : 3$; суму чисел 19 і 5 поділити на 3;
 $3 \cdot (19 - 10)$; добуток числа 3 й різниці чисел 19 і 10.

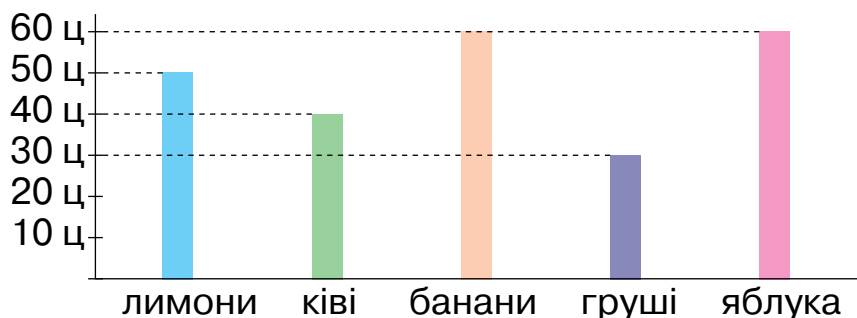
665. Купили 9 кг яблук, а груш — утричі менше. Скільки всього кілограмів яблук і груш купили?

666. Розв'яжи задачу, скориставшись коротким записом.

На зиму для кролів заготовили 80 кг моркви, капусти — на 53 кг менше, ніж моркви, а буряків — утричі менше, ніж капусти. Скільки кілограмів буряків заготовили для кролів?

М. — 80 кг ←
К. — ?, на 53 кг менше ←
Б. — ?, у 3 р. менше ←

667. Розглянь діаграму продажу фруктів у супермаркеті та дай відповіді на запитання:

- 1) У яких одиницях вимірювали масу фруктів?
- 2) Яких фруктів продали найменше?
- 3) Яких фруктів продали однаково?
- 4) Чого продали більше — лимонів чи яблук?

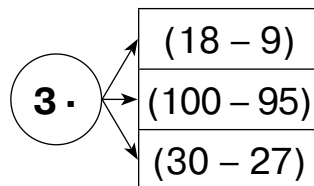
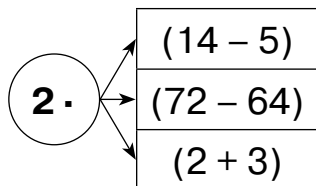

668. $2 \cdot (80 - 71)$ $3 \cdot (12 - 7)$ $(15 + 9) : 3$ $(53 - 35) : 2$

669. Снігову фортецю будували 12 дітей, а ліпили сніговика — у 3 рази менше. Скільки всього дітей будували фортецю й ліпили сніговика?

670. За схемами запиши добутки й знайди їх значення.

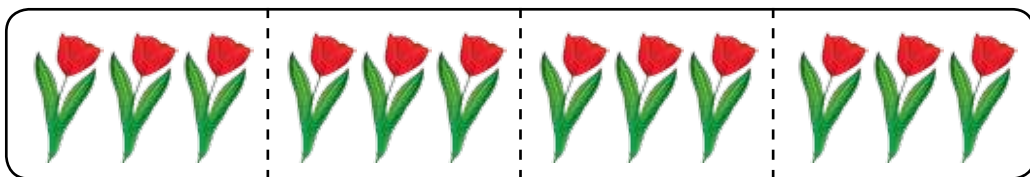

671. $(60 - 36) : 3$ $(10 + 8) : 2$ $(17 + 4) : 3$ $18 : 3 + 3$

672. Прочитай задачу на ділення та пояснення до її розв'язання.

На день народження Тетянці подарували 12 тюльпанів. Вона поставила по 3 тюльпани в кілька ваз. Скільки ваз знадобилося Тетянці?

Для розв'язування задачі нам потрібно дізнатися, скільки разів по 3 вміщується у 12. На малюнку видно, що тюльпани поділено на 4 групи, по 3 квітки в кожній групі.

Такі задачі розв'язують діленням.

$$12 : 3 = 4 \text{ (в.)}$$

Відповідь: 4 вази.

Це задача на ділення на вміщення.

2) 12 бананів роздали кільком дітям, по 3 банани кожній дитині.

Скільки дітей отримали банани?

$$12 : 3 = 4 \text{ (д.)}$$

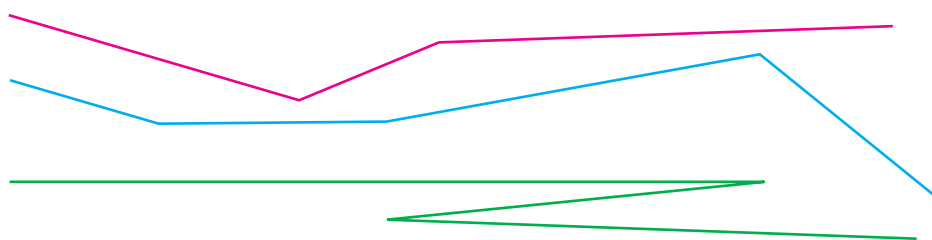
Відповідь: 4 дітей.

Зверни увагу, яке найменування отримуємо у відповіді кожної задачі.

681. До святкування дня народження купили фрукти: 20 мандаринів, бананів — на 11 менше, ніж мандаринів, ананасів — утричі менше, ніж бананів. Скільки ананасів купили?

682. Визнач, яка ламана найдовша.

683. $3 \cdot 4 + 19$ $45 - 27 + 11 - 0$ $(90 - 72) : 3 - 6$

684. 18 олівців розклали в кілька пеналів, по 3 олівці в кожний. У скільки пеналів поклали олівці?

685. Назви, яку дію треба виконувати першою в кожному виразі. Поясни чому.

$$23 + 7 - 30 \quad 45 + (89 - 73) \quad 2 \cdot (34 - 29) \quad (56 - 47) : 3$$

686. Прочитай вирази за зразком. Розглянь, як виконували обчислення, і прочитай пояснення про порядок дій.

$$73 - 3 \cdot 7; \text{ від числа } 73 \text{ відняти добуток чисел } 3 \text{ і } 7;$$

$$34 + 21 : 3; \text{ до числа } 34 \text{ додати частку чисел } 21 \text{ і } 3.$$

$$73^2 - 3^1 \cdot 7 = 73 - 21 = 52$$

$$34^2 + 21^1 : 3 = 34 + 7 = 41$$

Щоб виконати дії з добутком або часткою, їх спочатку треба обчислити.

У виразі без дужок спочатку виконують множення або ділення, а потім — додавання і віднімання по порядку, зліва направо.

687. $34 + 2 \cdot 9$ $72 - 24 : 3$ $(45 - 24) : 3$ $90 - 7 \cdot 2 + 5$
 $6 \cdot 3 + 27$ $56 + 5 \cdot 3$ $2 \cdot (99 - 90)$ $6 + 6 \cdot 3 - 15$

688. Обери вираз до кожної задачі.

1) 12 л молока розлили в трилітрові банки. Скільки таких банок знадобилося?

2) 12 л молока розділили порівну між трьома покупцями. Скільки літрів молока отримав кожний покупець?

$$12 \text{ л} : 3$$

$$12 \text{ л} : 3 \text{ л}$$

689. Виконай ділення іменованих чисел. Поясни, яка відмінність між виразами та їх значеннями.

$$10 \text{ кг} : 2$$

$$6 \text{ м} : 3$$

$$15 \text{ л} : 3$$

$$10 \text{ кг} : 2 \text{ кг}$$

$$6 \text{ м} : 3 \text{ м}$$

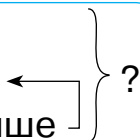
$$15 \text{ л} : 3 \text{ л}$$

690. У пеналі лежить 2 маркери, 6 олівців, а ручок — у 3 рази менше, ніж олівців. Скільки всього предметів лежить у пеналі?

М. — 2 шт.

Ол. — 6 шт.

Р. — ?, у 3 р. менше

691. $32 - 12 : 2$

$$56 + 3 \cdot 4$$

$$21 \text{ см} : 7 \text{ см}$$

$$9 \text{ л} : 3$$

692. У корзину поклали 3 кг цукру, 6 кг борошна, а рису — у 2 рази менше, ніж борошна. Скільки всього кілограмів продуктів поклали в корзину?

693. $45 - 18 : 3$ $24 - 24 : 3$ $67 - 9 \cdot 2$ $34 - 27 : 3 + 15$

694. Запиши вирази й обчисли їх значення.

- До числа 73 додати добуток чисел 3 і 9.
- Число 7 збільшити на частку чисел 18 і 3.
- Добуток чисел 3 і 7 збільшити на 37.

695. Порівняй.

$3 \cdot 4$ і 34 18 і $18 : 2$ 47 і $47 - 13$ 5 і $5 \cdot 2$

696. Визнач, які задачі розв'язують множенням, а які — діленням. Розв'яжи дві задачі на вибір.

- 1) У хокей грало 12 дітей, а каталося на санчатах — утричі менше. Скільки дітей каталося на санчатах?
- 2) В одній коробці 6 кг печива. Скільки печива у трьох таких коробках?
- 3) 15 квіток розділили порівну на 3 букети. Скільки квіток в одному такому букеті?
- 4) 18 порцій сніданку поставили на кілька столів, на кожний по 3 порції. На скількох столах був сніданок?
- 5) У пеналі лежить 2 ручки, а олівців — у 3 рази більше. Скільки олівців лежить у пеналі?

697. Прочитай задачу. Вибери вираз, який є розв'язанням цієї задачі.

Купили калач масою 1 кг і 3 пакети борошна, по 2 кг кожний. Яка маса покупки?

$$1 + 3 + 2$$

$$3 \cdot 2 - 1$$

$$1 + 2 \cdot 3$$

698. Запиши кожну довжину в менших одиницях вимірювання за зразком.

3 см 4 мм   2 дм 7 см   7 дм 8 см   9 см 4 мм

Зразок. 3 см 4 мм = 34 мм

 699. $82 - 18 : 3$ $64 + 3 \cdot 2$ $3 \cdot (44 - 38)$ $(67 - 58) \cdot 2$

 700. Купили 3 кг груш і 2 пакети мандаринів, по 2 кг кожний. Яка маса покупки?

701. Назви, яку дію треба виконувати першою в кожному виразі. Поясни чому.

$45 - 3 \cdot 9$ $56 + 27 : 3$ $78 - 3 \cdot 5 + 5$ $23 + (34 - 10) : 3$

702. Заміни множення додаванням й обчисли значення виразів.

$32 \cdot 2 + 15$ $15 \cdot 3 - 5$ $4 \cdot 6 - 15$ $4 \cdot 4 + 25$

703. Знайдемо значення кожного виразу на додавання числа 4 і результати запишемо в таблицю множення числа 4.

$4 + 4 = 8$

$4 \cdot 2 = 8$

$4 + 4 + 4 = 12$

$4 \cdot 3 = 12$

$4 + 4 + 4 + 4 = 16$

$4 \cdot 4 = 16$

$4 + 4 + 4 + 4 + 4 = 20$

$4 \cdot 5 = 20$

$4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 = 24$

$4 \cdot 6 = 24$

$4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 = 28$

$4 \cdot 7 = 28$

$4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 = 32$

$4 \cdot 8 = 32$

$4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 = 36$ $4 \cdot 9 = 36$

704. Обчисли добутки. Скористайся таблицею множення.

$4 \cdot 5$ $4 \cdot 2$ $4 \cdot 3$ $4 \cdot 6$ $4 \cdot 9$ $4 \cdot 7$

705. Накресли відрізок, у 2 рази довший за дану смужку.

706. Одне яблуко коштує 4 грн. Яка вартість чотирьох таких яблук?

707. Склади подібну задачу про олівці, яка міститиме числа 6 і 4.

708. Рибалка впіймав 4 щуки, а карасів — у 3 рази більше. Скільки всього щук і карасів упіймав рибалка?

709. $(21 - 17) \cdot 4$ $56 + 4 \cdot 7$ $77 + 7 \cdot 3$ $12 + 4 \cdot 9$

710. Майстриня розписала 2 глечики, а кухлів — у 4 рази більше. Скільки всього глечиків і кухлів розписала майстриня?

711. Чим схожі вирази й чим вони різняться? Обчисли.
 $23 + 23 + 23 + 23$ $7 + 7 + 7 + 7$ $15 + 15 + 15 + 15$

712. Знайдемо значення кожної суми чотирьох однакових доданків і результати запишемо в таблицю множення на 4.

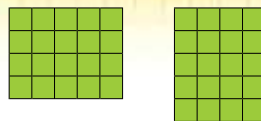

$2 + 2 + 2 + 2 = 8$	$2 \cdot 4 = 8$
$3 + 3 + 3 + 3 = 12$	$3 \cdot 4 = 12$
$4 + 4 + 4 + 4 = 16$	$4 \cdot 4 = 16$
$5 + 5 + 5 + 5 = 20$	$5 \cdot 4 = 20$
$6 + 6 + 6 + 6 = 24$	$6 \cdot 4 = 24$
$7 + 7 + 7 + 7 = 28$	$7 \cdot 4 = 28$
$8 + 8 + 8 + 8 = 32$	$8 \cdot 4 = 32$
$9 + 9 + 9 + 9 = 36$	$9 \cdot 4 = 36$

Раджу вивчити результати таблиці множення напам'ять.

713. Зі скількох квадратів складається кожний прямокутник?

714. $8 \cdot 4$ $4 \cdot 9$ $7 \cdot 4$ $2 \cdot 4$ $4 \cdot 6$ $3 \cdot 4$
 $4 \cdot 8$ $9 \cdot 4$ $4 \cdot 7$ $4 \cdot 2$ $6 \cdot 4$ $4 \cdot 3$

715. $72 - 4 \cdot 9$ $8 \cdot 4 + 29$ $(98 - 90) \cdot 2$ $(18 + 6) : 3$

716. Бабуся спекла 5 пиріжків із грибами, а з капустою — у 4 рази більше. Скільки пиріжків з капустою спекла бабуся?

717. Купили 4 лимони, по 9 грн кожний, та 1 ананас за 55 грн. Яка вартість покупки?

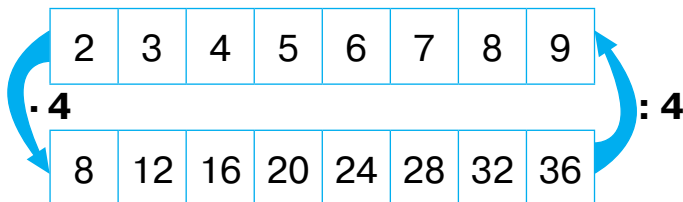
 718. $4 \cdot (11 - 2)$ $56 + 7 \cdot 4$ $73 - 4 \cdot 4$ $(60 - 42) : 3$

 719. Для приготування компоту взяли 6 яблук, а слив — у 4 рази більше. Скільки всього яблук і слив взяли для компоту?

720. Які з чисел, записаних на яблуках, не є результатом множення числа 4. Знайди частку цих чисел.

721. За схемою склади добутки з множником 4 і частки з дільником 4. Запиши їх у два стовпчики.

Зразок. $2 \cdot 4 = 8$ $8 : 4 = 2$

722. Обчисли, скориставшись записаними таблицями.
 $36 : 4 + 15$ $34 - 24 : 4$ $4 \cdot (24 - 15)$ $(71 - 39) : 4$

723. Розглянь, як виконували обчислення, і прочитай пояснення про порядок дій у виразі.

$$36 : 4 \cdot 2 = 9 \cdot 2 = 18$$

$$2 \cdot 6 : 4 = 12 : 4 = 3$$

Якщо у виразі без дужок є тільки множення і ділення, їх виконують у тому порядку, у якому вони записані.

724. $12 : 2 : 3$ $24 : 4 : 2$ $3 \cdot 4 : 2$ $4 \cdot 6 : 3$

725. 20 цукерок роздали чотирьом дітям, порівну кожному. Скільки цукерок отримала кожна дитина?

726. 12 морквин роздали кільком кроликам, по 4 морквини кожному. Скільком кроликам роздали моркву?

727. Склади задачу за малюнком і запитанням «Яка вартість двох пакетів соку?».

32 грн

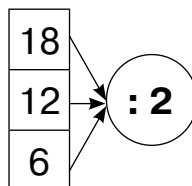
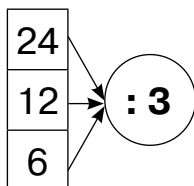
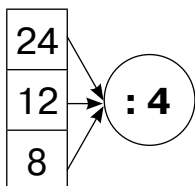

?, у 4 рази дешевший

728. $12 + 21 : 3$ $(12 + 12) : 4$ $32 : 4 : 2$ $3 \cdot 6 : 2$

729. Купили лінійку за 20 грн і олівець, що в 4 рази дешевший за лінійку. Скільки гривень заплатили за покупку?

730. Запиши частки за схемами й обчисли їх значення.

731. $24 : 3 : 4$ $24 : 4 : 3$ $6 \cdot 2 : 3$ $27 : 3 : 3$

732. 1) На скільки сантиметрів зелена смужка довша, ніж синя?

$$12 - 4 = 8 \text{ (см)} \quad ?$$

Відповідь: на 8 см довша.

2) У скільки разів зелена смужка довша, ніж синя?

$$12 : 4 = 3 \text{ (р.)}$$

Відповідь: у 3 рази довша.

3) У скільки разів червоний відрізок коротший, ніж синій?

$$8 : 2 = 4 \text{ (р.)}$$

Відповідь: у 4 рази коротший.

Щоб дізнатися, у скільки разів одне число більше або менше за інше, треба поділити більше число на менше.

733. У скільки разів 8 більше, ніж 2?

У скільки разів 2 менше, ніж 8?

Якщо перше число більше за друге в кілька разів, то друге число менше від першого в стільки само разів.

734. У кошику — 15 яблук, а на тарілці — 3 яблука.
У скільки разів більше яблук у кошику, ніж на тарілці?

Це задача на кратне порівняння чисел.

735. На подвір'ї ходить 12 качок і 3 гусей. У скільки разів гусей менше, ніж качок?

736. $18 : 3 + 15$ $21 : 3 - 7$ $2 \cdot 3 \cdot 4$ $(67 - 35) : 4$

737. У залі 4 столи й 16 стільців. У скільки разів більше стільців, ніж столів?

738. $32 + 32 : 4$ $16 + 16 : 4$ $(16 + 16) : 4$ $4 \cdot (62 - 54)$

739. Склади за схемою добутки з першим множником 5.
Запиши у стовпчик.

5 ·	2	3	4	5	6	7	8	9
	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
	10	15	20	25	30	35	40	45

740. Обчисли, скориставшись таблицею множення.
 $5 \cdot 6$ $5 \cdot 8$ $50 - 5 \cdot 9$ $5 \cdot 4 + 37$ $(100 - 80) : 4$

741. Заміни додавання однакових доданків множенням.
Обчисли.
 $5 + 5 + 5 + 5 + 25$ $5 + 5 + 5 + 5 + 5 + 5 + 5 + 20$

742. Пригадай переставний закон множення. Обчисли.
 $3 \cdot 5$ $2 \cdot 5$ $3 \cdot 4$ $4 \cdot 5$ $5 \cdot 6$
 $5 \cdot 3$ $5 \cdot 2$ $4 \cdot 3$ $5 \cdot 4$ $6 \cdot 5$

743. У магазині на верхній полиці міститься 20 пакетів кефіру, а на нижній — 4 пакети. У скільки разів більше пакетів кефіру на верхній полиці, ніж на нижній?

744. За малюнком склади задачу із запитанням «У скільки разів менше?».

745. Котру годину показує кожний годинник до полудня; після полудня?

746. $(47 - 15) : 4$ $52 - 36 : 4$ $5 \cdot 7 - 15$ $78 - 39 + 42$

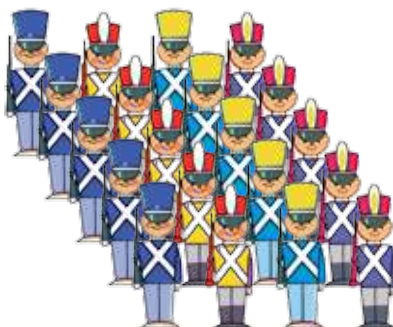

747. У саду росте 12 яблунь і 4 груші. У скільки разів більше яблунь, ніж груш, росте в саду?

748. $3 \cdot 2 \cdot 5$ $36 : 4 : 3$ $16 : 4 \cdot 5$ $3 \cdot 4 : 2$ $10 : 2 \cdot 5$

749. На параді в одній колоні крокувало по 5 солдат у чотирьох рядах, а в іншій — по 4 солдати в п'яти рядах. Визнач, чи однакова кількість солдат у цих колонах.

Запиши рівність: $\square \cdot \square = \square \cdot \square$.

750. Розглянь таблицю множення. Прочитай, як можна знайти добуток $5 \cdot 4$.

·	2	3	4	5	6	7	8	9
2	4	6	8	10	12	14	16	18
3	6	9	12	15	18	21	24	27
4	8	12	16	20	24	28	32	36
5	10	15	20	25	30	35	40	45

У першому рядку й першому стовпці записані множники. Від першого й другого множників умовно проводимо стрілки. У комірці, де вони перетинаються, отримуємо результат.

Отже, $5 \cdot 4 = 20$.

751. Знайди добутки, скориставшись таблицею.

$4 \cdot 8$ $5 \cdot 7$ $5 \cdot 5$ $6 \cdot 4$ $8 \cdot 5$ $7 \cdot 4$

752. За таблицею назви всі добутки, значення яких дорівнює 12; 24.

753. Порівняй.

$5 \cdot 6$ і 10 $5 \cdot 6$ і $6 \cdot 5$ $4 \cdot 2$ і $4 : 2$ $3 + 2$ і $3 \cdot 2$

754. На стіл поставили 4 чашки й 8 тарілок. У скільки разів більше поставили тарілок, ніж чашок?

755. На першій тарілці лежить 10 слив і 5 персиків, а на другій — 3 лимони. У скільки разів більше фруктів на першій тарілці, ніж на другій?

756. $5 \cdot 6 + 56$ $5 \cdot 4 - 13$ $3 \cdot 2 \cdot 5$ $12 : 3 \cdot 9$

757. Олівець коштує 4 грн, а альбом — 20 грн. У скільки разів олівець дешевший, ніж альбом?

758. О котрій годині почався цей урок математики?

759. Розглянь позначки на циферблаті годинника. Крім великих поділок, на циферблаті є малі поділки. За ними можна визначити хвилини. Велика стрілка проходить проміжок між двома малими поділками за 1 хв.

На скільки частин поділений проміжок між двома великими поділками?

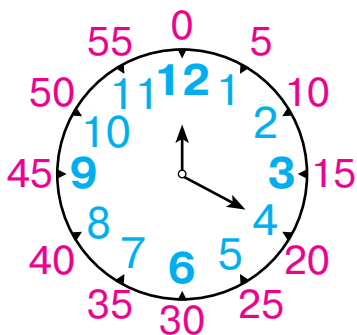
Коротко записують:

Запам'ятай!
1 год = 60 хв

Хвилинна стрілка проходить проміжок між двома цифрами за 5 хв. За 1 год хвилинна стрілка робить повний оберт. За цей час проходить 60 хв.

Число на циферблаті	Кількість хвилин
1	5
2	10
3	15
4	20
5	25
6	30
7	35
8	40
9	45
10	50
11	55
12	60 або 0

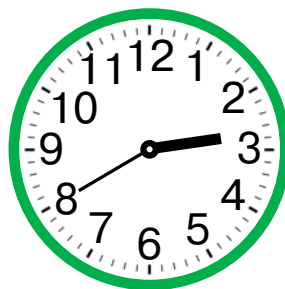
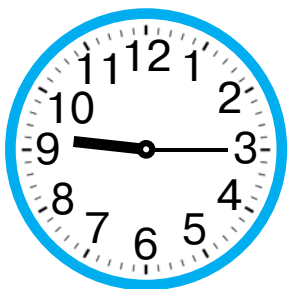
Увага! У таблиці записані результати множення на число 5.

Щоб навчитися визначати час, запам'ятай, якій кількості хвилин відповідають числа біля великих позначок на циферблаті.

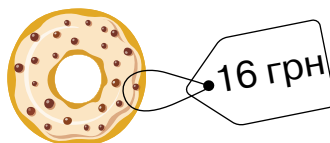
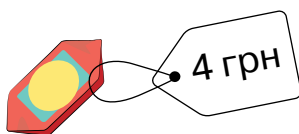

760. Визнач час за кожним годинником.

761. $45 - 5 \cdot 5$ $24 : 3 \cdot 5$ $21 : 3 \cdot 4$ $5 \cdot (21 - 12)$

762. Усно склади 4 задачі за малюнком.

763. Виміряй сторони прямокутника. У скільки разів довжина прямокутника більша, ніж його ширина?

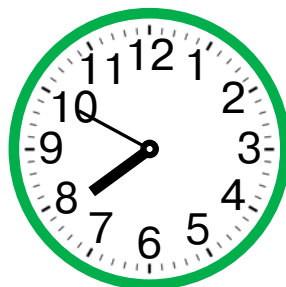
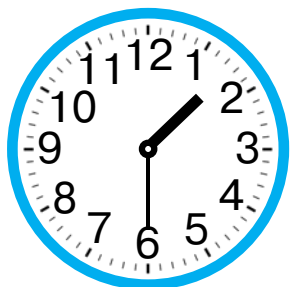

 764. Запиши час, коли ти почав виконувати домашнє завдання з математики.

 765. Проведи дослідження: з'ясуй, до якого числа ти можеш полічити за 1 хв, якщо почнеш лічбу з числа 1.

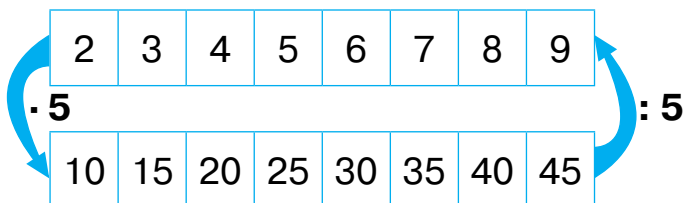
 766. Запиши час, який показує кожний годинник до полудня; після полудня.

767. Які з чисел, записаних на грушах, не є результатом множення числа 5. Знайди різницю цих чисел.

768. За схемою склади добутки з множником 5 і частки з дільником 5. Запиши їх у два стовпчики.

769. Обчисли, скориставшись записаними таблицями.
 $45 - 45 : 5$ $20 + 20 : 5$ $(37 - 27) : 5$ $5 \cdot 3 - 15$

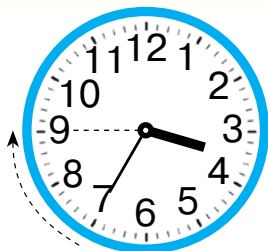
770. У холодильній шафі магазину міститься 15 пакетів кефіру, 20 пакетів молока, а закваски — у 5 разів менше, ніж молока. Скільки всього пакетів молочної продукції міститься в холодильній шафі?

771. Склади задачу за виразом $12 + 12 : 4$.

772. Який час покаже кожний годинник через 10 хв?

773. $25 : 5 \cdot 4$ $36 : 4 + 24$ $30 - 28 : 4$ $(20 + 25) : 5$

774. Відвідувачі замовили в кав'ярні 25 чашок кави, а чаю — у 5 разів менше. Скільки всього чашок кави й чаю замовили в кав'ярні?

775. $35 : 5$ $24 : 4 : 3$ $(55 - 15) : 5$ $16 : 4 \cdot 5$ $5 \cdot (72 - 64)$

776. За таблицею склади добутки й обчисли їх значення.

·	5	5	5	5	5	5	5	5
	6	7	3	5	4	8	2	9

Назви перший множник у всіх добутках. Чи змінюється другий множник? Чи схожі добутки між собою? Для всіх складених виразів можна застосувати такий запис $5 \cdot a$, де 5 — перший множник, однаковий для всіх виразів, a — другий множник, що змінюється.

Якщо $a = 6$, то $5 \cdot a = 5 \cdot 6 = 30$.

Якщо $a = 7$, то $5 \cdot a = 5 \cdot 7 = 35$.

Якщо $a = 9$, то $5 \cdot a = 5 \cdot 9 = 45$.

Вирази, що містять у своєму записі букву, називають **буквеними**. У них для позначення числа, що змінюється, використовують букви латинського алфавіту.

777. Знайди значення виразу $17 + a$, якщо $a = 10$, $a = 15$,
 $a = 43$.

778. Знайди значення виразу $b \cdot 3$, якщо $b = 7$, $b = 4$.

779. Довжина білої акули становить 5 м, а довжина китової акули — 15 м. У скільки разів біла акула коротша, ніж китова?

780. У парку першого дня посадили 9 беріз і 7 дубів, а другого дня — 4 клени. У скільки разів менше посадили дерев другого дня, ніж першого?

 781. Знайди значення виразу $a - 37$, якщо $a = 53$, $a = 65$.

 782. Спекли 7 пиріжків із капустою, 8 пиріжків із грибами і 5 горіхових рулетів. У скільки разів більше спекли пиріжків, ніж рулетів?

 783. Склади по 2 вирази за поданими схемами та запитаннями «На скільки більше?», «У скільки разів більше?» й обчисли їх значення.

784. Порівняй.

$$40 : 5 \text{ і } 10$$

$$3 \cdot 7 \text{ і } 20$$

$$14 \text{ м} : 2 \text{ і } 3 \text{ м}$$

$$15 : 5 \text{ і } 5$$

$$7 \cdot 5 \text{ і } 30$$

$$3 \text{ л} \cdot 4 \text{ і } 10 \text{ л}$$

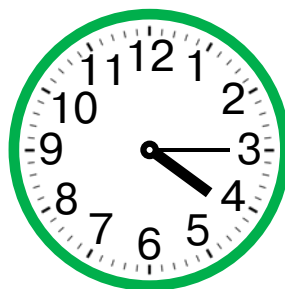
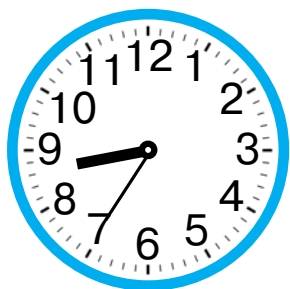
785. Знайди значення виразу $c + 29$, якщо $c = 63$, $c = 47$.

786. Стрічку завдовжки 20 м розрізали на 5 рівних частин. Яка довжина однієї такої частини?

787. У коробці було 11 мандаринів, 8 апельсинів і 6 ківі. Усі фрукти розклали на 5 тарілок, поклавши на кожну однакову кількість. Скільки фруктів на кожній тарілці?

788. Котру годину показує кожний годинник?

789. Знайди значення виразу $b : 3$, якщо $b = 15$, $b = 24$.

790. Набір із 4 груш і 6 слив розділили порівну між двома дітьми. Скільки фруктів отримала кожна дитина?

791. Заміни множення додаванням. Обчисли.

$13 \cdot 4$ $9 \cdot 6$ $18 \cdot 3$ $47 \cdot 2$ $25 \cdot 4$

792. Заміни додавання однакових доданків множенням. Обчисли.

$3 + 3 + 3 + 3$ $5 + 5 + 5 + 32$ $4 + 4 + 44$

793. За схемою складі добутки з першим множником 6. Запиши у стовпчик.

6 ·	2	3	4	5	6	7	8	9
	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
	12	18	24	30	36	42	48	54

794. Обчисли, скориставшись таблицею множення.

$6 \cdot 6$ $6 \cdot 8$ $70 - 6 \cdot 9$ $6 \cdot 7 + 48$ $6 \cdot (99 - 90)$

795. Пригадай переставний закон множення. Обчисли.

$2 \cdot 6 \quad 3 \cdot 6 \quad 4 \cdot 6 \quad 5 \cdot 6 \quad 6 \cdot 7$

$6 \cdot 2 \quad 6 \cdot 3 \quad 6 \cdot 4 \quad 6 \cdot 5 \quad 7 \cdot 6$

796. 1) Розв'яжи задачу.

Із грядки принесли 8 огірків, а помідорів — на 6 більше. Скільки всього помідорів й огірків принесли з грядки?

2) Заміни в задачі словосполучення «на 6 більше» словосполученням «у 6 разів більше». Розв'яжи утворену задачу.

797. У господарстві є 2 індики, курей — на 10 більше, ніж індиків, а качок — удвічі менше, ніж курей. Скільки качок у господарстві?

 798. $23 + 6 \cdot 8$ $63 - 6 \cdot 4$ $80 - 6 \cdot 5$ $(42 - 35) \cdot 5$

 799. У фермера є 3 коней, корів — у 6 разів більше, ніж коней, а телят — удвічі менше, ніж корів. Скільки телят у фермера?

800. Які числа, записані на чашках, не є результатом множення на 6? Знайди їх суму.

801. Знайди значення виразу $c \cdot 6 - 40$, якщо $c = 8$, $c = 9$.

 802. Обчисли ланцюжком по колу.

$6 \cdot 8 \quad 36 : 4 \quad 40 : 5 \quad 3 + 14 : 2 \quad 18 : 3 \quad 9 : 3$

$4 \cdot 9 \quad 16 : 4 \quad 48 - 8 \quad 8 + 24 : 3 \quad 10 : 5 \quad 2 \cdot 9$

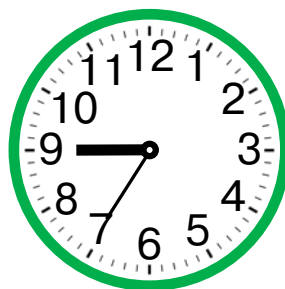
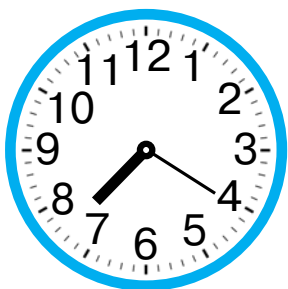
803. Розв'яжи задачу, скориставшись коротким записом.

Купили дві дволітрові банки сливового компоту й одну трилітрову банку персикового. Якого компоту купили більше — сливового чи персикового? На скільки літрів більше?

Сл. — 2 б. по 2 л
П. — 3 л

↗ ?

804. 1) Котру годину показує кожний годинник?

2) Котру годину покаже кожний годинник через 2 год?

3) Котру годину покаже кожний годинник через 20 хв?

4) Котру годину покаже кожний годинник через 2 год 20 хв?

805. Зібрали 4 кошики полуниць, по 2 кг в кожному, і відро черешень масою 7 кг. Чого зібрали більше — полуниць чи черешень? На скільки кілограмів більше?

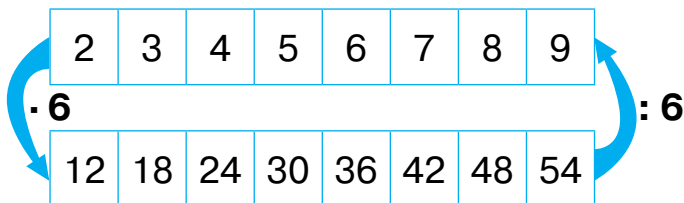
 806. Знайди значення виразу $85 - a \cdot 9$, якщо $a = 6$, $a = 4$.

 807. У їдальню привезли 3 ящики з фруктами, по 6 кг у кожному, й один ящик з овочами, маса яких становила 12 кг. Чого привезли більше — овочів чи фруктів? На скільки кілограмів більше?

808. Прочитай вирази. Яку дію виконують останньою в кожному виразі? Як називають такі вирази?

$$6 \cdot 8 + 13 \quad 24 + 6 \cdot 7 \quad 45 : 5 + 26 \quad 31 + 24 : 4$$

809. За схемою склади добутки з множником 6 і частки з дільником 6. Запиши їх у два стовпчики.

810. Обчисли, скориставшись таблицею ділення.

$$48 : 6 \quad 36 : 6 \quad 54 : 6 \quad 42 - 42 : 6 \quad 12 : 6 + 98$$

811. Знайди значення виразу $b : 6 + 48$, якщо $b = 24$, $b = 30$, $b = 18$.

812. Запиши вирази й обчисли їх значення.

- Різниця числа 40 і частки чисел 18 і 6.
- Сума добутку чисел 5 і 6 і числа 56.
- Сума числа 12 і добутку чисел 2 і 3.
- Сума добутку чисел 4 і 7 і добутку чисел 6 і 3.

813. 1) Склади задачу за таблицею.

Продукт	Ціна	Кількість	Вартість покупки
	6 грн	3 шт.	?
	5 грн	2 шт.	

2) Розв'яжи задачу за допомогою виразу.

$$6 \cdot 3 + 5 \cdot 2$$

Це задача на знаходження суми двох добутків.

814. Розв'яжи задачу за поданим планом.

Фермер привіз на ярмарок 8 ящиків груш, по 6 кг у кожному, і 5 ящиків винограду, по 5 кг у кожному. Скільки всього кілограмів груш і винограду привіз фермер на ярмарок?

План розв'язування

- 1) Скільки кілограмів груш привіз фермер на ярмарок?
- 2) Скільки кілограмів винограду привіз фермер на ярмарок?
- 3) Скільки всього кілограмів груш і винограду привіз фермер на ярмарок?

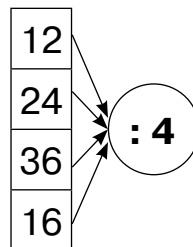
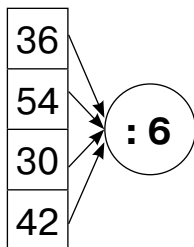
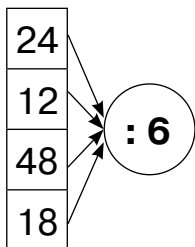

815. $25 : 5 + 25$ $42 : 6 + 13$ $71 - 6 \cdot 6$
 $48 : 6 + 3 \cdot 5$ $(70 - 16) : 6$ $6 \cdot 7 - 35$

816. Купили 3 олівці за ціною 6 грн і 2 маркери за ціною 9 грн. Яка вартість покупки?

817. Запиши частки за схемами й обчисли їх значення.

818. Знайди значення виразу $24 + 24 : b$, якщо $b = 4$,
 $b = 6$, $b = 3$.

819. Порівняй.

$30 : 6 \text{ і } 24$

$36 : 6 \text{ і } 6$

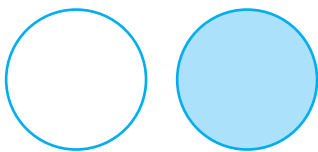
$12 \text{ і } 12 : 6$

$6 \cdot 3 \text{ і } 6 : 3$

820. Купили 5 порцій морозива за ціною 6 грн і пляшку лимонаду за ціною 25 грн. Яка вартість покупки?

821. Усі яблука розфасували в 6 пакетів, по 4 кг в кожний, та у 8 пакетів, по 5 кг у кожний. Скільки кілограмів яблук розфасували?

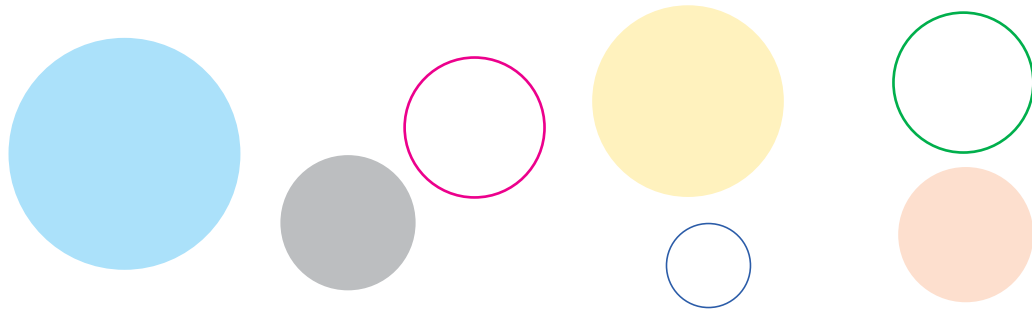
822. На малюнку зображено коло і круг.

Коло — це замкнена крива, яка є межею круга.

823. Скільки кіл зображено на малюнку? Скільки кругів?

824. Порівняй.

$54 : 9 \text{ і } 9$

$48 \text{ і } 48 : 6$

$80 \text{ і } 6 \cdot 9$

$24 : 6 \text{ і } 24 : 4$

$8 : 4 \text{ і } 8 \cdot 4$

825. На екскурсію туристи поїхали в двох мікроавтобусах, по 8 пасажирів у кожному, і в трьох автомобілях, по 4 пасажирів в кожному. Скільки туристів поїхало на екскурсію?

826. Заміни множення додаванням. Обчисли.

$$21 \cdot 4 \quad 11 \cdot 5 \quad 17 \cdot 3 \quad 49 \cdot 2 \quad 32 \cdot 3$$

827. За схемою склади добутки з першим множником 7. Запиши у стовпчик.

7.

2	3	4	5	6	7	8	9
↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
14	21	28	35	42	49	56	63

828. $7 \cdot 3$ $7 \cdot 5$ $7 \cdot 7$ $7 \cdot 4$ $7 \cdot 6 - 25$ $7 \cdot 9 - 5 \cdot 9$

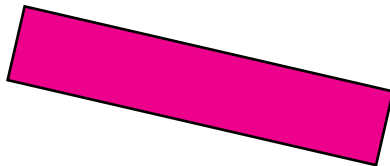
829. Цукерка коштує 7 грн. Скільки коштують 5 таких цукерок?

830. Льодяник коштує 5 грн. Скільки коштує 7 таких льодяників?

831. Склади задачу за таблицею. Розв'яжи задачу.

Продукт	Ціна	Кількість	Вартість покупки
	7 грн	6 штук	?
	6 грн	7 штук	

832. Обчисли периметр кожного прямокутника.

833. $7 \cdot 8$ $7 \cdot 7$ $4 \cdot 7$ $3 \cdot 7$ $7 \cdot (34 - 25)$ $(42 - 37) \cdot 7$

-
- 834.** Посадили 4 ряди помідорів, по 7 кущів у кожному рядуу, і 2 ряди баклажанів, по 5 кущів у кожному рядуу. Скільки всього кущів помідорів і баклажанів посадили?

-
- 835.** Досліди таблицю. Дай відповіді на запитання. Виконай завдання.

.	2	3	4	5	6	7	8	9
2	4	6	8	10	12	14	16	18
3	6	9	12	15	18	21	24	27
4	8	12	16	20	24	28	32	36
5	10	15	20	25	30	35	40	45
6	12	18	24	30	36	42	48	54
7	14	21	28	35	42	49	56	63

- 1) Скільки є добутоків, значення яких дорівнює 12? Запиши ці добутки.
  - 2) Скільки є добутоків, значення яких дорівнює 20? Запиши ці добутки.
  - 3) Запиши всі добутки двох однакових множників та їх значення.
  - 4) Запиши у стовпчик всі добутки, у яких другий множник дорівнює 7.
- 836.** $24 : 6 \cdot 7$ $7 \cdot (28 : 4)$ $8 \cdot 3 : 6$ $7 \cdot 2 - 42 : 6$ $6 \cdot 4 : 3$
- 837.** Виконай дії з іменованими числами.
 $7 \text{ м} \cdot 5$ $4 \text{ ц} \cdot 3$ $42 \text{ кг} : 6$ $30 \text{ см} : 5 \text{ см}$ $16 \text{ л} : 4 \text{ л}$
- 838.** Ширина прямокутника дорівнює 5 см, а довжина — 20 см. На скільки сантиметрів довжина прямокутника більша, ніж ширина? У скільки разів довжина прямокутника більша, ніж ширина?
- 839.** 1 кг моркви коштує 9 грн, а 1 кг цибулі — 18 грн. У скільки разів морква дешевша, ніж цибуля?

840. 1) Пригадай, що таке периметр багатокутника.

2) Периметр прямокутника можна обчислити різними способами.

I спосіб: $2 \text{ см} + 4 \text{ см} + 2 \text{ см} + 4 \text{ см} = 12 \text{ см}$

II спосіб: $2 \text{ см} \cdot 2 + 4 \text{ см} \cdot 2 = 4 \text{ см} + 8 \text{ см} = 12 \text{ см}.$

Обчислюючи цим способом, ширину й довжину помножили на 2 і знайшли суму цих добутків.

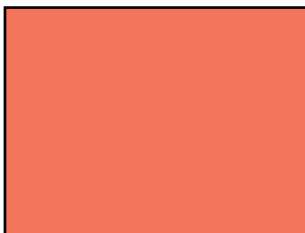
III спосіб: $(4 \text{ см} + 2 \text{ см}) \cdot 2 = 6 \text{ см} \cdot 2 = 12 \text{ см}.$

Обчислюючи цим способом, додали довжину й ширину і цю суму помножили на 2.

841. Обчисли периметр прямокутника різними способами.

 842. Обчисли периметр прямокутника зручним для тебе способом.

 843. Місткість бочки становить 40 л, а місткість бутля — 5 л. У скільки разів місткість бочки більша, ніж місткість бутля?

844. Обчисли ланцюжком по колу.

$36 : 6$ $16 : 4$ $24 : 3$ $4 \cdot 9$ $6 \cdot 4$ $8 \cdot 2$

845. За схемою склади добутки із множником 7 і частки з дільником 7. Запиши їх у два стовпчики.

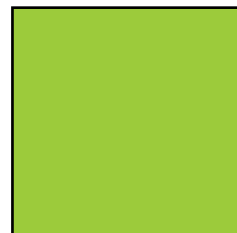
2	3	4	5	6	7	8	9
· 7							
14	21	28	35	42	49	56	63
: 7							

846. $63 : 7$ $56 : 7$ $(34 - 6) : 7$ $(61 - 12) : 7$ $56 - 35 : 7$

847. Знайди значення виразу $12 + 12 : c$, якщо $c = 6$,
 $c = 3$, $c = 4$.

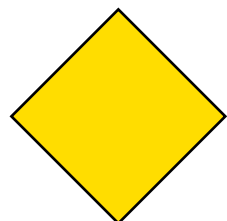
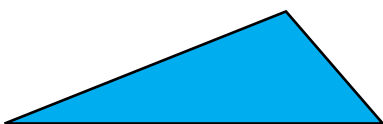
848. Маркер коштує 9 грн, а 5 олівців — 40 грн. Що дешевше: маркер чи олівець?

849. Знайди периметр квадрата дією додавання. Поміркуй, як можна обчислити периметр квадрата іншим способом.

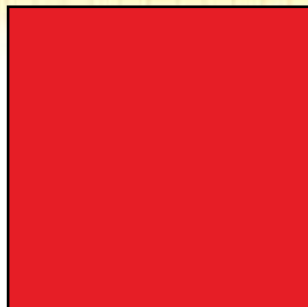

Щоб обчислити периметр квадрата, треба довжину його сторони помножити на 4.

850. Обчисли периметр кожної фігури.

 851. Обчисли периметр квадрата.

 852. Упаковка печива має масу 6 кг, а 7 упаковок зефіру — 28 кг. Що легше — упаковка печива чи упаковка зефіру?

853 Назви числа, пропущені в таблиці. Як знайти невідомий множник?

Перший множник	3	4		5	7			7	
Другий множник			7			7	3		5
Добуток	21	32	14	25	21	49	9	35	35

854. «Віднови» рівності: заміни квадратики числами.

$\square \cdot 5 = 30$ $\square \cdot 4 = 20$ $7 \cdot \square = 63$ $6 \cdot \square = 12$ $\square \cdot 7 = 14$

855. $56 : 7 : 2$ $3 \cdot 6 : 2$ $35 : 7 + 3 \cdot 7$
 $42 : 7 : 3$ $14 : 7 \cdot 5$ $49 : 7 - 42 : 7$

856. Допоможи пінгвінові розгадати загадки дітей.

1) Микита задумав число, помножив його на 3 — і отримав 15.

Яке число задумав Микита?

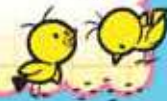
$\square \cdot 3 = 15$

2) Настя помножила число 5

на задумане число — і отримала 15.

Яке число задумала Настя?

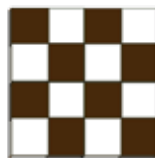
$5 \cdot \square = 15$

857. Розв'яжи задачі. Чим вони схожі й чим різняться? Чим відрізняється розв'язання другої задачі від розв'язання першої?

1) Зібрали 7 кошиків полуниць, по 4 кг в кожному, і 5 кошиків суниць, по 3 кг в кожному. Скільки всього кілограмів полуниць і суниць зібрали?

2) Зібрали 7 кошиків полуниць, по 4 кг в кожному, і 5 кошиків суниць, по 3 кг в кожному. Чого зібрали більше — полуниць чи суниць? На скільки кілограмів більше?

858*. Яких клітинок на дошці більше — чорних чи білих?

859. $32 : 4 : 2$ $21 : 7 \cdot 4$ $35 : 7 \cdot 2$ $7 \cdot 9 - 5 \cdot 5$

860. Купили 4 пакети яблук, по 3 кг в кожному, і 2 пакети мандаринів, по 2 кг в кожному. Скільки всього кілограмів яблук і мандаринів купили?

861. «Віднови» рівності.

$\square \cdot 7 = 35$ $\square \cdot 4 = 28$ $7 \cdot \square = 56$ $6 \cdot \square = 24$ $\square \cdot 7 = 49$

862. За схемою складі добутки з першим множником 8. Запиши у стовпчик.

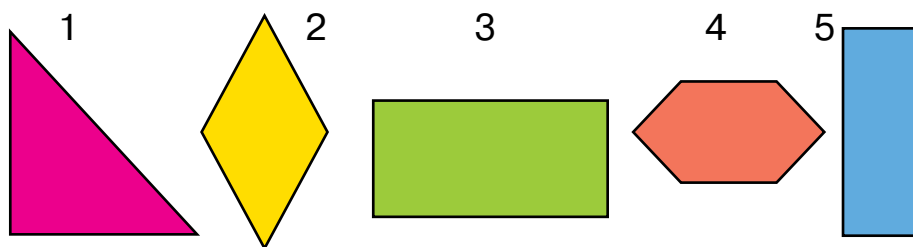
	2	3	4	5	6	7	8	9
8 ·	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
	16	24	32	40	48	56	64	72

863. $8 \cdot 6$ $8 \cdot 3 : 6$ $2 \cdot 8 : 4$ $8 \cdot (32 : 4)$ $5 \cdot 8 - 4 \cdot 8$

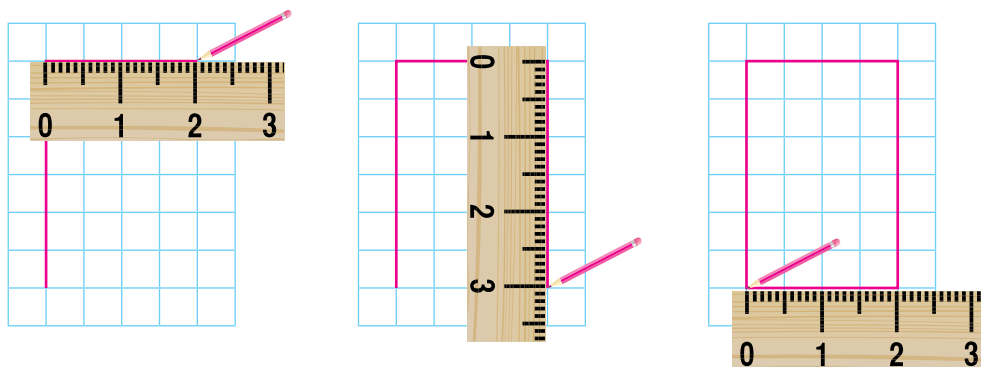
864. $7 \text{ кг} \cdot 8$ $5 \text{ л} \cdot 4$ $14 \text{ м} : 7$ $15 \text{ см} : 3 \text{ см}$ $40 \text{ грн} : 5 \text{ грн}$
 $8 \text{ кг} \cdot 9$ $8 \text{ л} \cdot 6$ $20 \text{ м} : 5$ $36 \text{ см} : 4 \text{ см}$ $56 \text{ грн} : 7 \text{ грн}$

865. М'ятні пряники розфасували у 8 пакетів, по 2 кг у кожний, а медові пряники — у 6 коробок, по 5 кг у кожну. Яких пряників розфасували більше — м'ятних чи медових? На скільки кілограмів більше?

866. Фігури під якими номерами є прямокутниками?

867. Прямокутник зручно будувати на папері в клітинку. Розглянь кроки побудови прямокутника зі сторонами 2 см і 3 см.

868. Побудуй прямокутник, довжина якого дорівнює 6 см, а ширина — 3 см.

869. $7 \cdot 7$ $6 \cdot 6$ $5 \cdot 5$ $8 \cdot 3 : 4$ $8 \cdot (15 : 3)$ $4 \cdot 9 + 8 \cdot 8$

870. У їдальню привезли мішок картоплі масою 40 кг і 4 сітки цибулі масою 8 кг кожна. Чого привезли більше — картоплі чи цибулі? На скільки кілограмів більше?

871. Склади рівності з виразів за зразком.

$$8 \cdot 7 \quad 8 \cdot 2 \quad 9 \cdot 8 \quad 8 \cdot 3 \quad 7 \cdot 8 \quad 3 \cdot 8 \quad 8 \cdot 9 \quad 2 \cdot 8$$

Зразок. $8 \cdot 7 = 7 \cdot 8$

872. $8 \cdot 3 : 6 \quad 8 \cdot 2 : 4 \quad 8 \cdot (30 : 6) \quad (45 - 38) \cdot 7 \quad 24 - 24 : 6$

873. Порівняй вирази.

$$34 + 6 \text{ і } 8 \cdot 5 \quad 35 : 5 \text{ і } 25 : 5 \quad 2 + 2 \text{ і } 2 \cdot 2 \quad 8 \cdot 8 \text{ і } 8 + 8$$

874. $2 \text{ л} \cdot 8 \quad 45 \text{ л} : 5 \text{ л} \quad 45 \text{ кг} - 5 \text{ кг} \quad 21 \text{ грн} : 7 \text{ грн} \quad 8 \text{ см} \cdot 7$

875. Мамі 28 років, а синові — 7 років. У скільки разів син молодший, ніж мама?

876. Максимкові 6 років, а його сестра — утричі старша. На скільки років сестра старша за Максимка?

877. Дідусеві 56 років, а його внук — у 7 разів молодший. На скільки років дідусь старший за внука?

878. Обчисли периметр прямокутника зі сторонами 5 см і 3 см.

 879. Левові, який живе в зоопарку, виповнилося 8 років, а бегемот — у 5 разів старший. На скільки років бегемот старший за лева?

 880. Периметр якої фігури більший?

881. Обчисли добутки та склади частки за зразком.

$$5 \cdot 6 \quad 7 \cdot 4 \quad 5 \cdot 8 \quad 3 \cdot 9 \quad 5 \cdot 7 \quad 2 \cdot 8$$

Зразок.

$$5 \cdot 6 = 30$$

$$30 : 5 = 6$$

$$30 : 6 = 5$$

882. За схемою склади добутки з множником 8 і частки з дільником 8. Запиши їх у 2 стовпчики.

2	3	4	5	6	7	8	9
· 8							
16	24	32	40	48	56	64	72
: 8							

883. Обчисли, скориставшись таблицею з № 882.

$$72 : 8 \quad 40 : 8 \quad 56 : 8 \quad 24 : 8 \cdot 6 \quad 4 \cdot 4 : 8 \quad 64 : 8 : 4$$

884. «Віднови» рівності.

$$\square \cdot 8 = 32 \quad 5 \cdot \square = 45 \quad 8 \cdot \square = 72 \quad 6 \cdot \square = 48$$

885. На присадибній ділянці росте 7 кущів малини, а кущів смородини — утричі більше. Скільки всього кущів малини й смородини росте на присадибній ділянці?

886. У зоопарку макаки живуть у двох вольєрах. У першому вольєрі живе 9 макак, а в другому — на 6 макак більше. Орангутангів у зоопарку в 4 рази менше, ніж макак. Скільки орангутангів живе в зоопарку?

887. Побудуй прямокутник, ширина якого дорівнює 3 см, а довжина — удвічі більша.

888. $16 : 8$ $6 \cdot 4 : 8$ $(50 - 2) : 8$
 $56 : 8$ $48 : 8 : 3$ $36 - 32 : 8$

889. У зоопарку живе 15 фламінго, 12 пеліканів, а гагар — утричі менше, ніж фламінго й пеліканів. Скільки гагар живе в зоопарку?

890. Обчисли частки та склади добуток і частку за зразком.

$45 : 5$ $40 : 8$ $32 : 4$ $27 : 3$ $54 : 6$ $48 : 8$

Зразок.

$45 : 5 = 9$

$5 \cdot 9 = 45$

$45 : 9 = 5$

891. Назви числа, пропущені в таблиці. Як знайти невідомий дільник?

Ділене	32	48	40	56	72	24	56	16
Дільник								
Частка	4	8	5	8	8	3	7	8

Щоб знайти невідомий дільник, треба ділене поділити на частку.

892. **Допоможи пінгвінові розгадати загадки дітей.**

1) Данилко задумав число, поділив на нього число 30 — і отримав у відповіді 5. Яке число задумав Данилко?

2) Аліна поділила число 18 на задумане число — і отримала 2.

Яке число задумала Аліна?

$30 : \square = 5$

$18 : \square = 2$

893. «Віднови» рівності.

$$35 : \square = 7 \quad 24 : \square = 8 \quad 56 : \square = 8$$

$$27 : \square = 3 \quad 42 : \square = 7 \quad 20 : \square = 5$$

894. Розв'яжи задачу за поданим планом.

Засолили кілька банок огірків, по 3 кг в кожній банці.
Після того як з'їли 9 кг огірків, залишилося ще 12 кг.
Скільки банок огірків засолили?

План розв'язування

1) Скільки кілограмів огірків засолили?

2) Скільки банок огірків засолили?

895. У Дмитрика було кілька пачок печива, по 8 штук у кожній пачці. Після того як він роздав друзям 20 штук печива, у нього залишилося 4 штуки. Скільки пачок печива було в Дмитрика?

896. $36 : 6$

$56 : 7 : 4$

$67 - 24 : 3$

$8 \cdot 5$

$35 : 7 \cdot 4$

$(90 - 42) : 8$

897. Купили кілька упаковок тістечок, по 6 штук у кожній. Після того як з'їли 13 тістечок, залишилося ще 5. Скільки упаковок тістечок купили?

898. Заміни множення додаванням. Обчисли.

$23 \cdot 4 \quad 18 \cdot 5 \quad 31 \cdot 3 \quad 13 \cdot 3 \quad 46 \cdot 2$

899. Склади за схемою добутки з першим множником 9. Запиши їх у стовпчик.

9 ·	2	3	4	5	6	7	8	9
	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
	18	27	36	45	54	63	72	81

900. $9 \cdot 9$ $9 \cdot 5$ $9 \cdot 3$ $9 \cdot (21 - 17)$ $78 - 8 \cdot 9$

901. Перевір обчислення. Якщо знайдеш помилку, обчисли правильно.

$$24 : 3 + 12 = 20$$

$$32 - 24 : 4 = 2$$

$$12 + 15 : 3 = 9$$

$$24 : 3 \cdot 2 = 4$$

902. 56 м стрічки розрізали на 8 рівних частин. Яка довжина однієї такої частини?

903. Ніна й Толя допомагали мамі чистити картоплю. Ніна почистила 4 картоплини, а Толя — 8 картоплин. У скільки разів більше картоплин почистив Толя, ніж Ніна?

904. 24 груші розклали порівну на 4 тарілки, а решту 12 груш поклали в кошик. У скільки разів більше груш лежало в кошику, ніж на тарілці?

905. Побудуй квадрат зі стороною 2 см.

906. $9 \cdot 8$ $9 \cdot 7$ $9 \cdot (43 - 38)$ $32 : 8 \cdot 9$ $(90 - 87) \cdot 9$

907. У ящик поклали 4 лотки з яйцями, по 6 штук у кожному, а решту 8 яєць поклали в холодильник. У скільки разів більше яєць у ящику, ніж у холодильнику?

908. Запиши вирази й обчисли їх значення.

- Ділене 64, дільник 8. Знайди частку.
- Ділене 32, дільник — сума чисел 3 і 5. Знайди частку.
- Суму чисел 12 і 15 зменшити втричі.
- Число 37 збільшити на частку чисел 16 і 8.

909. Досліди таблицю. Дай відповіді на запитання. Виконай завдання.

.	2	3	4	5	6	7	8	9
2	4	6	8	10	12	14	16	18
3	6	9	12	15	18	21	24	27
4	8	12	16	20	24	28	32	36
5	10	15	20	25	30	35	40	45
6	12	18	24	30	36	42	48	54
7	14	21	28	35	42	49	56	63
8	16	24	32	40	48	56	64	72
9	18	27	36	45	54	63	72	81

- 1) У стовпчик запиши всі добутки, у яких другий множник дорівнює 9.
- 2) Скільки є добутків, значення яких дорівнює 40? Запиши ці добутки.
- 3) Скільки є добутків, значення яких дорівнює 24? Запиши ці добутки.
- 4) Скільки є добутків, значення яких дорівнює 36? Запиши ці добутки.
- 5)* Скільки всього добутків можна скласти за цією таблицею?

910. Обчисли. Склади подібні вирази й обчисли їх значення.

$$9 \cdot 9 - 7 \cdot 7 \quad 6 \cdot 6 + 5 \cdot 5 \quad 8 \cdot 8 + 4 \cdot 4 \quad 7 \cdot 7 - 3 \cdot 3$$

911. «Віднови» рівності.

$$36 : \square = 6 \quad 28 : \square = 7 \quad 54 : \square = 6$$

$$14 : \square = 7 \quad 48 : \square = 6 \quad 63 : \square = 7$$

912. Катруся повісила сушити 4 рушники та 5 наволочок. Скільки прищіпок знадобилося Катрусі, якщо на кожну річ вона використовувала 2 прищіпки?

913. В ательє пошили 3 чоловічі костюми й 2 дитячі. До кожного костюма пришили по 9 ґудзиків. Скільки ґудзиків пришили?

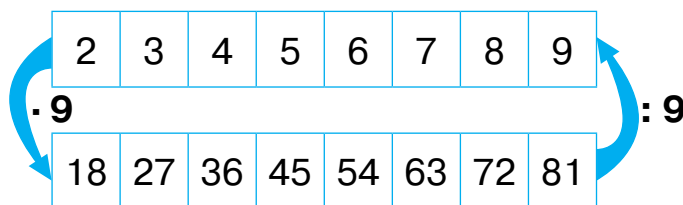
914. $49 : 7$ $9 \cdot 6$ $42 : 7 + 9 \cdot 4$ $72 : 8 : 3$ $(56 - 49) \cdot 9$

915. Для оздоблення однієї штори використали 4 м білої і 5 м рожевої тасьми. Скільки всього метрів тасьми використали для пошиття 6 таких штор?

916. Спрости вирази й обчисли їх значення.

$9 + 9 + 9 + 9 + 9 + 19$ $7 + 7 + 7 + 7 + 47$ $5 + 5 + 5 + 55$

917. Склади за схемою добутки з множником 9 і частки з дільником 9.

918. $81 : 9$ $63 : 9$ $45 : 9$ $54 : 6 : 3$ $(95 - 23) : 9$ $48 : 8 : 2$

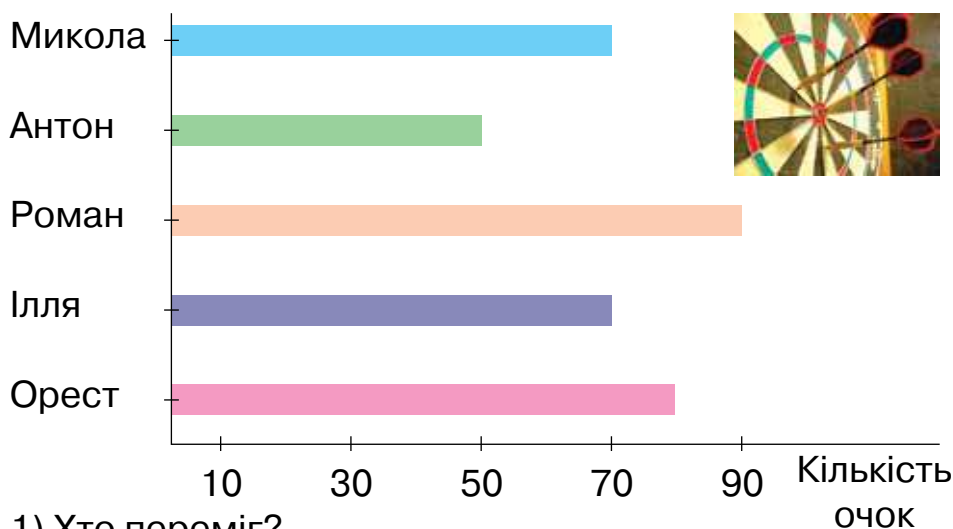
919. У корзині було 50 бананів. Шести мавпам роздали по 4 банани. Скільки бананів залишилося в корзині?

920. Розв'яжи задачу, скориставшись коротким записом. В одній коробці було 38 деталей конструктора, а в іншій — 42 деталі. Частина деталей роздали 7 учням, по 8 деталей кожному. Скільки деталей залишилося?

Було — 38 д. і 42 д.
Роздали — 7 уч. по 8 д.
Залишилося — ?

921. У кошику було 26 жовтих і 14 червоних яблук. Частину яблук роздали 8 дітям, по 3 яблука кожному. Скільки яблук залишилось у кошику?

922. Результати змагання з метання дротиків хлопці відобразили на діаграмі. Розглянь діаграму та дай відповіді на запитання.

- 1) Хто переміг?
  - 2) У кого другий результат?
  - 3) Хто з хлопців набрав однакову кількість очок?
- Поставте одне одному ще кілька запитань за поданою діаграмою.

923. $63 : 9$ $72 : 9$ $67 - 7 \cdot 7$ $(32 : 4 + 4) : 6$ $(100 - 60) : 8$

924. В одній корзині було 30 рибин, а в іншій — 25. Частину риби роздали п'яти морським котикам, по 9 рибин кожному. Скільки рибин залишилося?

925. Обчисли частку та склади добуток і частку.

$56 : 7$ $48 : 8$ $63 : 9$ $36 : 9$ $40 : 5$ $18 : 9$

926. Назви числа, пропущені в таблиці. Як знайти невідоме ділене?

Ділене								
Дільник	9	7	4	3	5	6	4	9
Частка	4	8	5	9	8	3	7	6

Щоб знайти невідоме ділене, треба частку помножити на дільник.

927. «Віднови» рівності.

$$\square : 5 = 7 \quad \square : 6 = 7 \quad \square : 4 = 9$$

$$\square : 9 = 9 \quad \square : 2 = 4 \quad \square : 3 = 8$$

928. Допоможи пінгвінові розгадати загадки дітей.

1) Павло задумав число, поділив його на 9 — і отримав у відповіді 5. Яке число задумав Павло?

2) Поліна задумала число, поділила його на 8 — і отримала у відповіді 4.

Яке число задумала Поліна?

$$\square : 9 = 5$$

$$\square : 8 = 4$$

929. Знайди значення виразу $c : 9 + 37$, якщо $c = 45$, $c = 63$, $c = 81$.

930. Після того як у 6 пеналів поклали по 6 олівців, залишилося ще 15 олівців. Скільки всього олівців було?

931. Туристи під час походу щодня витрачали на обід по 8 банок консервів. Через 5 днів походу в них залишилося ще 15 банок. Скільки банок консервів туристи взяли в похід?

932. Для приготування одного коктейлю беруть 2 порції морозива. Після приготування 7 коктейлів залишилося 6 порцій морозива. Скільки порцій морозива було спочатку?

933. Знайди значення виразу $100 - a \cdot 9$, якщо $a = 7$, $a = 4$, $a = 9$.

934. Заміни множення додаванням. Обчисли.

$$12 \cdot 4 \quad 47 \cdot 2 \quad 33 \cdot 3 \quad 50 \cdot 2 \quad 25 \cdot 4 \quad 10 \cdot 4$$

935. Заміни множення додаванням. Обчисли. Який висновок можна зробити про такі випадки множення?

$$1 \cdot 5 \quad 1 \cdot 3 \quad 1 \cdot 10 \quad 0 \cdot 4 \quad 0 \cdot 6 \quad 0 \cdot 2$$

$$1 \cdot a = a$$

$$0 \cdot a = 0$$

Букви використовують для скороченого запису правил.

936. Добутки $5 \cdot 1$ та $3 \cdot 0$ не можна замінити сумою. Застосуємо переставний закон множення:

$$5 \cdot 1 = 1 \cdot 5 = 5; \quad 3 \cdot 0 = 0 \cdot 3 = 0.$$

$$a \cdot 1 = a$$

При множенні будь-якого числа на 1 у добутку дістаємо те саме число.

$$a \cdot 0 = 0$$

При множенні будь-якого числа на 0 у добутку дістаємо нуль.

937. $6 \cdot 1 \quad 10 \cdot 1 \quad 20 \cdot 1 \quad 1 \cdot 1 \quad 5 \cdot 0 \quad 0 \cdot 15 \quad 0 \cdot 9$

938. $45 - 13 \cdot 1 \quad (32 + 15) \cdot 1 \quad 12 \cdot 0 + 30 \quad 2 \cdot 3 \cdot 0 \quad 9 : 3 \cdot 1$

939. Обчисли периметр прямокутника.

940. У 2-А класі навчається 27 учнів, у 2-Б — 30 учнів, у 2-В — на 5 учнів менше, ніж у 2-Б. Скільки всього учнів навчається в цих класах?

$$\begin{array}{lll} 6 \cdot 0 & (34 - 25) \cdot 0 & 5 + 5 \cdot 1 \\ 8 \cdot 1 & (67 - 59) : 4 & 7 \cdot 1 - 9 \cdot 0 \end{array}$$

942. На першій полиці стоїть 30 книжок, на другій — 32 книжки, а на третій — на 7 книжок менше, ніж на другій. Скільки всього книжок стоїть на трьох полицях?

943. Обчисли ланцюжком по колу.

$$4 \cdot 2 \quad 24 : 4 \quad 16 : 4 \quad 8 \cdot 3 \quad 6 : 3 \quad 2 \cdot 8$$

944. Обчисли добутки та склади частки за зразком. Зроби висновок про ділення на 1 та ділення рівних чисел.

$$1 \cdot 8 \quad 1 \cdot 20 \quad 1 \cdot 5 \quad 1 \cdot 15 \quad 7 \cdot 1 \quad 10 \cdot 1$$

Зразок.	$1 \cdot 8 = 8$	$1 \cdot a = a$
	$8 : 1 = 8$	$a : 1 = a$
	$8 : 8 = 1$	$a : a = 1$

При діленні будь-якого числа на 1 в частці дістаємо те саме число.

При діленні будь-якого числа, відмінного від нуля, на те саме число в частці дістаємо число 1.

945. $5 : 1 \quad 8 : 8 \quad (45 - 39) : 6 \quad 3 \cdot 9 : 1 \quad 3 : 1 + 1 \quad 4 \cdot 2 : 8$

946. Знайди значення виразу $b \cdot 5 + 17$, якщо $b = 4$, $b = 1$, $b = 0$, $b = 8$.

947. Під час змагань 17 хлопчиків і 19 дівчаток поділили порівну на 4 команди. Скільки учасників у кожній команді?

948. В одному сервізі 12 чашок, а в іншому — 6 чашок. Усі чашки розставили порівну на двох столах. Скільки чашок поставили на кожний стіл?

949. Обчисли периметр прямокутника, довжина якого дорівнює 7 см, а ширина — 2 см.

950. $3 : 1$ $16 : 8 : 2$ $(42 - 7) : 7$
 $9 : 9$ $63 : 9 : 1$ $57 + 3 : 3$

951. 15 червоних і 9 зелених яблук розклали порівну на 6 тарілок. Скільки яблук поклали на кожну тарілку?

952. Назви числа, пропущені в таблиці.

Ділене	7	5	9	10			4	4	8
Дільник		5			1	9		4	
Частка	7		3	1	2	9	2		4

953. Розглянь записи. Запам'ятай правило.

$$0 : 7 = 0 \qquad 0 : 10 = 0 \qquad 0 : 1 = 0$$

При діленні нуля на будь-яке число в частці дістаємо 0.

$$0 : a = 0$$

Зверни увагу!

Ділення на нуль неможливе.

954. $0 : 4$ $0 : 34$ $0 : (15 + 15)$
 $0 : 9$ $100 - 0 : 3$ $23 \cdot 0 + 1 \cdot 9$

955. $(47 + 38) \cdot 1$ $3 \cdot 9 \cdot 1$ $45 : 9 \cdot 0$
 $(32 - 8 \cdot 4) : 4$ $72 : 9 : 1$ $42 : 6 : 7$

956. У пакеті 55 фруктів. Бананів у пакеті є 8, а мандаринів — утричі більше. Решту фруктів становлять яблука. Скільки яблук у пакеті?

957. У їдальні приготували 80 бутербродів. Із них 20 із ковбасою, із сиром — на 15 штук більше, ніж із ковбасою. Решта бутербродів були з шинкою. Скільки бутербродів із шинкою приготували в їдальні?

958. Обчисли периметр квадрата зі стороною 9 см.

959. $0 : 7$ $4 \cdot 1$ $6 + 0$ $10 - 1$ $(12 - 8) : 4$
 $7 \cdot 0$ $4 : 1$ $6 \cdot 0$ $10 : 1$ $1 \cdot (100 - 40)$

960. У саду росте 45 фруктових дерев. Із них 10 дерев — груші, яблунь — на 15 дерев більше, ніж груш. Решту дерев становлять вишні. Скільки вишень росте в саду?

961. Запиши вирази й обчисли їх значення.

- Суму чисел 10 і 15 зменшити в 5 разів.
- Число 60 зменшити на добуток чисел 5 і 1.
- Добуток чисел 9 і 3 зменшити на частку цих чисел.
- Частку чисел 12 і 2 збільшити втричі.

962. Розглянь, як виконували обчислення, і прочитай пояснення.

$$3 \cdot 10 = 10 \cdot 3 = 10 + 10 + 10 = 30$$

$$5 \cdot 10 = 10 \cdot 5 = 10 + 10 + 10 + 10 + 10 = 50$$

$$\text{Отже, } 3 \cdot 10 = 30, 5 \cdot 10 = 50.$$

Щоб помножити число на 10, достатньо до нього справа приписати один нуль.

$$963. \quad 7 \cdot 10 = 70 \quad 8 \cdot 10 = 80 \quad 10 \cdot 10 = 100$$

$$70 : 10 = 7 \quad 80 : 10 = 8 \quad 100 : 10 = 10$$

Щоб поділити число на 10, достатньо від нього справа відкинути один нуль.

$$964. \quad 40 : 10 \quad 3 \cdot 10 \quad 2 \cdot 10 : 4 \quad 5 \cdot 8 : 10 \quad (33 + 67) : 10$$

965. Знайди значення виразу $c \cdot 5 + 37$, якщо $c = 1$, $c = 0$, $c = 10$.

$$966. \quad 2 \text{ год} \cdot 10 \quad 4 \text{ м} \cdot 10 \quad 5 \text{ л} \cdot 10 \quad 80 \text{ см} : 10$$

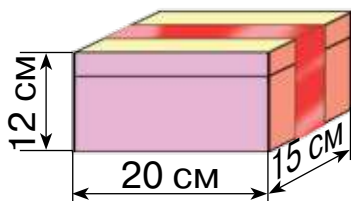
$$2 \text{ хв} \cdot 10 \quad 4 \text{ дм} \cdot 1 \quad 3 \text{ ц} \cdot 10 \quad 30 \text{ м} : 10 \text{ м}$$

967. Мала упаковка містить 4 паперові рушнички, а велика — у 10 разів більше. Скільки всього паперових рушничків містять мала й велика упаковки?

968. У будинку живе 10 сімей, по 4 особи в кожній, і 6 сімей, по 3 особи в кожній. Скільки всього осіб живе в будинку?

969. Обчисли периметр прямокутника, довжина якого дорівнює 7 см, а ширина — на 4 см коротша, ніж довжина.

970*. Подарункову коробку обмотали стрічкою. Скільки сантиметрів стрічки використали?

$$971. \quad 3 \cdot 10 \quad 10 \cdot 7 \quad 90 : 10 \quad (45 + 15) : 10 \quad 5 \cdot 10 - 50 : 10$$

972. Маса кози становить 90 кг, а козеня — у 10 разів легше. Яка маса козеняти?

973. Запиши вирази й обчисли їх значення.

- Добуток чисел 2 і 4 збільшити в 10 разів.
- Різницю чисел 50 і 30 зменшити в 10 разів.
- Частку чисел 40 і 10 збільшити на 6.
- Суму чисел 13 і 27 поділити на 10.

974. Знайди значення виразу $7 \cdot a + a$, якщо $a = 10$, $a = 1$, $a = 0$.

975. $67 - 60 : 10$ $35 : 7 : 1$ $90 : 1 - 90 \cdot 1$
 $4 \cdot 10 \cdot 0$ $3 \cdot 4 \cdot 0 \cdot 5$ $60 : 10 + 30 : 1$

976. Склади задачу за даними таблиці.

Товар	Ціна	Кількість	Вартість
Булочка з корицею	7 грн	6	?
Булочка з родзинками	10 грн	5	

977. Склади задачу за даними таблиці.

Продукт	Маса 1 коробки	Кількість коробок	Загальна маса
Зефір	3 кг	10	?
Мармелад	5 кг	8	

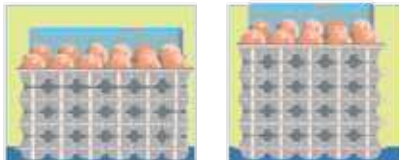
978. Побудуй прямокутник, ширина якого дорівнює 3 см, а довжина — удвічі більша.

979. $45 : 9 : 1$ $72 : 8 : 9$ $10 \cdot (56 : 7)$ $2 \cdot 5 \cdot 3$ $70 - 7 : 7$

980. Купили 3 упаковки тістечок, по 10 штук у кожній, і 5 упаковок тістечок, по 6 штук у кожній. Скільки всього тістечок купили?

ПОВТОРЕННЯ ЗА РІК

981. На якій полиці яєць більше?
На скільки яєць більше?

982. $5 + 9$ $67 - 49$ $45 + 35 - 17$ $45 + (67 - 32)$
 $18 - 9$ $27 + 33$ $67 - 20 + 35$ $91 - (67 - 32)$

983. Які числа в таблиці пропущено? Як знайти невідомий доданок?

Доданок	45		7		40	80			
Доданок		56		30			39	7	60
Сума	67	62	17	39	100	90	40	15	61

984. «Віднови» рівності.

$34 + \square = 51$

$67 + \square = 92$

$32 + \square = 60$

$78 + \square = 100$

985. Які числа в таблиці пропущено? Як знайти невідоме зменшуване; невідомий від'ємник?

Зменшуване	81		74		40	85			90
Від'ємник		13		30			39	7	
Різниця	67	62	47	39	23	60	40	15	61

986. «Віднови» рівності.

$84 - \square = 65$ $\square - 34 = 47$ $\square - 60 = 40$ $88 - \square = 80$

987. $5 \cdot 7$ $47 - 4 \cdot 9$ $10 \cdot 6 - 6 \cdot 8$ $4 \cdot 10 \cdot 0$
 $9 \cdot 3$ $85 - 7 \cdot 8$ $2 \cdot 9 + 8 \cdot 1$ $1 \cdot 7 \cdot 10$

988. Які числа в таблиці пропущено? Як знайти невідомий множник?

Множник	5		7		4	8			
Множник		6		10			9	7	6
Добуток	35	48	28	70	36	8	45	42	0

989. «Віднови» рівності.

$$7 \cdot \square = 14 \quad \square \cdot 5 = 25 \quad \square \cdot 9 = 9 \quad 1 \cdot \square = 10 \quad \square \cdot 4 = 0$$

990. $42 : 7$ $48 : 6 - 4$ $63 : 1 : 9$ $32 : 8 + 18 : 9$ $90 : 10 \cdot 5$
 $72 : 9$ $48 : 6 : 4$ $63 : 9 : 7$ $8 : 4 + 8 \cdot 4$ $8 \cdot 5 : 10$

991. Які числа в таблиці пропущено? Як знайти невідоме ділене; невідомий дільник?

Ділене	54		27		36	63	9		
Дільник		6		3				7	6
Частка	6	1	9	0	4	7	9	4	4

992. «Віднови» рівності.

$$45 : \square = 5 \quad \square : 2 = 2 \quad \square : 1 = 7 \quad 90 : \square = 9 \quad 15 : \square = 15$$

993. $100 - (57 + 24)$ $6 \cdot (56 - 46)$ $35 : (40 - 5)$
 $56 : 8 + 42 : 6$ $40 + (90 - 30)$ $7 \cdot 9 - 6 \cdot 8$
 $5 \cdot (34 - 30) : 10$ $2 \cdot (31 - 31) : 7$ $(56 - 8 \cdot 5) : 4$

994. Розглянь малюнок і дай відповіді на запитання.

1 ц

43 кг

56 кг

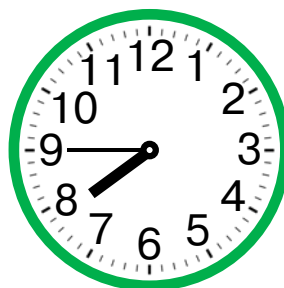
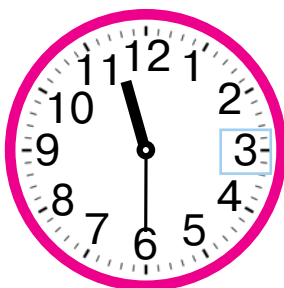

- 1) Хто з тварин найважчий; найлегший?
- 2) На скільки кілограмів теля важче, ніж вівця?
- 3) На скільки кілограмів коза легша, ніж вівця?
- 4) Яка маса вівці й кози разом?

995. Порівняй іменовані числа.

50 кг і 55 кг   40 лі і 4 л   4 м і 4 см   5 год і 5 хв
 1 ці і 100 кг   10 лі і 100 л   4 см і 4 дм   7 діб і 7 тижнів

996*. Котру годину покаже кожний годинник через 2 год 30 хв?

997. Скільки хвилин в 1 год? Скільки годин в 1 добі?

998. «Віднови» рівності.

1 год 10 хв = хв   2 доби = год   1 тиждень = діб
 1 год 40 хв = хв   4 доби = год   5 тижнів = діб

999. Розглянь календар весняних місяців. Дай відповіді на запитання.

Березень						
Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
					1	
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

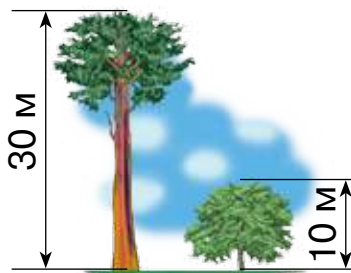
Квітень						
Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
					1	2
		3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

Травень						
Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
					1	2
				3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

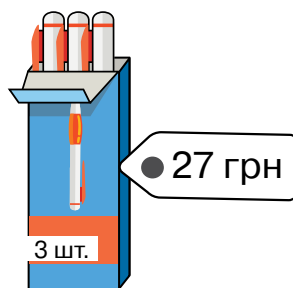
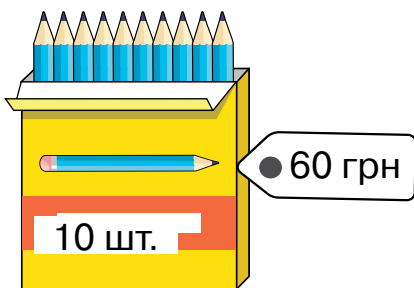
- 1) Скільки днів у кожному весняному місяці?
- 2) Скільки всього весняних днів?
- 3) На який день тижня припадає день сміху — 1 квітня?
- 4) Скільки в травні робочих днів, а скільки — вихідних?

- 1000.** 1) Скільки днів у кожному літньому місяці?
2) Скільки днів тривають літні канікули?

- 1001.** За малюнком склади та розв'яжи задачу із запитанням «На скільки метрів сосна вища за клен?» і задачу із запитанням «У скільки разів сосна вища за клен?»

- 1002.** Що дешевше: один олівець чи одна ручка?

- 1003.** Яке запитання треба поставити до поданої умови, щоб утворилася задача?

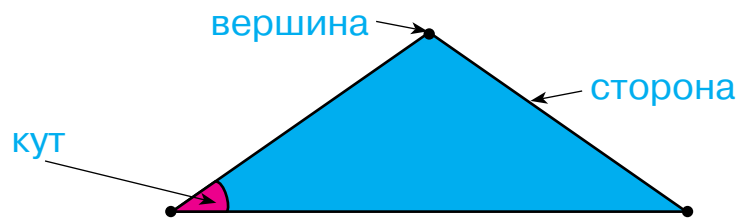
Із 45 ромашок виготовили 5 однакових букетів.

- 1) Скільки ромашок витратили на виготовлення всіх букетів?
- 2) Скільки коштує один букет?
- 3) Скільки ромашок в одному букеті?
- 4) Скільки букетів виготовили?

ГЕОМЕТРИЧНІ ФІГУРИ

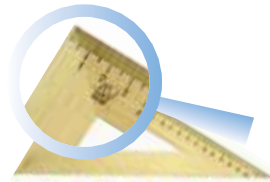
БАГАТОКУТНИКИ

Прямий кут

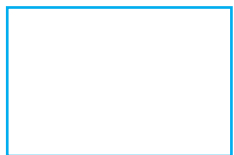

Запам'ятай!
Це — прямий кут.

Периметр

Прямокутник

$$2 \text{ см} + 3 \text{ см} + 2 \text{ см} + 3 \text{ см} = 10 \text{ см}$$

$$2 \text{ см} \cdot 2 + 3 \text{ см} \cdot 2 = 10 \text{ см}$$

$$(2 \text{ см} + 3 \text{ см}) \cdot 2 = 10 \text{ см}$$

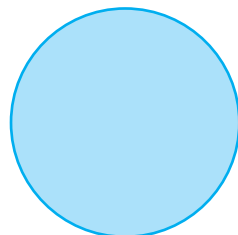
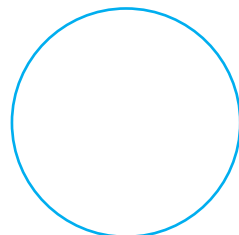
Квадрат

$$2 \text{ см} + 2 \text{ см} + 2 \text{ см} + 2 \text{ см} = 8 \text{ см}$$

$$2 \text{ см} \cdot 4 = 8 \text{ см}$$

КОЛО І КРУГ

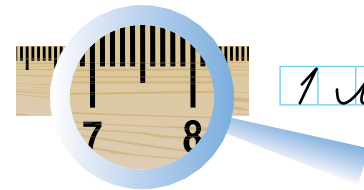

ВЕЛИЧИНИ

ДОВЖИНА

1 см

1 дм

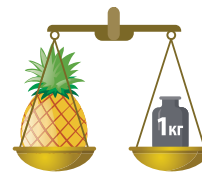
1 мм

1 м = 10 дм
1 м = 100 см
1 дм = 10 см
1 см = 10 мм
1 дм = 100 мм

МАСА

1 ц = 100 кг

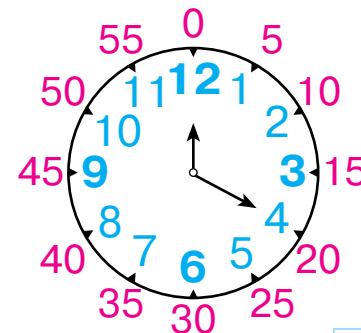

1 кг

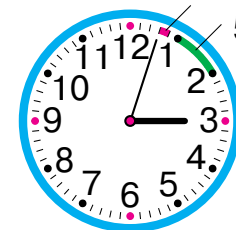
1 ц

ЧАС

1 год = 60 хв

1 хв

5 хв

Число на циферблаті	Кількість хвилин
1	5
2	10
3	15
4	20
5	25
6	30
7	35
8	40
9	45
10	50
11	55
12	60 або 0

$10 \cdot 8 = ?$

78

$30 : 5 = ?$

45

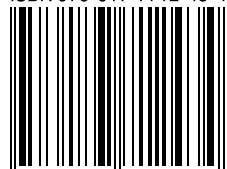
$45 + 17 = ?$

90

75

ISBN 978-617-7712-43-4

9 786177 712434